

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Kétszáznyolcvan Pókainé.

Budapest, november 5.

Pókainé, akinek a szive szakadt meg annak a feleletnek kutatásában, hogy két fia közül melyiket szeresse: kétszáznyolcvan példányban van most beállítva a magyar válság balladájába. Kétszáznyolcvan függetlenségi képviselő kérde sáját tépelődő szívetől, hogy melyiket szeresse, melyiket szeresse? Kossuthot vagy Justhot? A makói bankot vagy az országos kaszinói bankettet? Makóra menjen-e vasárnap vagy a budapesti összejövetelre? És kétszáznyolcvan függetlenségi Pókainé tépelődik most: „melyiket szeressem, melyiket szeressem“?

Ha ez az ártatlanul jámbor és jelentéktelen probléma igazán olyan ártatlanul jámbor és jelentéktelen volna, mint ahogy beállítják: mosolyogni lehetne a kétszáznyolcvan mandátumos Pókainé együttes tépelődésén. Ugyan mit kell azon sokat tépelődni, hogy az ember Makóra menjen-e Justhtal vagy Budapesten vacsorázzék-e Kossuthal? Hiszen Justh az ő legtemperamentumosabb elszólásai közben sem felejt el sohasem hangsúlyozni, hogy ő teljes egyetértésben van Kossuth Ferenczcel és Kossuth Ferencz annyira nem haragszik a makói kirándulás miatt, hogy szalonkocsit és négy Pullmann-kocsit bocsájtott a társaság rendelkezésére. Justh azt mondja, hogy maga is szeretne elmenni arra a vacsorára, ahol a párt vezérét fogják ünnepelni és Kossuth Ferencz azt mondja, hogy maga is szívesen elkísérte volna Makóra Justhot, ha meghívták volna. Ha pedig a nagy probléma két exponense, Kossuth és Justh, ilyen kölcsönös udvariasággal nyilatkoznak az egymás dolgairól, igazán kár kétszáznyolcvan hü parterbernek kétszáznyolcvan Pókainé vá formálódnia.

Csak hogy az eset távolról sem olyan egyszerű, amint be szeretnék állítani s a látszólag ártatlan és jelentéktelen probléma mögött a válság legnagyobb és legfontosabb problémája lapang. A taktika virágai a jövő kérdésének törét rejtegetik a probléma kosarában. Mikor az egyik oldalon Nagy Emilék egy bankettre hivatgatják, a másik oldalon Hollókék egy beszámolóra csalogatják a függetlenségi képviselőket: voltaképpen két politikai irány között akarják a tüntető választást elrendezni. Hogy pedig a függetlenségi párt már régóta két politikai irányt takar látszólagos egységével: azt ne próbálja most már senkiséme czáfolgatni. Mint bizonyos házaspárok életét nem aszerint kell meg-

ítelniök a vendégeknek, hogy hogyan udvariaskodnak egymással az asztal fölött, hanem aszerint, hogy hogyan rugdossák egymást az asztal alatt: úgy a függetlenségi párt két árnyalatát sem szabad aszerint megítélni, hogy mit mondanak egymásnak, hanem hogy mit cselekesznek egymás ellen. S akkor komolytalan önámítás volna azt állítani, hogy Kossuth és Justh között nincs ellentét, mert hiszen nyilatkozataik mindig a harmóniát hangsúlyozzák. Igenis kezdettől fogva a legkomolyabb ellentét van közöttük, mert Kossuth a függetlenségi párt politikáját a lehetőségekhez akarja igazítani, míg Justh Gyula dogmatikus merevséggel a konfliktus kiújulásától sem riad vissza. Kossuth az élettelle kereste a kapcsolatot, Justh a betűkkel. Kossuth a jövőre függesztette tekintetét, Justh a múlt bálványára előtt hódolt.

Ha már most ebből a szögből vizsgáljuk az ártatlanul megszóvegezett problémát, akkor a szavak ugyan azt látszanak kérdezni, hogy Makóra akarok-e rándulni Justh kíséretében vagy Kossuthal akartok-e vacsorázni a pártvezér tiszteletére — de a szavak mögött a probléma jelentősége egészen más. Igazi jelentősége szerint a probléma az, hogy akarja-e a függetlenségi párt a koronával való újabb konfliktus árán is azt a radikális negyvennyolcas politikát, melynek megvalósítása ez idő szerint lehetetlen, vagy akarja-e Kossuth Ferencz választása szerint inkább azt a politikát, mely a párt programját harmoniába hozva a korona akaratával, megvalósítja a lehetőséget? Az eredendő nagy probléma ágaskodik itt fel a hosszú taktikázás spanyolfala mögül és a függetlenségi pártnak a jövő legnagyobb kérdésében kell állást foglalnia: békét akar-e a lehetőségek alapján, vagy alkotmányharczba ugrik-e a lehetőségeknek bizonyult követelések alapján?

Meg kell állapítani a legridegebb tárgyilagossággal, hogy amikor a jövő legnagyobb kérdése ilyen kiélezetten mered a függetlenségi párt elé: Kossuth is következetes önmagához, de Justh is. Kossuth Ferencz kezdettől fogva a megegyezést hangsúlyozta a koronával s a lehetőségek politikájának volt szószólója. De Justh Gyula viszont kezdettől fogva a program dogmatikus örét játszotta s ismételtel megmondotta, hogy a koronának kell hajolnia, mert a párt nem hajolhat el a bankkövetelés mellől. Bármennyire iparkodtak is mindkettő a pártegység megóvása szempontjából a két irány nagy szakadékát taktikai magyarázatok vékony deszkaszálaival áthidalni: Kossuth és

Justh álláspontja között a szakadék kezdettől fogva megvolt. A taktika kitolhatta azt az időpontot, mikor a pártnak a két álláspont között választania kell, de a választás szükségét nem szüntethette meg. S éppen mert Kossuthot az események arról győzték meg, hogy az ő álláspontja volt a helyes, mert a követelések minimuma is hajótörést szenvedett a korona merev ellentállásán, másrészt pedig éppen azért, mert Justh ma a neveltségesség veszedelme nélkül nem lehet hűtlenné önmagához, mert ha most beadja a derekát, az egész nemzet homéri kaczagása sülyeszti el örökre: ebben a tizenkettedik órában ki kellett törnie a sokáig mesterségesen eltakart szakadásnak. Most itt a nagy árok: ki akar a lehetőségek partján maradni Kossuth Ferenczcel és ki akar az alkotmányválságnak is szemébe nézve átugrani Justh Gyulához Makóra? Aki Kossuth mellett marad és nem akar függetlenségibb lenni Kossuth Lajos fiánál: az a békét, a lehetőségek politikáját választja a jövőre. Aki pedig átugrik a nagy árkon Justh mellé: az a harcz mellett dönt s nem törődik alkotmányválsággal, nem törődik pártválsággal, hanem a korona ellenére is, a lehetlenség tudatával is küzdelmekbe viszi a nemzetet. Itt van a nagy árok: a jövő politikai megállapítása. Akarjuk-e, ismervén a korona álláspontját, Magyarország fejlődésének útját a lehetőség területén vágni, vagy akarjuk-e, bár ismerjük a korona álláspontját, Magyarország holnapi tuzokjéért mai verebét feláldozni? Akarunk-e békét vagy akarunk-e újabb végelethatalatlan küzdelmeket?

Ez a nagy, ez az elhatározó probléma rejtőzik a látszólag annyira ártatlan kérdés mögött, hogy hová is menjünk vasárnap. Hová? Bizony nem Makó és nem az Országos Kaszinó lesz a végállomás. Oh nem. Ez csak az első stáció lesz. A végállomás: vagy a békesség vagy a kiújult alkotmányküzdelem. A végállomás: a nyugalom vagy a zaklatottság, a fejlődés vagy a visszaesés, a harmónia vagy a káosz. S mert ilyen nagyjelentőségű elhatározásról van szó, azért érthető és természetes, hogy a válság balladájában egyszerre kétszáznyolcvan Pókainét látunk, aki mind azzal a kérdéssel marcangolja magát: „melyiket szeressem, melyiket szeressem“? A függetlenségi párt is, a nemzet is súlyos fordulóhoz jutott.

Nem Kossuth és Justh Gyula, nem egy bankett és egy kirándulás, nem ilyen és olyan taktika között kell választania, hanem béke és alkotmányharcz között.

S a nemzetnek nagy oka van megfeszített figyelemmel várnia: merre fognak hajolni a ballada hősei, kétszáznyolcvan Pókainé?

Egy józan osztrák hang.

Budapest, november 5.

A jelenlegi súlyos válság folyamán, odaát Ausztriában tegnap hangzott el az első komoly és józan beszéd. Ezt Lecher birodalmi gyűlési képviselő, a brünni kereskedelmi és iparkamara titkára s egyike a gazdasági kérdésekben legképzettebb osztrák politikusként, mondta. A morvaországi iparegyesületek tegnap Brünnben népes gyűlést tartottak, amelyen dr. Lecher is felszólalt s hosszasan beszélt a készfizetések felvételéről, tehát arról a kérdéstről, mely ma leginkább vág bele a magyar politikai válságba.

Álláspontja, ha magyar szempontból nem is kifogástalan, kétségtelenül nagyon figyelemre méltó. Nemesak azért, mert abban konziliánsabb hangon nyilatkozik egy osztrák politikus, mint azt eddig megszokhattuk, hanem azért is, mert Lecher szakértelmét még maguk az osztrákok sem vonhatják kétségbe. Beszédének lényege az, hogy míg Magyarország hajthatatlanul ragaszkodik ahhoz a programjához, hogy a kötelező készfizetések felvételének, addig Ausztriában úgy a kormány, mint a teoretikusok és a bankemberek ez ellen a követelés ellen foglalnak állást. Lecher azt mondja, hogy az az 1903. évi törvényjavaslat, melyet akkor Körber osztrák miniszterelnök terjesztett a birodalmi gyűlés elé, volt az utolsó megnyilatkozása annak, hogy az osztrák hivatalos körök a készfizetéseket tartják a valutaszabályozás befejezésének. Lecher már 1903-ban is azt ajánlotta, hogy egy nagy valuta-ankét hívassék egybe, mint aminő 1892-ben a valutaszabályozást megelőzőleg egybehívatott, mert az olyan korszakalkotó kérdésekben, mint a készfizetések felvétele, a döntés borzasztó súlytal nehezedik a kormányra és a képviselőkre. *De teljesen elhibázott volna — mondja — hogy egy rendszabályt csakis azért perhorreskáljunk, mert azt Magyarország kívánja.*

Lecher beszédének ez a része igazán nagyon nobilis és nagyon okos. S figyelemre méltó azért is, mert ha nem mondja

is ki expressis verbis, azt az ellenkezést, amelyet az osztrákok a készfizetések kötelező felvétele ellen tanúsítanak, arra vezet vissza, hogy ezt Magyarország követeli, tehát Ausztriának okvetlen perhorreskálnia kell. De nyíltan is megmondja, hogy nem valóságos gazdasági érvek azok, amelyekből az osztrák ellenállás táplálkozik, hanem egyes-egyedül csakis a Magyarország ellen való gyűlölködés.

Lecher gondolatmenete röviden a következő: Magyarország az önálló magyar jegybank felállítására törekszik. Minthogy közelfekvő okokból ez a bank csak készfizető bank lehetne, csakis két eshetőség van. Vagy a készfizetések felvétele, vagy a bankszétválasztás. Minthogy pedig éppen a készfizetések felvétele az előfeltétel, amely nélkül Magyarország az önálló jegybankot fel nem állíthatja, mindazok az osztrák körök, amelyek Magyarország gazdasági önállóságra való törekvése ellen vannak, ellene szegülnek a készfizetéseknek.

Tehát Lecher, ez a kiváló osztrák közgazdász, aki nemesak teoriában tanulmányozta a gazdasági kérdéseket, hanem mint praktikus közgazdasági férfiú is évtizedek óta egyik vezető embere az osztrák gazdasági életnek, nem ártallja kimondani, hogy az osztrákok a készfizetésekben nem látnak más veszedelmet, mint csakis azt, hogy ezzel az önálló magyar jegybanknak egyik előfeltétele teremtenék meg.

Ezt érdemes leszögezni, mert ha az ember azokat a nagyképi fejtegetéseket olvassa, melyeket a bécsi lapok, élükön a N. Fr. Pressével a készfizetések felvétele ellen időről-időre közölnek, s amelyek a valuta rosszabbodását jósolják a készfizetések első következményeként, akkor be kell látni, hogy ez mind csak szédelés és a gyengék félrevezetésére irányul. Mert ha Lecher, aki éppen a morva kereskedelmi és ipari érdekképviselet exponense, tehát a legfejlettebb osztrák nagyipar és nagykereskedelmé, nem tartja a készfizetések felvételét Ausztriára, az osztrák iparra és osztrák kereskedelemre nézve katasztrofális jellegűnek, sőt nyíltan állást foglal ez ellen az ostoba felfogás ellen, akkor igazán nem lehet egy percig sem azoknak a fejtegetéseknek hitelt adni, amelyeket a Luegerékkel e kérdésben egy gyékényen áruoló N. Fr. Pr. időként feltalál.

Maga Lecher czáfolja meg azt a másik érvelt is, amelyet az osztrákok oly szívesen használtak fel eddig a készfizetések

ellen, hogy t. i. a kötelező készfizetések következménye a leszámítolási kamatláb emelkedése volna, mint ahogy a német birodalmi bank is, az angol bank is magasabb kamatlábbal kénytelenek a legkisebb válság esetén is dolgozni, mint az osztrák-magyar bank. Ezt az álláspontot Lecher helyteleníti. Azt mondja, hogy a valuta internacionális értéke végre is a fizetési mérlegtől függ. A fizetési mérleg feleslege pedig csakis úgy óvható meg hosszú időre, ha a kereskedelmi mérleg nagy felesleggel zárul. Ha tehát valutánk jóságát meg akarjuk védeni, akkor nem a készfizetések felvételének megakadályozására kell törekednünk, hanem ipari kivitelünk fejlesztésére, hogy kereskedelmi mérlegünk aktivitását megőrizzük.

S éppen ezért Lecher szerint nem a készfizetések felvétele okozná a valutánk rosszabbodását, hanem még a készfizetések felvétele nélkül is veszélyeztetni az agrárius-kereskedelmi politika, melyben egy idő óta a monarchia laborál.

Örömmel olvashatja mindenki Lecher érvelését, mert hisz egyike ő a leghivatottabbaknak arra, hogy ebben a kérdésben a mérvadó osztrák körök állásfoglalását irányítsa. Annyira logikus, okos Lecher egész felfogása, hogy a legszigorubb kritikát is kiállja s talán egy osztrák kijózanodás kezdetét jelenti. Mi oly őszinte hívei vagyunk az önálló magyar jegybanknak, mint bárki ebben az országban. De miután ma már valószínű, hogy egy rövid ideig tartó provizorium elkerülhetlen lesz, mi fontosságot tulajdonítunk Lecher beszédének azért, mert még egy provizoriumot is elképzelhetlennek tartunk a készfizetések felvételének törvénybe iktatása nélkül. S Lecher van akkora tekintély az osztrákok előtt is, hogy minden osztrák akadémuskodással szemben reá, mint szakemberre, sikerrel hivatkozhatunk.

Budapest, november 5.

Az osztrák válság. Zacek és Braf távozó miniszterek tegnap tették le titkos tanácsosi esküjüket, utána pedig a király magánkihullgatáson fogadta őket. Ez alkalommal köszönetet mondtak a királynak az elbocsátási okiratban kifejezett adományozásáért. Zacekhez azt mondta a király, hogy örömmel tüntette ki és köszönetet mondott neki szolgálataiért, amelyek mindig jók voltak. De bár rendkívül korrekt módon jártak el, ő mégsem he-

A lemondások perselye.

Írta: Gömbösné Galamb Margit.

— Rozika, a kis perselyt fel lehet nyitni.

— Mindjárt, öregem, csak előbb kimosom a keztyűimet.

— Hamar készen leszel?

— Tíz percz múlva bizonyosan.

— Jó, akkor megváriak.

— Csak várj, rögtön megyek, — szölt. És hallatszott, hogyan csapkodja egymáshoz szappanhabos szarvasbőrkeztüit Rozika asszony, mielőtt begöngyölné azokat egy száraz törülközőbe.

— Így, — mormogta csöndesen, sietve, jó puhák lesznek. Csak ne érje őket a nap; Mari, vigyázz, hogy mindig árnyékban száradjanak — szölt egy kis leányzónak, aki náluk a mindenes szerepét töltötte be. Aztán sietett be az urához, aki már várta. Leült melléje és átvette tőle a perselyt. Mindig ő üritette ki, így volt szokásban harminczöt év óta...

Csupa huszfilléresek és koronák estek ki belőle. Sok volt közte az ezüst pénzec ariszokratáiból: a két- és az ötkoronásokból is.

Számolni kezdték. Külön rakták a huszfilléresekét külön a két- és az ötkoronásokat. Elkezdtek aztán összeolvasni. Tíz, husz, harmincz, ötven, nyolcvan korona volt. Sőt valamivel több annál is még. A főösszeget beváltotta a férfi négy darab huszkoronás

aranyra, a többit visszatették az újra lezárt perselybe.

Igy ment ez minden negyedévben. Senki se tudott róla, csak ők ketten. Tudniillik: felső- és alsójárki Jaáky Imre meg a felesége gáli Csekeő Rozika.

Rozikát már régen nem illette meg a kicsinyítő név, rég elmúlt rózsakora, de szokásból rajta maradt. Vagy talán az ura még mindig a régi szemekkel nézte s nem vette észre hervadását. Pedig hát szikár, sovány, szomorú arcu asszony lett a valamikor magas, elegáns Rozikából, aki mellett bizony nem egy tekintet akadott meg hajdanában. A szegény, uri leányoknak abból a fajtájából való volt, aki, mert véletlenül selyembölesőben ringott, nagyon követelő volt az étellel szemben, de csak az — álmaiban. A valóságban nem lázongott soha, legfeljebb önmagával voltak belső, titkos, soha senkinek be nem vallott küzdelmei. Nagy reményekkel, sok szunnyadó, színes, tarka vágygal indult meg az életben, s míg egyenként hagyogatta el álmaikat, egyet a lelke fölényes, uri voltát, a szegénységet is méltósággal viselő büszkeségét el nem veszítette.

Szegény emberhez ment. Igaz vonzalomból. Meg aztán azért is, mert „esaládbeli” volt. Szegényen kezdték kettesben a küzdést és kettesben folytatták tovább is, mert akikért szívesen lett volna még szegényebb: nem voltak gyermekei.

Házasságuk első idejében, már a legelső hetek alatt elhatározták, hogy csak egymásnak élnek. Hogy lemondanak minden feles-

leges költségekről, s az arra szánt pénzt inkább félreteszik a perselybe. Bizony, eleinte csak öt meg tíz krajczárak gyűltek egybe. Száz és száz apró önmegtartózkodásból. Ha valahova indultak, tanakodni kezdtek: messze van, üljünk-e omnibuszra? Tizenkét krajczár. Menjünk gyalog, a pénzt majd a perselybe tesszük. Vagy: hazaért a férfi s azt mondta:

— Rozika, akartam neked gesztenyét hozni, de inkább a perselybe, ugy-e? Rozika, sorsjegyet kínáltak, ötven krajczár lett volna, úgy se nyernénk, a perselybe teszem a pénzt.

És beletett becsületesen minden felesleges garast. Rozika se cselekedhetett másként. Megtagadott magától mindent. Csipkéje, szalagja, ékszere soha se volt. S valahányszor egy-egy aranyra való pénzük gyűlt össze, beváltották és beletették egy szobor szívébe.

Ez a szobor pedig a Megváltót ábrázolta. Szép és impozáns dolog volt. A zárda főnöknőjétől kapta — ahol nevelték — nászajándékkul. Fehér ruhában, vörös paláttal diszítve állt hálófülkéjükben az isten-ember e szobra. Jobb keze áldólag felemelve, baljában pedig a lángoló szíve. Maga a szobor gipszből való, de a szív pléhből formált. Éppen ilyen volt a zárda kápolnájának Krisztusa is, és pléh szívébe tették mindig az áldozatra szánt pénzeket.

Az ő aranyait is ott őrizték. A lángok közé rejtett nyíláson át Rozika maga csuszta be azokat. Mikor a legelső tette bele, együtt fogadták meg ott a saját életüknek nyugalmaért, hogy könnyelműen szét nem

lyeselheti, hogy beadták lemondásukat. Nekik meg kellett volna maradniuk és ki kellett volna tartaniok.

— Én — mondotta a király — lemondásuk szükségességét egyáltalán nem ismertem el.

A szláv unió tegnap a következő határozatot hozta, amelyet hivatalosan a kormány nyúl is közölt:

„A szláv unió kijelenti, hogy a kormánnyal mostani összetételében képtelen tárgyalni. Másfelől azonban a szláv unió hajlandó a válság békés megoldását előmozdítani és ebben az esetben egy olyan kormánnyal tárgyalásokba becsatlakozni, amely biztosítékot nyújtana egy teljesen igazságos rendszerről Ausztria valamennyi népeivel szemben.“

A válság a király előtt.

— Wekerle Bécsbe utazik. —

A függetlenségi párt belső küzdelme.

Budapest, november 5.

Ma délután is négytől hétig tanácskoztak a kormány tagjai és ennek a folytatólagos tanácskozásnak az lett az eredménye, hogy dr. Wekerle Sándor miniszterelnök a legközelebbi napokban Bécsbe utazik és kihallgatásra megy a királyhoz. A válság tehát ismét a király előtt van s ismét tőle várják a döntést. A kormány tagjai bizonyos kérdésekben nem tudtak megállapodni, mert nem ismerték a király álláspontját — mondja a félhivatalos jelentés — amelynek sorai közül kiolvasható, hogy tehát van egy kibontakozási terv, ha még csak vázlatban vagy körvonalozva is. Lényegében tehát minden úgy történt, ahogy az Egyetértés már ma megírta. Látszólag nagy a zavar, a miniszterek nem tudnak megegyezni, a többséget alkotó párt szétrobban, valójában pedig már kész a kibontakozási terv és a szétrobbanó párt mögött már ott van az új alakulás. Kérdés persze, hogy az ellenzékbe vonuló Justh-csoport mire fogja elhárítani magát.

Hireink itt következnek:

A folytatólagos minisztertanács.

Ma délután négy órakor folytatták a kereskedelmi minisztériumban a tegnapi megke-

dett minisztertanácsot, amelyen a kormánynak valamennyi tagja részt vett. A mai minisztertanácsról jegyzőkönyvet nem vettek föl és ezért Márffy Albin államtitkár, a minisztertanács rendes jegyzőkönyvvezetője sem je'ent meg, miután a tanácskozásnak, amelyen kizárólag az aktuális politikai helyzettel foglalkoztak, nem volt hivatalos minisztertanács jellege. Este hét óráig tartott a tanácskozás, amikor gróf Andrássy Gyula, Jekelfelussy Lajos, Darányi Ignác, gróf Zichy Aladár és Josipovitch Lura miniszterek együtt távoztak. A minisztérium előcsarnokában várakozó újságírók némán üdözöltek a minisztereket és gróf Andrássy Gyula kifejezést is adott csodálkozásának, amikor a kapuból így szölt vissza:

— Tehát némaságban távoztunk.

Ezalatt Kossuth Ferencz dolgozószobájában Wekerle, Kossuth és Apponyi folytattak még eszmecsereket, amely körülbelül fél nyolc óráig tartott. Ekkor jött le Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter, aki a tea várakozó nagyszámu újságírókat e szavakkal fogadta:

— Tisztelt népgyűlés. A kérdezősködésekre Kossuth Ferencz a következő kijelentéseket tette:

— Nem nyilatkozhatom még bővebben. Ma is behatóan vitattuk meg a helyzetet, de megegyezés még nem jött létre. Még mindig vannak igen nagy nehézségek. Wekerle Sándor miniszterelnök legközelebb, úgy gondolom vasárnap, Bécsbe utazik és a királyhoz megy audienciára. Addig nem folytatjuk a tanácskozásokat.

Wekerle Sándor miniszterelnök és gróf Apponyi Albert ez idő alatt a minisztérium másik kapuján távoztak. A miniszterelnök gróf Apponyit elkísérte egy darabon, majd a siklón fölment a Várba. Munkatársunk előtt a miniszterelnök így nyilatkozott:

— Ma is igen alaposan megbeszéltük a válságból való alkotmányos kibontakozás módjait, azonban több kérdésben nem ismerjük a felség álláspontját s így én legközelebb Bécsbe utazom, hogy kikérjem ő felsége véleményét. Utazásom idejét pontosan még nem

tudom, mert csak ezután fogok a kabinetirodával érintkezésbe lépni az iránt, hogy ő felsége mikor kíván fogadni. Valószínű azonban, hogy vasárnap utazom.

A minisztertanács eredménye.

A mai folytatólagos minisztertanács után ezt a félhivatalos kommunikót adták ki:

A kabinet tagjai, úgy mint tegnap, ma is behatóan tárgyalták a politikai válságból való kibontakozás módjait és miután több kérdésben ő felsége véleményének meghallgatása vált szükségessé, Wekerle Sándor miniszterelnök a legközelebbi napok egyikén, valószínűleg vasárnap este, Bécsbe utazik és kihallgatáson jelenik meg a királynál. További miniszteri tanácskozások csak a kihallgatás után várhatók.

Ez a kommuniké tehát azt mondja, hogy több kérdésben ki kell kérni a király véleményét, ami annyit jelent, hogy van valamely kibontakozási terv, amelynek alapján a kormány tagjai, ha a király hozzájárul, a békés megoldást remélhetik. A kormány környezetéből eredő információk is megerősítik azt, hogy ha konkrét terv ez idő szerint nincs is még, a lehetősége meg van annak, hogy a mostani tanácskozások alapján a király hozzájárulásával ilyen kibontakozási terv kialakuljon. A mostani két napos minisztertanácsban Wekerle Sándor miniszterelnök úgy Kossuth, mint Andrássy ismeretes kibontakozási terveinek összeegyeztetése útján oly megoldási módozatot terjesztett elő, amely szerinte alkalmas volna arra, hogy úgy Kossuth, mint Andrássy elfogadják. Ezt a kibontakozási tervezetet, amely inkább vázlatzerűen foglalta csak magába az egyes pontozatokat, tárgyalták két napon keresztül. Számos pontban létre is jött a megegyezés, azonban éppen a legfontosabb függő kérdésekben, mint amilyen a bankkérdés és a gazdasági önállóság előkészítésének kérdése, továbbá a katonai kérdések, nem tudtak megegyezésre jutni már azért sem, mert nem tudják, hogy hajlandó-e a király megváltoztatni azt a merev álláspontot, amelyet eddig a magyar kívánságokkal szemben elfoglalt. Nevezetesen ezek azok a kérdések, amelyek miatt tulajdonképpen a mostani

zuzak azt a szívet soha, hogy csak nagy szükségben, betegségük, vagy öregségük gyámoltalanságában nyulnak hozzá.

Minden egyes új arannyal együtt nőtt a lelkük értéke. Különösen az asszonyé. Mert az övé volt a nehezebb szerep, neki kellett többről lemondani. A tompán csengő, kis aranykarikák mindegyre magasabb piedesztálra emelték Rózika tisztá, szent asszonyiságát. Elvették fiatalága sok kedves örömét, megfosztották az élvezetektől, de lemondásában jóvá, nemessé, csaknem magasztossá csiszolták szívéét.

Most, házasságukban harminczöt év múltán, hogy aranyba játszó, sötétszöke haja megfihéredett, hamvasan fehér piros arca megfakult, az alakja szinte elfogyott és szemének kialudt a tüze: szomorúan, de fájdalom nélkül gondolta el az élete multját. S mikor kezébe vette a négy darab huszkorónás aranyat, hogy a fülkében álló szobor szívébe tegye: ott a félhomályban megállott és — Isten tudja miért — megrohanták az emlékei...

Csupa szenvedő emlékek, egy-egy nehéz órájának hősiesség. S mint aki megvívott harcok csöndes mezején tekint keresztül, nézte a maga multját. És úgy érezte, hogy jól, becsületesen élt.

Az ura beszólt hozzá:

— Rózika, elmegyek egyet járni.

— Jól van, öregem, csak menj, — felelte nagyon készségesen. Jól esett neki a magány. Átölelte, megfogta a vágy: átélni újra ifjúságát.

Nem a be nem telt álmai jutottak eszébe, hanem azok a napok, amikor kristályosodott a lelke. Nem is volt életének más története. S az is valamennyi ehez a lángoló szívhez forrva... Mennyi kísértésén kellett átésnie, hogy egyszer-egyszer meg ne lopja, össze ne törje ezt a szívet, az aranyait gyűjtöt, a fogadalmukat őrzöt, a festett lángok alatt is hideget, érzéstelen. Hiszen csak szimbólum az, és meg nem dobbanhatott soha. Akármilyen forró könyeket sirt is előtte...

Lehunyt a szemét Rózika asszony. Láta magát, mint gyermekasszonyt a szobor előtt szinte leküzdhetetlen kísértésben. Erőt vett rajta — hiszen szép volt és fiatal — a hiuságos vágy, hogy amikor végig megy az utcán, az ő nyomában is halk selyemsuhogás támadjon. Husz forint kellett volna hozzá — akkor még forintokban számoltak.

Az urát meg tudta volna nyerni tervének, de a saját lelkével nem tudott megégyezni. — Fogadalmat tettünk, — gondolta — meg nem szeghetem azt.

De a selyemsuhogás ott kísértett továbbra is felette. Soha se vágyott arra, ami feltűnő, de úgy érezte, hogy valami nagy igazságtalanság történik vele, amiért hogy megtagadta tőle ezt is a sors. Arra született, arra formálta a természet, fejének tartásától kezdve kezének minden finom kis vonaláig, hogy előkelő környezetben, jólétben éljen. Hogy selyem simuljon hozzá és selyemfényű szőnyeget érjen a lépte...

— S ha ezt meg nem tudom tagadni

magamtól, — gondolta el akkor — ezt az első vágyamat: lesz-e majd erőm a többire? A selyemsuhogásból születik a csillogás vágya és hogyan védekeztem majd a százezer kísértés ellen, ami megrohan? Ha már az első legyőz... Mit használ az nekem, ha felemelik fejüket utánam az emberek és követnek a csodálkozó szemek, az éhes tekintetek? Hiszen semmi célom velük. Én csak az akarok maradni, aki vagyok. Ennek a kicsi fészeknek a patronája, a szavatartó, a gyöngeségein diadalmaskodó asszony, aki csak úgy tudja élni a maga egyéni, emelkedett életét, ha hallja egyre a lelke érzéseinek selyemsuhogását...

És nem lopta meg a hideg lánggal lobogó szoborszívet. És boldog volt utána, emlékezik, milyen büszkén boldog. Önmagát győzte le.

Egy másik alkalommal — sokkal később már — harminczas éveinek elején, mikor már sok arany lehetett együtt, minden nap elment egy ékszerüzlet előtt. Egy pár csillogó, gyönyörűen kőszőrült gyémántfüggő csalta oda egyre. Kicsi, de feltűnő szépek voltak a kövek. Az árára már nem is emlékszik. Régen történt. Be is nyitott a boltba, már alkuban volt, már meg is egyeztek az árban. Csak a pénzt kellett volna elhozni.

Az ura, aki nagyon szerette, azt mondta neki: — ne ragaszkodjék a pénzhez, vásárolja meg a függőket.

Nem a pénzhez ragaszkodott, de adott szavához, hogy csak nagy szükségükben, be-

válság kitört és amelyeknek nemzeti irányban való megoldása nélkül a válságból nem lehet kibontakozást találni. A minisztertanács tehát abban állapodott meg, hogy ezekben a kérdésekben még egyszer előterjeszti azokat a minimális feltételeket, amelyek mellett még el lehet fogadtatni a megoldást a többséggel, s ezért meg Wekerle Sándor miniszterelnök a királyhoz. Ezekben a kérdésekben Kossuth is, Andrássy is külön-külön állapították meg a feltételeket, úgy amint azokat már a király elé is terjesztették. Kossuth továbbra is azon az állásponton van, amelyet annak idején a király előtt is képviselt, s amely azon alapul, hogy a gazdasági önállóság előkészítésének megfelelő garanciái és a függetlenségi programnak a kormányzásban való érvényesítése nélkül kibontakozás el nem képzelhető, míg Andrássy a bankkérdést a készletek fölvételével rendezné, s inkább a katonai kérdéseknek gyökeres és nemzeti megoldását kívánja. A miniszterek a maguk részéről mindent megtettek, de miután nem tudják, hogy meddig mehetnek, minden lehetőségre elkészültek. A helyzet súlypontja tehát ismét Bécsbe helyeződik át, mert a király döntése most már nem késhet tovább.

Wekerle bécsi utja.

Wekerle Sándor miniszterelnök valószínűleg vasárnap, esetleg hétfőn utazik Bécsbe, hogy öfelsége előtt kihallgatáson megjelenjen. A miniszterelnök ez alkalommal a válságból való kibontakozásnak azokról az alkotmányos módokról tesz jelentést öfelségének, amelyekről a minisztertanács tegnap és ma tárgyalt.

Tanácskozás Justh Gyulánál.

Justh Gyulát, a képviselőház elnökét, a délelőtt folyamán igen sok függetlenségi politikus, köztük gróf Batthyány Tivadar, képviselőházi alelnök és Balla Aladár főispán látogatta meg. A politikusok között élénk vita fejlődött ki a politikai helyzet és Szentiványiék akciója fölött. Első sorban újra megállapították, hogy a vasárnap esti vacsora provokálás és elhatározás, hogy a kihívást a maguk részéről állni fogják. Itt az ideje az elhatározó lépések tevésének és ennélfogva

tegségük vagy öregségük gyámoltalanságában nyulnak aranyaikhoz. Hát nem csinált vásárt.

Mennyi minden is volt abban a szívben. Aranyra váltott lemondások. Be nehéz is lehet! És míg tartalma egyre nehezebb lett: fogyott fiatalságuk, fogyott életük. Csaknem öregek voltak már. Kezdetén az alkonyatnak, benne az őszben, közel a télhez. És a szívben újra egy hatalmas érzéssel, egy sokáig, erőszakosan visszafojtott vágygyal, hogy míg erőben, egészségben és életkedvben vannak, mehetnének kissé a nagy világban, megnézni a művészetek hazáját, látni idegen tájakat, a végtelen tengert és hallani a szót, amelyen Petrarca beszélt...

Ott állt még egyre a fülkében és amint félrehuzta a függönyt, tekintete a megvilágított tükörbe esett.

— Megöregedtem, — szólt csöndesen. De amikor megismételte a szót, már volt a hangjában egy kis panasz is, és rá nézett a szobor örökké egyforma, fiatal, szelíd képére.

A lelkében is visszhangzott: megöregedtem. És mégse volt vád a hangjában, inkább csak kérdés, mintha azt akarná megértetni:

— Léld, neked adtam minden örömet a fiatalságomnak, a te szivedbe zártam összes vágyaimat, itt haltak meg a legforróbb reményeim. Nem bántam meg, mert jó az alkonyatkor, ha tudjuk, hogy kötelességek teljesítése közben mult el nappalunk. De mind ezért cserébe add, hogy ne muljék el fölöttem az élet anélkül, hogy meg ne lássam déli egéd napját, ne halljam tengerek moráját...

végre fogják hajtani a tornyai mezei megalapodásokat. Konstatálták azt is, hogy a bankcsoport, most nem keres semmi érintkezést Kossuth Ferenczel, s így az a hír, hogy tegnap este gróf Teleki Arvéd, Laehna Hugó képviselők, Balla Aladár főispán és még néhány képviselő fölkereste Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert a banket-rendezés tárgyában. Kossuth azonban nem fogadta őket, nem felel meg a valóságoknak, mert a megnevezettek nem jártak Kossuth Ferencznél, és nem is volt szándékuk, hogy Kossuth Ferenczettel fölkeressék. A csoport különösen a gróf Apponyi Albert által vezetett konzervatív-agrári csoporttal körül minden érintkezést és csak a vasárnapi tüntető fölvonulásra készül, hogy a makói beszámoló résztvevők száma is megmutassa, milyen nagy az önálló bank harcosainak tábor. Justhék arra az álláspontra helyezkednek, hogy ha gróf Apponyi Albert és elvtársai elő akarják idézni a pártszakadást, ők nem térnek ki előle. A kihívásra Justh Gyula fogja megadni a választ makói beszédében, s azt hiszik, hogy miután az a beszéd vasárnap délután már Budapesten ismeretes lehet, este az Országos Kaszinóban rendezendő lakomán gróf Apponyi már reflektálhat is rá. Ez a két beszéd idézheti elő a szakadást a pártban, s a két rész számszerű erejének is képét adhatja, hogy hányan vesznek részt a banketten és hányan mennek Justh Gyulával Makóra. Justhék abban bíznak, hogy legalább nyolcvan képviselő követi Justh Gyulát az ellenzékbe, de vannak olyanok is, akik azt hiszik, hogy olyan erők lesznek, hogy a mérsékeltet ők fogják tudni kiszorítani a pártból.

Justh Gyula így nyilatkozott a helyzetről:

— Influenzás vagyok egy kicsit, de a beszámolót föltétlenül megtartom. Aradról, Szegedről és Budapestről küldöttségek jönnek Makóra. Most két kérdés van előtérben. A mai minisztertanács döntése a fontosabb. Ettől függ minden. A Ház összehívása a másik. November első felében okvetlenül össze fogom hívni a parlamentet. Ugy hallottam, hogy ez esetben Wekerle betérjeszti a jövő évi költségvetést. Január elsejéig még hat hét van, letárgyalhatjuk hát szépen. Ha csak időbeli akadályról lenne szó, a Ház összehívásával ez elcsúszhatna. Hallottam, sőt egy tekintélyes bécsi lapban olvastam is, hogy Wekerle azt mondta volna a koronatanácsban: kooperációt kell csinálni, amelylyel Justhékot ki lehet szorítani a függetlenségi pártból. Én egyenesen Wekerlehez fordultam fölvilágosításért. A válasz az volt, hogy *ilyet nem mondott*. Ami a

Mert a szívet összetörni ezért nem akarta. Szent volt önmaga előtt szava és épp oly szent fogadalma. Csak a nyomor, szükség, vagy az öregség gyámoltalansága fogják egyszer feloldani.

Belecsusztatta a négy darab aranyat és — talán ez volt az utolsó megpróbáltatása — letörülte a könyeit.

Az isten-ember képe biztatón nézett le rá a szoborról, mintha azt akarná mondani.

— Ime itt van, vigyed! Aranyozd be vele szép, tiszta életednek alkonyát.

És hogy az asszony meg nem értette a néma beszédet, egyszerre csak leválk a szobortestről a kar és az égő szívvel együtt erős zuhanással esik le a földre...

Mire hazért délutáni sétájából Jaáky Imre, azzal a kérdéssel fogadja a felesége, hogy mikor mehetnének régen tervezett utjokra?

Az ura először meglepetéssel hallja a kérdést, de aztán felderül az arca:

— Hát mégis megyünk? Látod, ez okos dolog. Telik bőségesen a félrerakott aranyokból. Széttörted a szívet?

— Oh, dehogy is, — felel Rózika — ugy esett le magától és a padlón vált ketté. Alig győztem összeszedni a pénzt.

— Gondoltam, — szólott a férfi, — hogy ez lesz előbb-utóbb a vége. A mai sulytöbbletet már nem bírta meg.

Az asszony helybenhagyólag intett, de az arcán ott ragyogott valami a csodákban hívők fényes glóriájából.

banküzdelmet illeti, az ország hangulata mellettünk van. Ezt nap-nap után tapasztaljuk. Ha a függetlenségi pártban szakadásra kerülne a sor, azok, akik a programot és most az önálló bankot megtagadják, képtelenek volnának megállni a nemzet előtt és a parlamentben.

Hozzátette még az elnök, hogy a Ház ülése előtt a pártelnökséggel érintkezésbe lép, hogy a pártot értekezletre hívják össze.

Az elnökválság lehetősége.

Politikai körökben az elnökválság lehetőségéről is sokat beszélnek. Ha Justh Gyula bármilyen okból megválna az elnöki széktől, vele együtt távoznának az új elnökök is, vagyis a Háznak átmenetileg korelnök vezetésével kell üléseznie. A képviselőház legidősebb tagja idősebb Madarász József, Szappanos István és Illyés Bálint, ezek egyike lesz elnökválság esetén a korelnök.

Kossuth a vasárnapi lakomán.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter ma délelőtt hosszabb ideig tanácskozott Szentiványi József államtitkárral. A tanácskozást egy-egyed 1 órakor megszakították, mert Kossuth Ferencz Sággy Gyula és Barabás Béla látogatását fogadta. A miniszter sokáig tanácskozott a két függetlenségi politikussal, akik után Tóth János és Mezőssy Béla államtitkárok és Szentiványi Árpád látogatták meg Kossuthot. Látogatásuk deputáció jellegű volt, mert azért keresték fel Kossuth Ferencz minisztert, hogy az Országos Kaszinóban vasárnap este rendezendő vacsorára meghívják. Kossuth Ferencz kijelentette, hogy a baráti meghívásnak eleget tesz és a vacsorán megjelenik. Ugyancsak ilyen módon hívták meg gróf Apponyi Albert katuszminisztert is, ki szintén megígérte részvételét. A vasárnap esti vacsorára mintegy százötven meghívó ment ezért. A vacsorán valószínűleg majd Tóth János üdvözli a két minisztert, akik nyilván válaszolni fognak. Kossuth hívei tömegesen jelentkeztek a lakomán való részvételre.

Forrongás a függetlenségi pártban.

A legutóbbi események izgalmai a függetlenségi pártkörben ma este is élénk visszhangot keltettek. A képviselők közül vagy hatvanan, csaknem kizárólag a bankcsoport tagjai, gyűltek össze a pártkörben, ahol megjelentek gróf Batthyány Tivadar és Mérey Lajos képviselőházi alelnökök is. A képviselők, akik nagyrészt jelenvoltak délelőtt a Justh Gyulánál folytatott tanácskozáson is, ugyanolyan hangnemben foglalkoztak az eseményekkel és ugyancsak hangoztatták, hogy erre a provokálásra meg kell adni a méltó választ.

Holló Lajos utalva a kooperációs hírekre és ezekkel kapcsolatosan azokra a híresztelésekre, hogy a pártszakadást azért akariák előidézni, hogy a kooperáció ellenzőit tényleg ellenzékbe szorítsák, képtelenségnek mondta, hogy Kossuth képes legyen a közös bank szabadalmának meghosszabbításához hozzájárulni. Nem is lehet elhinni, hogy Kossuth így törjön a pártszakadásra, mert bizony lehet számítani arra, hogy Justh Gyula vezetésével legalább százötven főből álló olyan igazi függetlenségi párt alakul, amely teljesen lehetetlenné tenné minden kialakulást. Ilyen körülmények között rövidesen be kellene következnie az új választásoknak, annál is inkább, mert az ex-lex is fenyeget, akkor pedig ismét az igazi függetlenségi kerületnek többsége.

— Nem is akarja Kossuth a pártbontást — mondta Burgyán Aladár. — A leghatározottabban tiltakozik az ellen, hogy a vasárnapi összejövetelt politikai jellegűnek tüntessék föl és hogy megmutassa, mennyire kívánja a párt egységét megővni, hajlandó akár

hétfőn a Justh-csoport vacsoráján is részt venni.

— Nincs is másról szó, — mondta most *Bottlik* István, aki a mérsékelték közé tartozik, — mint arról, hogy megmutassuk, ki a vezére a pártnak. Nem szabad a mostani szomorú időkben súlyos válságnak kitenni az országot, amelyet aztán nem tud kiheverni. Mi is akarjuk az önálló bankot, mi is küzdünk a gazdasági függetlenségért, de nem kívánjuk követelésünket terminushoz kötni, hanem azt az időpontot használjuk föl célunk elérésére, amely a legalkalmasabb.

Nagy zugás és ellenmondás fogadta ezt a fejtegetést, amelyre vagy huszan is feleltek egyszerre.

— Nem lehet Wekerlébe bízni, — mondta *Nagy* Dezső élesen. — Ő mindig a függetlenségi párt elvei ellen küzdött, s most reá bizzuk, mikor alkalmas az idő az önálló bank föllállításához.

— A függetlenségi pártnak tagja, — mondta most élénk figyelem közepette *Kemény* Károly — nem járulhat hozzá ahhoz, hogy lejárt közös intézmények újabb törvényes intézkedéssel meghosszabbíttassanak. Én is szükségnek látom, hogy állásfoglalásomat azzal dokumentáljam, hogy megjelenjek a makói beszámolón.

Eközben a beszélgetés közben a lakomarendezők közül *Mezőssy* Béla államtitkár jelent meg a pártkörben. Keresztül ment a termeken és a játékszobában *Hirtenstein* Lajossal leült kettesben kártyázni. Senki nem szólt hozzá, ő sem tett politikai nyilatkozatot. Megjelenése azonban alkalmat adott arra, hogy a pártkörben megismétlődjének azok a kifakadások, amelyek tegnap hangzottak el azok ellen a függetlenségi államtitkárok ellen, akik a párt bizalmából kerültek a magas állásba s most a párt elvei ellen törnek.

— Nem a párt egységét akarjuk megbontani — szölt *Zlinszky* István, akinek mint képviselőházi jegyzőnek *Justh* Gyulával egyszer személyes természetű összekocczanása volt, — hanem azt akarjuk megmutatni, hogy a pártnak *Kossuth* Ferencz a vezére. Az ő higadt és körültekintő politikáját akarjuk követni s nincs szándékunkban *Justh* Gyula módjára fejfel a falnak menni.

A mi ügyünk igazságos, győzelme is biztos, — mondta *Mérey* Lajos. — Nem megyünk fejfel a falnak, de nem is hagyjuk el elveinket.

— Mi nem felejtjük el, hogy milyen programmal választottak meg bennünket — mondta gróf *Batthyány* Tivadar.

Baross János, szintén *Nagy* Emil egyik barátja, próbálkozott még érvelni a bankosok ellen, de őt is tulkiáltották. *Lányi* Mór, *Laehne* Hugó, *Földes* Béla, *Ráth* Endre, *Csizmazia* Endre és még vagy huszan bizonyították, hogy csak az önálló bank alapján képzelhető el a megoldás s ebben a hangulatban oszlottak szét a képviselők.

Az alkotmánypártból.

Az alkotmánypárt körhelyiségében ma este igen nagy számmal jelentek meg a párt tagjai és nagy érdeklődéssel várták a mai miniszteri tanácskozásról szóló híreket. A beérkezett információk szerint a politikai válságban a mai minisztertanács sem hozott semmiféle döntő fordulatot. Altalában az a felfogás nyilvánult meg, hogy a tárgyalások rövid ideig még folyni fognak, mielőtt a válság megoldása bekövetkeznék.

Az alkotmánypárt végrehajtó-bizottsága ma este *Nagy* Ferencznek, a párt másodelnökének elnöklésével ülést tartott, mely hét óra

után vette kezdetét. Az ülésen résztvettek: gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter, a párt vezére, *Darányi* Ignác földmivélsügyi miniszter, *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter, *Szerényi* József és *Bolgár* Ferencz államtitkárok, gróf *Zichy* János, gróf *Batthyány* Lajos, *Szivák* Imre, *Issekutz* Győző és gróf *Thoroczkay* Miklós, a párt jegyzője. A végrehajtó-bizottság részletesen megvitatta a politikai helyzetet és megbeszélte a kibontakozásra irányuló törekvéseket. A végrehajtó-bizottság teljes elismeréssel vette tudomásul a párt vezérének magatartását és a párt vezetőségének politikájáért a legnagyobb bizalmának adott kifejezést. A végrehajtó-bizottság ülése háromnegyed nyolcz órakor ért véget.

A végrehajtó-bizottság ülése után annak tagjai is résztvettek a politikai helyzetről folyó beszélgetésekben.

Gróf *Andrássy* Gyula, akit ostromlatk kérdésekkel, csakis általánosságban nyilatkozott. Szerinte a helyzet nem változott s nincsen semmi ok az optimizmusra. Most minden a királytól függ és a helyzet további alakulását *Weberle* bécsi utjának eredménye fogja irányítani.

Elénken foglalkoztak még a párt tagjai a függetlenségi párti villongásokkal is, de a vezetők nem nyilvánítottak véleményt.

A görög dinasztia veszedelme.

Budapest, november 5.

Az Athenből érkező újabb hírek is megerősítik, hogy a görög király a legkritikusabb helyzetben van. *Mavromichalis* miniszterelnök szerint a dinasztia *Zorbas* ezredes bátor fellépésének köszönheti, hogy még a trónon van, mert sok gyalogos tiszt is követni akarta *Typaldos* példáját. *György* király különben sűrűn vált titkosjegyü táviratokat rokonaival. *Alexandra* angol királyné és az özvegy csárna, akik nővérei *György* királynak, lebeszítették a királyt lemondási szándékáról s elérték azt, hogy *György* király nem fog önként leköszönni. *Franciaország*, *Anglia* és *Oroszország* egyenként 8000 font sterling évjáradék fizetésére kötelezték magukat, ha *György* király elveszti trónját. Ha azonban a görög király önként mond le, nem számíthat erre az évjáradékra. A nagyhatalmak, különösen *Anglia* már előkészületeket tettek a király védelmére. A görög partok közelében állandó készenlétben vannak az ottani vizeken cirkáló hajók. Nem lehetetlen, hogy már a legközelebbi napokban akcióba kell lépniük.

Mai híreink a következők:

Athenből jelentik nekünk, hogy ott a helyzet nagyon megrosszabbodott. A három páncéloshajó legénysége a fiatalabb tiszteknek, akik *Typaldos* jegyzőkönyvét aláírták ugyan és akiket a kormány nem üldöz azért, mert a zendülésben nem vettek részt, megtagadják az engedelmességet. A kormány egyelőre elrendelte, hogy ezeket a tiszteket más hadihajókra helyezték át. A tengerésztisztek között egyenlenség tört ki, ugyszintén a katonai liga tagjai között is. A fiatalabb tisztek felelősségre vonják *Zorbász* ezredes, a liga elnökét, mert őnhatalmulag egyezett meg a kormánnyal a zendülés erőszakos elnyomásáról. Az angol flotta egyrésze *Pireusz* körül van, hogy szükség esetében a kikötőben koncentrállódhasson.

A királyi család helyzete nagyon válságos. *György* király sűrűn vált táviratot fiaival. Hiresztelik, hogy *Vilmos* császár meghívta *Korfuba* a görög királyi családot s felajánlotta, hogy *György* görög király várja be ott a fejleményeket. Tény, hogy a király rendeletet adott ki a morstói kastély berendezésére és még augusztusban panaszkodott *Edward* királynak és az orosz udvarnak, hogy nagy veszedelem fenyegeti, mert *Görögországot* a krétai kérdésben kudarcz érte. *György* király az utóbbi napokban meghitt embeivel beszélgetve, nem egyszer omlítá, hogy lehetetlen megtartania a trónt. Már 63 éves — ugymond — és nyugalom után vágyódik. Sohasem hitte volna, hogy valaha is lemondásra kell gon-

dolnia, de a mostani helyzetben majdnem kizártnak látszik a dinasztia fennmaradása. A hercegeknek kizárása a hadsereg kötelékéből megrendítette a dinasztia állását. El sem lehet képzelní, hogy majdan a trónörökös, akit a hadseregtől kitaszítottak, elfoglalja a trónt. Az utolsó események mély benyomást gyakoroltak a királyra. A külföldi államok egynémely képviselője igyekezett a királyt szándékától eltéríteni, de nyílt titok, hogy augusztusban *György* király két napon át szilárdan el volt tökéve a lemondásra és már minden előkészületet megtett. Csak akkor határozta el magát, hogy marad, mikor *Edward* királytól *Marienbadból* táviratot kapott, amelyben az angol király kérve-kérte, hogy maradjon meg a trónon, mert ilyen lépés kínos politikai komplikációkat vonhat maga után. A király még most is föl, hogy ha le nem mond a trónról, akkor megfosztják trónjától és ezt mindenáron berülni akarja, annál is inkább, mert kizártnak tartja, hogy a dinasztia megtarthassa a görög koronát. A legközelebbi napok meg fogják hozni a döntést.

Atheni jelentések szerint *Typaldos* népszerűsége erősen megcsappant, amiért élvezet a csendőrség kezére. Az a férfi, aki diktatora akart lenni *Görögországnak* és akit az asszonyok rajongásukban új *Alkibiadesnek* neveztek el, mint valami szobremetsző engedte magát letartóztatni. Csütörtökön este *Typaldos* Athenbe akart surranni, hogy barátainál elrejtőzzön. Egy csendőr fölismerete *Typaldos* kíséretét, *Dimulis* tengerészhadnagyot s vállára tette kezét. *Dimulis* revolvert rántott elő, de aztán meggondolta magát és futásnak eredt. *Typaldos* utána kiáltott, hogy ne meneküljön. A két forradalmár-vezér ellenállás nélkül követte a csendőrt a börtönbe. A főváros lakossága, családokozva a forradalom „hős” vezéréiben, most a kormány mellett foglal állást. *Typaldos* fenyegetőzik, hogy szencácziós leleplezéseket fog tenni a lazadásról.

Typaldos kihallgatása déltől estig tartott, de az eredményt mélységesen titkolják. Hiresztelik, hogy *Typaldos* azt mondta, hogy nem lázadt volna föl, ha a liga visszautasítá magatartása nem kényszeríti rá. A *salamisi vérontásért* *Typaldos* a páncélos hajórajt teszi felelőssé, amely az ágyuzást kezdte. A páncélos hajóraj tisztjei nyilatkozatot irtak alá, amelyben kijelentik, hogy nem akarnak tovább együtt szolgálni azokkal a tisztekkel, akik nem vettek részt *Typaldos* zendülésében, noha irásban kötelezték erre magukat és sürgetik az illetőknek szigorú megbüntetését. Egy magasrangú tengerésztiszt tegnap átadta a miniszterelnöknek ezt a nyilatkozatot. A *Hydra* cirkáló hadihajó fedélzetén tegnap majdnem ismét lázadás tört ki *Typaldos* miatt. Három hadapródot ugyanis, akik aláírták *Typaldos* ultimátumát, de a lázadásban nem vettek részt, a cirkáló parancsnoka szobafogságra ítélte. Ezeket a hadapródokat a tisztek kajütjében zárták el, hétfőn pedig átvitték őket az étkező terembe. A *Hydra* legénysége azt hitte, hogy nem fogják megbüntetni a három fiatal hadapródot és küldöttséget menesztett a parancsnokhoz, amely tudatta, hogy a legénység addig megtagadja az engedelmességet, míg a hadapródok felett haditengerészeti szokások szerint nem ítélkeznek. A parancsnok grogot adatott a matrózoknak és humorisztikus beszédet intézett hozzájuk. Így végződött a *Hydrán* a zendülés.

KÜLFÖLD.

Törökország és a balkáni szövetség. Konstantinápolyban azt tartják, hogy *Ferdinánd* bolgár királynak a *Kapaonik-hegységbe* való kirándulása, még hogyha az állat- és a növénytan iránt való rokonszenve vitte is oda, aligha ment minden politikai szándéktól s legközelebbi célja a *Balkán-szövetség* érdekében való demonstráció lehetett. Amennyiben ezt a Balkán-szövetséget *Törökország* bevonásával terveznék, arról kellett volna Konstantinápolyban teljes és meggyőző bizonyítékokat szerezni, hogy valamennyi Balkán-állam egyszer-smindenkorra lemondott a török területre táplált

igényeiről; mindaddig azonban, amíg ez meg nem történik, török részről ennek a tervének a legkevésbé komolyan vételre sem lehet oka.

Spanyol-kabil békekötés. Madridban egész határozottsággal beszélnek, hogy a spanyolok és a rifkabilok közt nemsokára létrejön a békekötés, még pedig *Muley Hafid* szultán közbenjárására. A békekötés a következő alapon történne meg:

1. A szultán elismeri Spanyolországnak azt a jogát, hogy okkupálhatja Cabo de l'Aquát, La Restingát, Mar Chicát és a Gurugu-hegy körül levő pozíciókat.

2. *Muley Hafid* kinevezi a kabilok kaidjává *Kebayát* és egy mehallát bocsát rendelkezésére a rend fenntartása céljából.

3. A bányatulajdonosok a jüvedelem 30 százalékát a szultánnak, 30 százalékát pedig Spanyolországnak adják.

A spanyolok alighanem elfogadják ezeket a feltételeket, mert erre a nyomasztó helyzet is kényszeríti őket. Marokkó északi részében ugyanis borzasztó zord az időjárás és ennek következtében a spanyol katonák közül hateraz fekszik betegen, azonkívül a tifusz is szedi áldozatait.

A spanyol külügyminiszter délután a marokkói nagykövetnek átnyújtotta a spanyol kormány válaszáat *Muley Hafid* legutóbbi jegyzékére. A külügyminiszter ez alkalommal rámutatott annak szükségességére, hogy a tárgyalások különösen a Riff pacifikálására kiküldött hadi-missziókra vonatkozólag folytatódjanak.

Az angol költségvetést elfogadták. Az alsóházban a költségvetési tárgyalás folyamán *Balfour* a költségvetést szocialistikusan mondta, mert a tulajdon biztonságá ellen intéz támadást, ami pedig az ország kereskedelmi boldogulásának nélkülözhetetlen feltétele. *Asquith* miniszterelnök kijelentette, hogy a költségvetés meg fogja nyerni hozzájárulását a tulnyomó többségnek, amely az ország egyetlen fóruma, amelynek az alkotmány szerint joga van az ország pénzügyeivel foglalkozni vagy ezeket rendezni. A lordok ellen ezen kihívó állásfoglalást a kormánypártiak hosszantartó zajos helyesléssel üdvözölték. Ezután a pénzügyi törvény harmadik olvasását 379 szavazattal 149 ellen elfogadták. A nacionalisták tartózkodtak a szavazástól. A szavazás eredményének kihirdetése után a liberálisok élénken tüntetni kezdtek, viharos ovációkban részesítették a miniszterelnököt és *Lloyd George* kincstári államtitkárt és üdvözölték őket a hosszú harcz befejezéséhez.

György herceg utazása. György herceg azon határozott kívánságának adott kifejezést, hogy addig, amíg Sándor trónörökös Szerbiában tartózkodik, ő is Belgrádban maradjon. Péter király hajlandó ezt a kívánságot teljesíteni, azonban ezen kérdésben még a minisztertanácsnak kell határoznia, miután a minisztertanács egy előbbi határozata szerint György hercegnek külföldre kell utaznia.

Bojkottált nagykövet. Az amerikai lapok sokat foglalkoznak mostanában báró Hengelmüller washingtoni nagykövetünk személyével, ki állítólag visszahívását kérte a külügyi kormánytól, mert a washingtoni előkelő társaság bojkottálja. Hír szerint a bojkottnak a következő előzményei vannak:

Néhány estendő óta gyakrabban történt, hogy osztrák és magyar gavallérok dús gazdag amerikai nőket vittek haza feleségül, nagy bosszúságára az amerikai sajtónak, amely nem szívesen látta, hogy hazájuk leányai szép kezűket és sok millióikat európai gavalléroknak ajándékozzák, ahelyett, hogy az amerikai ifjak között választanának élettársat. S valahányszor egy-egy ilyen nász volt, mindannyiszor szemére vetették Hengelmüller báró nagykövetnek, hogy az ő keze is benne van a dologban.

Pár héttel ezelőtt Washingtonban időzött gróf *Sigray Antal*, aki annak idején gróf Széchenyi vőfélé volt s már Amerikába érkezésekor konstátálták a newyorki lapok hogy a gróf azzal a határozott czállal kelt át a tengeren, hogy egy dús gazdag élettársat válasszon magának az amerikai ladyk között. Báró Hengelmüller gróf *Sigray* tiszteletére lakomát rendezett s a magyar gavallér asztalszomszédjával a washingtoni társaság egyik legjobb és legvagdasabb fiatal női tagja volt kiszemelve, ám a leány szülei idejekorán megtudták ezt s az utolsó pillanatban lemondták az ebédet, úgy hogy gróf *Sigray* szomszédóságába egy férjes s nem is valami gazdag asszony került az asztalnál. E naptól kezdve azonban a washingtoni előkelő társasági társadalmi bojkottot indított báró Hengelmüller ellen. Nem lehetetlen azonban, hogy ez az egész hír az amerikai lapok fantáziájának szüleménye.

Ki volt Haverda Boldizsárné?

— Spiczli-rendszer Szabadkán. —

— Kiküldött tudósítónktól. —

Szabadka, november 5.

Még csapkodnak erősen a bünpör izgalmainak hullámai. Izgatják a lelkeket és izgatják a képzeletet. Az anyának és leányának kölcsönös gyűlölete a főmotívuma ennek a rettenetes tragédiának. Különösen az anyáé, aki égő gyűlöletét szörnyű végezetéig megőrizte. Az engesztelhetlenség, mely Haverda Boldizsárné egész lényét jellemezte, különösen a délutáni tárgyaláson, a tanuk vallomásából tünt ki egész fekete és szörnyű valóságában. Nem oly anyagból való volt Haverda Boldizsárné, hogy nyájas érzésekre képes lett volna.

Ez a szomorú kép tárult az esküdtek és a publikum elé a délutáni tanukihallgatás során. Dideregve és sápadozva lehet csak gondolni arra a boldogtalanra, aki ilyen roppant hidegségre volt képes, mint ez az anya és még jobban borzongva lehet gondolni arra a másik még boldogtalanabbra, akinek sorsa volt, hogy ilyen anyának öléből kerül ki az életbe.

Mindamellet a délelőtti tárgyalás más természetű izgalommal kezdődött. Ez a bünpör, melynek előzményei és eddigi lefolyása is oly gazdag volt idegizgató mozgalmakban és rendkívüli eseményekben, ma délelőtt új dolgot vetett fölszínre.

Az egyik börtönőr ugyanis tanúságtételre jelentkezett. Már az is szokatlan dolog, hogy börtönöröket hallgatnak ki. A szabadkai bünpörben, ismerve annak furcsa előzményeit, ez magában nem volna meglepő. De a börtönőr nem olyan dolgot adott elő, ami a vádlottak sorsára befolyást gyakorolhatna bármily irányban is. Semmiféle kapcsolatban nincs ez a vallomás — mely furcsaságánál fogva is rendkívüli — a tettel, amely a vádlottakat terheli.

A börtönőr egyszerűen odaállt a sorompók elé és panaszt tett az egyik védő ellen.

— Nagyságos elnök ur! Hallottam valamit.

A hallgatóság körében halálos csend. A vádlottak megriadnak. Mi mondani valója lehet ennek a börtönörnek, akinek semmi más funkciója nincs, csak az, hogy Mariskát elkiséri a tárgyalóteremből a czellájába és onnan a tárgyalóterembe? Riadt lelke van különben is minden vádlottnak. Minden mozgalomban, minden hangban árnyak suhanását véli látni és hallani. A börtönörben is új ellenséges kísértetet vélnek észrevenni.

Az esküdtek is mereven néznek az új alakra, aki eddig néma és engedelmes volt s most egyszerre beszédessé vált.

De nem a vádlottakról tud valamit. Bródy Ernő védő volt az, aki az ő börtönöri szívét érintette bántóan. Még pedig oly mértékben bántóan, hogy nem tudta magába fojtani a szót és kikivánczol az belőle ellenállhatatlanul.

— Kihallgattam, amikor Bródy védő ur beszélgetett Haverda Máriaival. Azt mondta a védő ur: „Az is gazember, aki magát elítéli.”

A börtönőr tágra nyílt szemekkel néz az elnökre. Látszik rajta, hogy várja az elömerést. Az ördögbe is! Nem közönséges börtönőr ő, aki csak úgy, gépiesen végzi dolgát. Neki van füle is, amelylyel meghallja a csunya szavakat és lelke, mely felfogja azokat. A törvény, az törvény. Tudja ő, mit szabad, mit nem. Annyit legalább tud, vagy legalább sejt, hogy ilyen nem szabad mondani.

De kissé megesalódik. A dolog majdnem visszafelé sült el. Mert kiderült a következő dolog: egy az, hogy a védőnek joga van ta-

nuk nélkül beszélni védencével s akármit mond neki, ahhoz a törvénynek nincs semmi köze, föltéve, hogy nem akarja védencét törvényellenes dologra csábítani. Másrészt pedig az a gyanu merül fel, hogy nem is a maga esze szerint járt el, amikor „tanúságtételre” jelentkezett, hanem hátha valaki „spiczlikedésre” használta fel. Akármilyen önértésesnek és törvényvédőnek akarja magát feltüntetni a börtönőr, kénytelen végighallgatni Lengyel Zoltán védő dörgő vádjait, aki ugyancsak nem kimél semmiféle börtönöri önértetet.

— Ha a fogházör az egészet a saját eszéből találta ki, akkor számár!

A börtönőr felszisszen. Ilyent tárgyalóteremben még nem mondtak neki. Nagyot nyel s minthogy szuronyát nem döfheti a szókimondó védő szívébe, szeretné a szemével felnyársalni. Így a maga sértett önértésében eléggé komikus. Különösen, amikor kipattan belőle:

— Nem én találtam ki.

— Akkor valaki felbízta — tör ki Lengyel Zoltánból a méltatlankodás. Mészire jutottunk ebben a fogházban. Eddig csak levelezgettünk itt, most már spiczlikednek is.

A fogházör nem mondja meg, hogy biztatták-e vagy sem a kémkedésre. Az incidens véget ért, de lehet, hogy következményei lesznek.

Végre áttérnek a tanukihallgatásra.

A délutáni tárgyalás szintén a tanukihallgatásokkal telik el.

Ha eddig is bizonyos mértékben kialakult az esküdtek véleménye Haverda Boldizsárnéról, akkor ebben a véleményükben most megerősödtek. De ki is szélesedett a látókörük a meggyilkolt asszony jellemrajzára vonatkozólag. Mert ha Mariska nem viseltetett gyermeki szeretettel anyja iránt, akkor Haverda Boldizsárné százszorosan vétkezett anyai kötelességeinek teljesítésében. A tanuk vallomása szerint sem anya, sem hitves nem volt, sőt hiányzottak lelkéből egészlóván az emberi vonások. Egyike volt azoknak a merev és hajthatatlan nőknek, akik a haragban és gyűlölködésben úgy megerősödtek, hogy minden más érzés iránt hozzáférhetetlenek. Semmi másnak nem volt értéke előtte, csak a pénznek. A pénzhez azután oly mohón és kielégíthetetlenül ragaszkodott, hogy siket és vak maradt minden egyéb iránt. Más anyának szívét megindítja az is, ha leánya bünbe sülyedt. Normális anya csak annál jobban ragaszkodik ilyenkor leányához. Haverda Boldizsárné „fattyu”-nak nevezte leánya gyermekét, akit éppen úgy gyűlölt, mint leányát, noha unokáját sohasem látta és nem is akarta látni. Leányát másképpen, mint hecsmérlő szavakkal sohasem illette. A „pesti czafat” volt a legenyhébb kifejezés, amelylyel aposztrofálta. Minden anyai érzés elől elzárkózott és gyűlölete annál nagyobb volt, minél inkább érezte, hogy leányának támogatása erkölcsi kötelessége volna. A havijáradókat, melyet Haverda Boldizsár biztosított leányának, Haverdáné, mikor özvegységre jutott, megszüntette. Ha leánya béki/és czéljából közeledett hozzá — s ez eléggé sűrűn fordult elő — eltaszította magától hideg kézzel és hideg szívvel.

A férjét Haverda Boldizsárné éppen úgy gyűlölhette, mint leányát. Még a férj halála után sem enyhült az érzése férje iránt. Tiltakozott ellene, hogy halottnak nevezzék. Az ő kifejezése szerint a holt férj „dög” volt. Ilyen vonásokból áll Haverda Boldizsárné jelleme,

Nem is volt senki a világon, aki szeretette volna. Egyedül, szeretet nélkül, gyűlölve és gyűlöltetve ment át az életen s a szelid érzésnek egyetlen sugara sem tudta enyhíteni, vagy megvilágítani ezt a zord életutat.

Igy domborodván ki végképpen a jelleme az esküdtek előtt, szinte természetesen látszik, hogy azok nem áldozatot látnak már Haverda Boldizsárnében. Hogy ez a védelemnek meglehetősen megkönnyíti az érvelést, abban senki sem kételkedik.

Az esküdtek nézetét Haverda Boldizsárnéról, ha ugyan ingadoztak addig, még inkább megerősítette Jarmatzky tanuvallosása. Jarmatzky volt tudvalevően a férje Mariskának, akitől elvált. Akkor Mariska törvényes házasságban élt a férjével. Erkölcsei kifogása tehát anyjának nem lehetett ellene. S mégis az anya viselkedése volt az, amely elsőként zavarta meg a házastársak békéjét. S mindezt csak a pénzért, egyedül a pénz miatt tette Haverda Boldizsárné. Talán soha hidegebb, kegyetlenebb és hozzáférhetlenebb anya még nem volt a világon.

A mai részletes tudósításunk ez:

A délelőtti tárgyalás.

A szabadkai bűnpör mai tárgyalása szenzációs incidenssel kezdődött.

Kémkedés a börtönben.

A tárgyalás elején az elnök jelenti, hogy *Dikviczky* Félix börtönőr valamit közölni kíván. Felszólítja őt, hogy lépjen elő és adja elő a mondanivalóját.

Erre feláll a börtönőr, aki Haverda Máriaat szokta kísérni, az elnöki emelvény elé megy és így kezd szónokolni.

— Nagyságos elnök ur. Tegnap kihallgattam, amikor dr. Bródy Ernő védő urral a szünetben beszélgetett Haverda Mária. Ezt mondta Haverda Mária: „*Ez a gazember Popper oly terhően váltott ellenem, hogy biztosan elítélnék.*” Mire Bródy védő ur ezt felelte: „*Ne féljen! Az lesz a gazember, aki magát elítéli.*”

A börtönőrnek ez a közlése nagy izgalmat keltett a tárgyalási teremben.

Az elnök: Felszólítom dr. Bródy Ernő védő urat, hogy nyilatkozzék!

Dr. Bródy Ernő védő: *Nem emlékszem rá, hogy ilyen kijelentést egyáltalán tettem volna.* Én nem használok ilyen szavakat. De ennek a nyilatkozatnak nincs is semmi jelentősége. A védő beszélhet négyesem közt a védelemmel. Azt kihallgatni nem szabad. A királyi ügyész ur mondta, hogy akcióztól kezd a védők ellen. Ugy látszik, ez ennek az akciónak a kezdete. Ez az egész dolog az esküdtek befolyásolására irányul.

Az ügyész tiltakozik ez ellen. Az ügyészség nem rendezett szpicziskedést.

Dr. Piller Artur védő kéri dr. Hajós egyetemi magántanárt, a védelem ellenőrző orvosi szakértőjének kihallgatását. Ő hallotta a beszélgetést és megmondhatja, mi igaz a börtönőr állításából.

Dr. Lengyel Zoltán védő: Méltóztassék megengedni, hogy én is felszólalhassak az ügyben. Én védőtársaimmal ebben a dologban egészen ellenfeles nézetben vagyunk. A kérdést nemcsak hogy fenn kell tartani, hanem tisztázni is kell. Ha a fogház az egészet a saját fejből találta ki, akkor számár.

A fogházőr: Nem a saját fejből találtam ki!
A védő: Annál rosszabb. Mert ebben az esetben még inkább megbélyegzendő. A védő és vádlott beszélgetést nem szabad kihallgatni. Itt már nagyon messze tartanak. Eddig csak leveleztek a fogházban, most már a védő és vádlott beszélgetését is kihallgatják. Én is ember vagyok, én is beszélök az utcán, a kávéházban. Az elnök ur is ember, az is beszél. Mi történnék, ha minden ilyen beszélgetés ide kerülne?! Ki bizta meg a fogházort a szpicziskedéssel? (A fogházort hallgat.) Ki kell deríteni, hogy ki a botrány szerzője. Jellenező az ügyészségre ez a szellem. Ilyen Magyarországon még nem fordult elő.

Dr. Bródy Ernő védő: A perrendtartás 62-ik pontja értelmében a vizsgálat befejezése után a védő a hatósági személyek jelenléte nélkül is beszélhet a védelemmel. A védelem itt nem él vissza a jogaival, hanem az ügyészség követ el visszaélést azzal, hogy szpicziskéretet hozott meg.

Az elnök felhívja a védőket, hogy a közönség előtt ne beszéljessenek hangosan a vádlottakkal.

Ezzel úgy ahogy, befejeződött az incidens, amelynek még folytatása lesz.

Ezután folytatták a tanukihallgatásokat.

Folytatják a tanukihallgatást.

Muhr József, a szabadkai Park-kávéház pinczére elmondja, hogy a gyilkosság előtt néhány

nappal egyszer ebéd után látta Jánossyt a kávéházban valakinek a társaságában, akiben az ő gazdája Vojthát ismerte fel.

Jánossy: Csak egyedül voltam a kávéházban.
A tanu: Jól emlékszem, hogy ketten voltak és két izben is ott voltak. A sarokasztalnál ültek.

Piller Artur védő: Jelentkezett a kétezer korona jutalomra, amit Dengelné tűzött ki?
A tanu: Nem.

A védő: Reflektál rá?
A tanu: Igen. Mert megérdemlem.

A tanu megesketik.

Pusztai Imre pinczér is kétszer látta a kávéházban Jánossyt Vojthával.

Jánossy megmarad amellett, hogy egyedül volt. Vojtha igazolni kívánja, hogy ő akkor Budapesten időzött, mint a postatanfolyam hallgatója.

Dr. Piller Artur védő: Reflektál a kétezer koronás jutalomra?
A tanu: Nem. De ha megkapom, elfogadom.

(Derültség.) Bár csak megkapnám. (Derültség.)
Dr. Lengyel Zoltán védő: Első vallomásakor nem ismerte a vádlottakat és most már tudja a nevüket?

A tanu: Az újságokból tudtam meg, hogy kicsodák.
A védő: Hányszor látta őket a kávéházban?
A tanu: Kétszer.

A védő: Mennyi időköz volt a két kávéházi tartózkodás között?
A tanu: Hat vagy nyolc nap. Lehetett talán tíz is.

A védő: Konstatálom, hogy a tanu ur előző vallomásában három napot mondott.

Az ellenmondás miatt a tanu nem is esketik meg.

Kárpáti Rezső a Park-kávéház tulajdonosa három napon háromszor látta Vojthát Jánossyval a kávéházban. Egyszer a Nemzeti kávéházban is látta őket.

Vojtha: Csak egyszer voltam Szabadkán. A Nemzeti kávéházba nem Jánossyval, hanem egy szabadkai kereskedővel mentem be.

Dr. Lengyel Zoltán védő: Arra való tekintettel, hogy a mai tanuvallomásokban ellenmondások vannak, ellenzem a megeskétést. Nem szabad a tanukat hamis eskübe belehajtani.

A tanu mégis megesketik.

Kiss Máttyás pinczér látta Jánossyt és Vojthát március 20. és 26-ika között a palocsi uton. Jánossyval beszélt is a szabadkai vasuti vendéglőben. Jánossy szólította meg őt. Jánossyt Budán is látta a „Budai Otthon” kávéházban, ahol akkor pinczér volt Haverda Mariskával.

Simon István vásárhelyi rendőr április 10. vagy 11-ikén Vojthát látta Hódmezővásárhelyen.

Vojtha: Igazolni tudom, hogy ezeken a napokon Budapesten voltam.

Ekkor az elnök szünetet rendel el.

A védelem elégtétele.

A szünetben a védők fölkeresték dr. Atányi József szegedi főügyész helyettesét, aki a fogházban történt visszaélések ügyében a vizsgálatot vezeti. A védők kijelentették neki, hogy a jogukon sérelem esett és ha kellő elégtételt nem kapnak, akkor lomondanak a védelemről. A főügyész helyettes megígérte, hogy szigorú vizsgálatot indít az ügyben. A védők ezt tudomásul vették. Dr. Atányi még a szünetben kihallgatta a fogházort.

Szünet után dr. Pap Sándor ügyész emelkedik szólásra.

Kijelenti, hogy a fogházor felettes hatósága tudta és beelvezése nélkül cselekedett, amikor kihallgatta és elárulta a beszélgetést. Ő maga is törvénytelennek, szabályszerűtlennek tartja az eljárást. Egyébként az ügyben szigorú vizsgálat indul meg.

Dr. Lengyel Zoltán védő felkéri az elnököt, hogy nyugtassa meg az esküdteket.

Az elnök: Bizom benne, hogy a történetek az esküdteket nem fogja befolyásolni. Sajnálattal tapasztaltam, hogy ilyesmi megtörténhetett és kérem, hogy tekintsek az esküdteket urak a dolgot meg nem történtnek.

Uj tanuk.

Erre folytatták a tanukihallgatást. Sorra került *Bató* Illés váltóőr.

Látta áprilisban Vojthát és Jánossyt Szabadkán.

Vojtha megint budapesti alibiére hivatkozik. Dr. Proszkovic Lukács védő: Ezekután mulhatatlan szükség van a budapesti rendőrség nyilatkozatára, hogy Vojtha a kérdéses időben a fővárosban tartózkodott. Ezt igazolta a budapesti postatanfolyam is. Ezt a nyilatkozatot is be kell szerezni.

Vojtha: Kérem, hogy a budapesti 90-es számú postahivatalt is szólítsák fel nyilatkozatadásra. Ott is tudnak engem igazolni.

Az elnök: Intézkedni fogunk, hogy ebben az irányban megkeresések menjenek.

A következő tanu *Gruber* Károly dr. budapesti ügyvéd módosítani óhajtja a budapesti rendőrségen tett vallomását. Feljegyzéseiből már most teljes pontossággal megállapítja, hogy Vojtha nem márczius 19-én, hanem 26-án utazott vele Szabadkáról Budapestre.

Weisz Márton vasuti portás egyedül látta Vojthát Szabadkán. Ezeknek az utóbbi tanuknak a meghiteltetését mellőzik.

Jó Albert kalauz azt vallja, hogy márczius 19-én Vojthát Szegedről Szabadkára hozta. Vojtha féláru jeggyel utazott, mert rendőri igazolványa volt.

Az elnök: Ismerte Vojthát?
A tanu: Nem.

Vojtha: Hogy láthatott engem a tanu a Szeged és Szabadka között közlekedő vonaton, amikor én aznap Pesten voltam? Ezt tanukkal is tudom igazolni. Igazolni tudom és kívánom azt is, hogy nekem rendőrfogalmazói igazolványom nincs és soha nem is volt.

Bölcsei esküdt: Nem lehetséges az, hogy a tanu ur nem márczius 18-án, hanem 20-án hozta Vojthát Szegedről Szabadkára?
A tanu: Nem igen hiszem. A naplómban különben nem néztem utána, hogy mikor utaztam Szabadka és Szeged között.

Balogh szavazó bíró: Elhozhatja a tanu ur a délutáni tárgyalásra a márcziusi és áprilisi szolgálati beosztását?
A tanu: Elhozhatom.

A tanu kihallgatását délután folytatni fogják. A délelőtti tárgyalás utolsó és legérdekesebb tanuja *Kertész* Ignác dr. szabadkai ügyvéd. Vallomása eltartott délután félkettőig.

Elmondotta, hogy hat esztendőn át volt irodavezetője néhai Haverda Boldizsárnak. Haverda Mariskát leánykorából ismeri. Mariskát mindig igény nélkül, nagyon egyszerűen nevelték. Az anyja mindig gyűlölte, de egyszer sem mondta meg, hogy miért. Még a leánya esküvőjére sem ment el. Mariska sohasem bánt tiszteletlenül az anyjával.

Egyikben a tanu özvegy Haverdáné előtt emlegette Haverda Boldizsárt, mire Haverdáné így szól hozzá:

— Ne mondja úgy, hogy megboldogult, hanem mondja úgy, hogy megdöglött.

A tanu hosszadalmasan nyilatkozik az anyja és leánya viszonyáról s Mariskát meglehetősen kedvező színben tünteti fel.

Fél kettőkor az elnök a délelőtti tárgyalást berekesztette és a tárgyalás folytatását délután fél négy órára halasztotta.

A délutáni tárgyalás.

Elnök délután fél négykor megnyitja az ülést. Elővezetetik a vádlottakat. Haverda Mariska különösen kicsinosította magát, háromszáz forintot boája ott lóg a vállán.

Elnök előterjeszti, hogy Tuzsay István esküdt nem jelent meg s őt az így további tárgyalástól elzárja, helyette Thurzó Pál pótesküdtet hívják be és őt 40 korona pénzbírsággal sújtják.

Dr. Bródy Ernő: Poppert tegnap a bíróság megeskettette. Ma be kell jelentenem a bíróságnak, hogy Popper szavahihetőségére nézve fontos értesítéseket szereztem. Elmondja, hogy Löbl Jakab egy ellene indított váltóperben aláírási valóságát megtagadta. A felperes arra hivatkozott, hogy Löbl Popper Gyula előtt megbizta Schubert Danót, hogy írja alá helyette a nevét. Mikor ebben az ügyben Poppert kihallgatták, akkor Pertič rendőrkapitány megkérdezte tőle, hogy melyik az a Löbl, aki őt megbizta? Popper akkor a szintén jelenlévő Pollák Sámuelra mutatott, hogy ez az a Löbl, aki őt megbizta. Ennek a jelenetnek két tanuját, Pollák Sámuel és Grosz Adolf vendéglőst kéri kihallgatni.

Dr. Piller hozzájárul a kérelemhez. Az ügyész a kérelem elutasítását kéri. A bíróság a védők kérelmét nem teljesíti.

Dr. Bródy és dr. Piller semmisségi panaszt jelentenek be.

Lengyel Zoltán: Kéri a bíróságot, hogy őt megidézett tanu, minthogy azoknak közvetlen mondanivalójuk nincs, ne hallgasson ki.

Dr. Pap: Nem állok el ezektől a tanuktól. A bíróság a határozathozatalt egyelőre felfüggeszti és későbbre halasztja.

Ezután folytatják Jó Albert vasuti kalauz tanu kihallgatását.

Balogh bíró felolvassa az állomásfőnökség átiratát, amely szerint Jó Szeged-Rókus és Szabadka között márczius 15. és április 20-ika közötti időben, márczius 22., 23., 28. napján, április 2-ikén és 17-ikén teljesített szolgálatot.

Elnök: Konstatálja, hogy ezek között a napok között márczius 26-ika nincsen, tehát ha Jó látta Vojthát, ez annyit bizonyít, hogy Vojtha máskor is járt Szabadkán.

Pleszkovic dr. kéri a tanu megeskétésének újabb tanu kihallgatásáig való felfüggesztését.

A bíróság megesketi a tanut.
Vojtha: Már a hatodik tanu esküszik meg valótlanságra.
 Ezután Michel Vincze postást hallgatják ki, aki előadja, hogy Jánossy márczius 29-ikén Kovács Géza álnéven ott lakott a Bányában.
 — Felismeri Jánossyt?
 — Nem.
 — Hát lónét tudja, hogy ő volt a vendég?
 — Jánossy beismerte, mikor szembesítették vele.

Zöldi Benedek a következő tanu, vendéglős Szabadkán. Nagyon jó viszonyban volt a Haverda családdal.
 — Miért haragudott Haverdáné Mariskára?
 — Nem tudom. De hogy gyűlölte, azt tudom. Azt mondta róla, hogy *csafat* és a kis fiát kölyöknek nevezte.
 — Tud-e arról, hogy Haverdáné arra beszélt rá a férjét, hogy Mariskát kitagadja?
 — Igen. Én még mondtam is, hogy ez szivtelenség.
 — Kikergette akkor Mariskát, mikor bocsánatot kért tőle?
 — Igen. Azt mondta neki: eredj az utadra. Most jössz hozzám, amikor semmi sincs?
 — Ismerte a végrendelet tartalmát?
 — Igen.
 — Elmondta valakinek?
 — Igen. De ez nem az a végrendelet, amelyiket Haverdáné csinált most legutóbb.
 A tanu vallomását valónak veszik.
Angyal Józsefet szólítja most az elnök. Ügyvédi írnök, egyik tanu volt a végrendeletnél. Tudja, hogy Haverdáné és Mariska rossz viszonyban voltak. Egy alkalommal feladott egy utalványt Mariska részére, amelynek a szélére ez volt írva: „Megbocsátok neked, ha kifizeted az adósságaidat.”
 — Tud valamit, ami okot adott volna rá, hogy Haverdáné megharagudjon Mariskára?
 — Nem.

Haverda Boldizsárné.

Most **Dengl** Alajos, a főmagánvadászlónak, Haverdáné nővérének a férje jön sorra. A közönség olyan ideges lesz egyszerre, hogy az elnök kénytelen a terem kiürítésével fenyegetődni.
Dengl megkérdezi, kell-e neki vallania?
Elnök: Ön köteles vallani. — Mi volt az oka a Mariska és anyja közötti rossz viszonynak?
 — Mariska erkölcselen élete, bánásmódja anyjával.
 — Közvetlen tudomása van mindezekről?
 — Nem. Csak úgy hallottam.
 — Miért mentek fel Jarmatzkyék Pestre?
 — Mariska nagy lábon élt, anyja életmódját budár-életnek nevezte és mikor Haverda Boldizsár nem akart már neki több pénzt adni, akkor összeveszték, Haverda egyszer kötvény ellenében adott a leányának kölcsön.
 — Gyűlölte Haverdáné a leányát?
 — Nem gyűlölte; utálta.
 — Hogy sértette meg Mariska az anyját?
 — Azt mondta róla: vén bestia, vigye el az ördög. Az is átkozott, aki vele beszél.
Mariska közbeszóli: Nem igaz.
Elnök: A husvétot Haverdáné önként töltötte, Ujvidéken?
 — Igen.
 — Tudta Haverdáné, hogy Mariskának Jánossyval viszonya van?
 — Igen.
 — Arról sohasem beszélt Haverdáné, hogy Jánossyt már látta, vagy Jánossy őt fölkereste?
 — Nem. Ha ez igaz lenne, akkor elmesélte volna.
Jánossy: De látott: még ujbpesti monoklis csirkefogónak is nevezett.
Balogh bírósági: Gondolt Haverdáné vagyona pénzé tételére?
 — Igen.
 — Mariska tudott arról, hogy Haverdáné végrendelezett?
 — Ezt nem tudom.
 — Mariskát nem akarta kitagadni?
 — De igen. Én is kérdeztem egyszer az ügyvédet, van-e már elég ok a kitagadásra.
Dr. Piller: Beeszmérlőleg nyilatkozott Haverdáné Jánossyról?
 — Olyan izéven beszélt róla. De megjegyzést nem tett reá.
Dr. Bródy: Meglátogatta ön 1900 óta Mariskát?
 — Nem. Nem tartottuk a rokonságot.
 — Mért nem?
 — Mert mikor Szabadkáról elköltöztek, nem bucsuztak el Haverdánától.
 — Mariska sokszor ki akart békülni?
 — Négy-ötször. Ezek iránt a látogatások iránt mindig érdeklődtem. Tudom, hogy Mariska goromba volt az anyjával.
Mariska indulatosan: *Ez nem igaz. Soha goromba nem voltam.*

— Kitől tudja, hogy goromba volt?
 — Haverdáné volt házvezetőnőjétől.
Mariska: Szerencsésük, hogy ez az asszony Amerikába költözött, mert idecsitáltatnám és a szemébe mondhatnám, hogy ez nem igaz.
 — Tudja ön, hogy Mariska az ön feleségét is feljelentette 120,000 korona ellopásáért?
 — Igen, ez igaz.
 — Tudja-e, hogy az ön felesége pénzt kapott Haverda Boldizsárnétól?
 — Erre nem felelek.
Balogh bírósági: Azelőtt milyen viszonyban volt az ön felesége Mariskával?
 — Nem valami jóban.
 — Megkísérelte az ön felesége a gyermeket és szülőt kibékíteni?
 — Sokszor.
 — És miért hiúsultak meg ezek a kísérletek?
 — Mert béke csak úgy jöhetett volna létre, ha Mariska az apai hagyaték ügyében megegyezik az édesanyjával.
 — Hogy nevezte Haverdáné halála után pár nappal a férjét?
 — *Dögnek.*
Mariska: Atyám ravatalánál odamentem Denglhez és a feleségéhez, kezét nyújtottam nekik, de ők elfordultak. Akkor sokáig sirtam.
Dengl: De délután behívták a ravatalhoz.
Mariska: Reggel azonban kidobtak.
Dr. Klein több kérdést akart tenni a tanuhoz.
Pap ügyész: A vádlott két védője közül csak egy intézhet kérdéseket.
 Az elnök megengedi Kleinnek a kérdést.
Klein: Honnan van az, hogy Denglnek akkor adott 21.000 koronát kölcsön Haverdánának, amikor annak 240.000 koronát készpénzben tartott?
 — Nem tudom. (Tanu nagy zavarban van.)
Lengyel: Volt az ön feleségének privát-vagyon?
 — Igen.
 — Örökölt ön közben?
 — Nem hagynom magamot vexálni.
Ügyész a tanu megesketését kéri.
Dr. Bródy: Tekintettel arra, hogy a tanu elfogultsága miatt, vagyoni érdekeltsége miatt nem akart vallomást tenni, kérem vegye ki tőle a bíróság az esküt. (Derültség.)
 A tanut megesketik.
 Ezután tíz perc szünetet ad az elnök.

Szünet után.

Dr. Ugró Gyula, Ujbpest polgármestere kerül sorra.
 — Mit tud az ügyben Jánossyról?
 — Az ügygel kapcsolatban semmit.
 — Milyen minőségben volt önnél Jánossy?
 — Napidijásként. Később áthelyeztem a főjegyzői hivatalba. Nagyon derék, jó hivatalnok volt. Decemberben számtiszté választották meg. Januárban egyszerre megváltozott, júniusban pedig már türehtellenül ideges volt. Ekkor egyszer tudatta velem, hogy nem maradhat Ujbpesten, mert Jarmatzkynak, a főnökének a feleségébe szerelmes. Akkor szabadságra ment és szabadsága után Rákospaton lettapidijas.
 A tanu vallomását valónak veszik.
Rácz Ernő gyógyszerész a következő tanu.
 — Haverda Mariskának váltót zsrált: ennyiben érdekelt?
 — Mikor ismerkedett ön meg Jarmatzkyékkal?
 — 1901-ben.
 — Mit tud az életmódjukról?
 — Költekezett volt.
 — Mért váltak el Jarmatzkyék?
 — Anyagi romlás.
 — Mariska panaszkodott az anyjára?
 — Nagyon sokszor. És még többször igyekezett vele kibékülni, de eredmény nélkül.
 — Tudta, hogy Mariska Jánossyval él?
 — Csak ez év áprilisában tudtam meg.
 — Volt ön itt Szabadkán?
 — Sohasem.
 — Nem beszélt Mariska sohasem önnel a Royalban a gyilkosság tervéről?
 — Nem.
 A tanu vallomását valónak veszik.
Elnök: Jöjjön be Mladoniczky Kálmán. (Mozgás.)
Mladoniczky: Kéri, hogy a tanuzástól mentselek fel, mert a gyilkosságról semmit sem tud és mert rá a tanuzásból szegyen háramlanék.
Pap ügyész: Kéri Mladoniczky kihallgatását, mert Mladoniczky tud Mariskának és anyjának a viszonyáról.
Lengyel Zoltán: Emberi körülmények, humánus szempontok követelik, hogy Mladoniczkyt ne hallgassák ki. Mariskának gyermeke és elvált férje van, ezekre kell tekinteni.
Pap ügyész kéri a kihallgatás elrendelését.
 A bíróság az ügyben úgy határoz, hogy a tanunak nem kell a Mariskával való viszonyára felvilágosítást adni, de más kérdésekre köteles felelni.

— Mit mondott Mariska az anyjáról?
 — Hogy szeretné, ha az apja tulélné őt, mert az apja szereti.
Dr. Pap kéri Mladoniczky egy levelének felolvasását.
 A törvénytészék, miután a levélnek az ügyre vonatkozása nincs, nem olvastatja fel a levelet.
Dr. Pap semmisségi panaszt jelent be.
 Következik **Jarmatzky** Sándor, Mariska volt férje.
Elnök figyelmezteti, hogy nem kell vallania.
Jarmatzky: Vallani akarok. 1898-ban vettem el Mariskát és beléptem Haverda irodájába társnak. Irodai dolgokból kifolyólag összeveszttem Haverda Boldizsárral és ezért Pestre költöztünk.
 — Miért haragudott Haverdáné Mariskára?
 — Úgy vettem észre, hogy ez az elhidegülés régi keletű.
Haverda Mariska könnyezik.
 — Nem a túlköltekezés volt a harag oka?
 — Nem.
 — Miért váltak el?
 — Kölcsönös elhidegülés miatt.
 Elmondja még, hogy Haverda Boldizsár neki ígérte, hogy társa lehet az irodájában, de amidőn Mariskát elvette, csak 800 forint fizetést adott neki. Haverdáné nagyon haragudott lányára, ugyanyarra, hogy ő azt hitte, hogy nem is édes leánya, hanem csak csempészett gyermeke Haverdánának. Pesten sohasem látogatta meg őket, sőt mikor kis gyermekük arczképét elküldötték neki, azt visszaküldte. Mikor Haverda Boldizsár meghalt és ők elmentek a temetésére, Mariskát elkérgette az apja ravatala mellől és a köszönését sem fogadta. Elmondja azután, hogy Haverda Boldizsárnak 1898-ban 600.000 korona vagyona volt és mégis, mikor meghalt, a hagyatéki leltárba 25.000 koronát vettek fel, dacára annak, hogy azóta a vagyon csak szaporodott. Haverdáné halála után pedig csak 142.000 korona hagyatéki vagyont találtak, úgy, hogy ő neki az a gyanuja, hogy a hagyatéknak egy részét ellopták.
Jarmatzky vallomását a védők is és az ügyész is valónak fogadják el és így megesketését mellőzik.
 A következő tanu **Dr. Szalay** József, Hódmezővásárhely helyettes főkapitánya. Mielőtt vallomását megkezdene, Vojtha felszólal és kijelenti, hogy Szalay vele ellenséges viszonyban van, mert egy ízben lakásán nyakon ragadta és kidobta.

Vojtha dühöng.

Szalay tanu tagadja, amit Vojtha mondott és a törvényes figyelmeztetés után azt mondja, hogy Vojthát azért kellett elbocsátani Váásárhelyről, mert a zárórendeletek körül, melyeket ő kezelt, hiányokat fedeztek fel.
 Mikor **Szalay** vallomását befejezte, **Vojtha** indulatosan felugrott és *kiabálni kezdett: Szalayt kirugtam lakásomból, mert összevesztünk.* Ezért hagytam el az állásomat is és ezért tesz most ellenem súlyos vallomást.
Lengyel Zoltán kéri a törvénytészéket, hogy arra való tekintettel, hogy tanu a vádlottal ellenséges viszonyban van, mellőzzék annak megesketését.
 A törvénytészék elrendeli a megeskétést.
Lengyel Zoltán semmisségi bejelentést tesz.
 Ezzel az elnök a tárgyalást holnap 9 órára halasztja.

TÁVIRATOK.

Közgazdasági táviratok.
Amerikai tőzsdék zárata.

		nov. 5.	nov. 4.	nov. 3.
Newyork.				
Buza	decemberre	120 1/2	120 1/4	—
	májusra	109 1/2	110 1/4	—
	júliusra	108 3/4	109 3/8	—
Tengeri	decemberre	69 1/2	69	—
	májusra	68 1/4	68 3/8	—
Chicago.				
Buza	decemberre	101 3/4	102	—
	májusra	101 1/8	102 1/4	—
Tengeri	decemberre	58 1/2	58 3/8	—

Newyork, november 5. Gyapot Newyorkban, helyben 14.70 (14.95). Gyapot decemberre 14.80 (14.48). Gyapot feburára 14.50 (14.60). Gyapot New-Orleansban, helyben 14 3/8 (14 1/2). Petroleum Stand white Newyorkban 8.15 (8.15). Petroleum Stand white Philadelphiban 8.15 (8.15). Petroleum Refined in Cases 10.55 (10.55). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.53 (1.53). Zsir Western steam 18.00 (12.90). Zsir Rohe és Brothers 13.40 (13.25).

Chicago, november 5. Zsir novemberre 12.78 (12.32). Zsir januárra 11.75 (11.70). Szalonna short celar 11.12 (11.37). Sertéshus januárra 20.07 (19.85).

A berlini villamossági társaság jelentése.

Berlin, november 5. (Saját tudósítónktól.) A berlini villamossági társaság üzleti jelentése 4,024.780 márka leírása után (tavaly a leírás 3,346.803 márka volt) tiszta nyereség gyanánt 8,126.506 márkát tüntet föl, míg tavaly 7,389.026 márka volt a tiszta nyereség. Ebből a törzsrészesvényekre 11 százalékos osztalék jut, az elsőbbségi részesvényekre 4½ százalék, a korábbi kibocsátású törzsrészesvényekre 4 százalék.

A bécsi községi piac.

Bécs, november 5. (Saját tudósítónktól.) A Dorotheumban ma délután elárvereztek 144 vagon felsősziléziai kőszén, amely több mint 2000 tonnát tett ki. Az elárverezett kőszén, amelyet egy itteni cég nem vett át, elsőrendű kőszén. Ez az eset azt bizonyítja, hogy a bécsi kőszénpiac bőségesen el van látva és szimptomatikus jelentőségű. A 144 vagon felsősziléziai szén értéke 60.000 korona volt. — A szászországi barnaszén bányavállalatok legközelebb fel fogják oszlatni a szindikátust, mert az üzlet az utóbbi időben kedvezőtlenül alakult.

Steinheilné vallomása.**— Hogyan történt a gyilkosság? —**

Páris, november 5.

A „Le Journal“ mai száma hosszú interjúval közöl *Borderell* gyárossal, Steinheilné egyik volt szeretőjével. *Borderell* a következőket mondta:

— 1908. februárjában ismerkedtem meg Steinheilnéval. Mindjárt láttam, hogy nagyvilági hölgy, de azt is észrevettem, hogy súlyos anyagi gondjai vannak s ezért kifizettem érte a *Vertlogis*-nyaraló bérét. Sűrűn találkoztam vele, kirándulásokra mentünk és olyankor mindig én fizettem a költségeket. Mikor egyszer legidősebbik fiam figyelmeztetett, hogy az asszony feslett életmódot folytat, kérdőre vontam Steinheilnéét és megbotránkozva utasítottam vissza a vádat. Emlegettem neki, hogy fiam elbeszélése szerint ő az Elyseében volt *Faure* Félix elnök halálakor és nagyon rendetlen öltözékben látták menekülni. Steinheilné megmutatta nekem azt az orvosi bizonyítványt, amely igazolta, hogy ő *Faure* Félix elnök halála napján ágyban fekvő beteg volt. Elbeszélte aztán *Borderell*, hogy szakított Steinheilnéval, noha nagyon sajnálta, mert házassága szerencsétlen volt. Képtelenség az ügyésznek az a vádja, hogy azért ölte meg férjét az asszony, hogy hozzá meheessen feleségül, mert ő jóval a gyilkosság előtt határozottan megmondta Steinheilnének, hogy 9 évig, ameddig legkisebb fia el nem éri nagykorúságát, még csak nem is gondolhat a nősülésre. Két héttel a gyilkosság előtt végleg megszakadt köztük minden érintkezés. A törvényszék előtt nyíltan el fog mondani mindent annál is inkább, mert vallomása csak kedvező lehet Steinheilnére nézve.

Steinheilné és Faure.

A Steinheil-pör alkalmából a lapok föllevenítik *Faure* Félix halála körülményeit. 1899-ben halt meg *Faure*. Tanács vannak rá, hogy halála pillanatában vendége volt Steinheilné. Az elnök és az asszony a boudoirban tartózkodott, mikor a titkár a harmadik szobába behallotta Steinheilné velőtrázó sikoltását. A titkár rohant a boudoirba s akkor *Faure* elnök a kereveten végigterülve eszméletlenül hörgött. Kétségbeesetten kiáltott föl a titkár: Elnök ur, nagy könnyelműség volt öntől!

Steinheilné sietve rendbehozta toalettjét, időközben kocsiért küldtek, hogy az asszony hazamehessen. A lépcsőkön találkozott a lelkészszel, aki az utolsó kenetet feladni jött az Elyseébe.

Lombroso a büntényről.

Lombroso Cesare, a nemrég elhunyt nagy tudós, utolsó művében azokat a rugókat iparkodik kideríteni, melyek *Steinheilné*t tetői elkövetésére bírták. Ebből a nagyon érdekes munkából vettük át az alábbi részleteket:

Sajátságosnak látszhatik, hogy korunk törvényeségi évkönyveiben, a bűnös — vagy büntett

miatt vádolt — nők ijesztő módon szaporodnak, mint: Madame Humbert, Jeanne Weber, Madame Jolais, Jeanne Gilbert, Madame Steinheil.

De kevésbé fogunk bámulni, ha meggondoljuk, hogy a mai haladás oda törekszik, hogy mindkét nemet — úgy a jóban, mint a gonoszban — egyenrangusítsa. Egy század előtt még a bűnös nők aránya a bűnös férfiakhoz 8—10:100 volt. Ma ez a viszonylat 20—25:100 és bizonyos büntettek — mint például a méregkeverés — kategóriáiban egyenlők a férfiakkal, sőt fölül is mulják azokat. Ebben az irányban elmondhatja a feminizmus, hogy a kriminális események tekintetében eljutottak a csucsponthoz.

Amit eddig a Steinheil-perről tudunk, és ez édes kevés, teljesen helyeseknek tüntetik föl a Ferrero Guglielmo és általam a bűnös nőről kiadott könyvünkben összegyűjtött embertani vizsgálatok adatait.

Steinheilné mindenekelőtt terhelt és hisztérikus, mint minden valódi bűnös.

Gyermekkorában klorotikus és hisztérikus volt, üvegcserepeket és földet evett. A hisztérikussal osztja azokat az időleges rohamokat, melyek a nyavalyatöréssé fokozódtak és azt a heves pszichikai kényszert, mely őt esztelen hazugságokra és rágalmaszásokra ragadta *Wolf*, *Remy Couillard*, az édes anyja, a férje ellen, s mely hazugságok olyan könnyen és olyan szaporán termettek agyában, hogy végül ő maga is elhítte azokat.

Steinheilnének több szeretője is volt egyidejűleg, és a hisztérikusok kétszínűségével mind-egyikkal el tudta hitetni, hogy ő az egyetlen. De azt a nőt különösen a különféle kétségbevonhatatlan társadalmi tulajdonságai tették érdekessé, melyek által a legjobb körökben is szívesen látták. Voltak emberbaráti hajlamai is: betegeket ápolt, szerencsétleneket segélyezett, s egyéb jót is tett, úgy hogy lelkének finomságát nem lehetett kétségbe vonni.

Csak hogy ezek a vonások a nagy prostituált nőknél is feltalálhatók, mint ezt XIV. Lajos kedvesei, Görögország hetérái és azok a nők is bizonyítják, akik az olasz renaissance-t az irodalom és a művészet remekeivel gazdagították. Ezek azok a nők, akikről *Balzac* mondta: „Ezek az alsószoknyás *Macchiavellik* a legveszedelmesebbek.”

Steinheilné a világ előtt lágy szívűnek mutatkozott, míg férjét és anyját féktelenül gyűlölte. De mindketten türték félrelépéseit és nem gátlták életmódjában. A legkisebb szeméremérzése se volt. Komornája jelenlétében enyelgett szeretőivel, mintha ez a legtermészetesebb dolog lenne a világon.

Hazudozási szenvedélyét sok körülmények fejlesztik és fokozzák a nőkben:

1. Gyöngéségük. Nem lévén fizikai erejük, ravaszsághoz s hazugsághoz kell folyamodniuk.

2. Fiziológiai okok, melyeknél fölösleges időzni.

3. A konvencionális hazugságok: „A szégyenérzet — mondta *Stendhal* — azt eredményezi, hogy hazugságra szoktat. És valóban: a nőnek nem szabad szerelmét nyilvánítania, míg a férfi nyíltan megmondhatja, ha szeret egy nőt.

4. A nemí küzdelem, mely kényszeríti a nőt, hogy hibáit, korát, betegségeit, sőt mindazt elrejtse, amiről azt hiszi, hogy a férfi szemében árt neki.

5. Az a vágy, hogy érdekessé váljék. A nőnek, úgy mint a gyermeknek, az az ösztönszerű törekvése, hogy megoltalmaztassék. A férfi oltalma az ő büszkesége, boldogsága. Azért szimulál olykor nem érzett bánatot, sir, betegnek tette magát, hogy a férfi gondoskodását és gyöngösödését provokálja.

A nő leggyakoribb fogása, az ájulás tettetése — és az olyan hisztérikusokat, aminő *Steinheilné* is, az oltalmazottság szüksége, a legkülönösebb eseményekre ragadja.

6. A befolyásolhatóság és a csekély ítélőtehetőség. A nők rendkívül befolyásolhatók, mindent könnyen igaznak tartanak, amit másoktól hallanak, vagy amit ők maguk beszélnek.

Steinheilnének ezeken kívül még más okai is voltak a hazudozásra. Ő azért hazudik és azért rá-

galmaz, mert hisztérikus és a hisztérikusok ugyan-azon szilárdsággal ragaszkodnak a hazugsághoz, mint a normális, tisztességes emberek az igazsághoz.

A tárgyalásról részletes tudósításunk ez:

A vörösparókás asszony.

A tegnapi tárgyaláskor váratlanul megjelent a bíróság előtt a gyilkos, akit eddig hiába kerestek. Egy *Jean Lefèvre* nevű fiatalember volt ez, aki azt mondta, hogy női ruhában és vörös, parókában ő játszotta a gyilkos társaságban részt vett vörös asszony szerepét és hogy most azért jelentkezik, mert lelkiismerete nem hagyja nyugodni. A nagy esemény mára már összetörpült. A „gyilkos“ bevallotta a vizsgálóbíróknak, hogy semmi köze az egész gonosztethoz és csak azért állott elő vallomásával, mert minden áron meg akarja menteni Steinheilnéét, akinek ártatlanságáról meg van győződve. Nagy szánalmáért — a bíróság kigunyolása címén — természetesen felelősségre fogják vonni.

Jean Lefèvre a vizsgálóbíróknak bevallotta, hogy igazi neve *René Collard* és nem huszonegy, hanem tizenhét éves. Már két év óta orfeuménekes. *Collard* a vizsgálóbíróknak ezt mondta:

— Mindig rajongtam a szerencsétlen Steinheilnéért, akinek sorsa széttepte a szívemet. Mindig azon törtem a fejemet, hogy szerény tehetségemmel hogyan segíthetnék rajta. Minden időmet annak szenteltem, hogy a vörös asszony nyomát megtaláljam s végül arra határoztam el magamat, hogy magamra vállalom a vörös asszony szerepét.

A rendőrség *Collard* zsebében megtalálta Steinheilné fotografiáját, a Steinheil-villa képét, néhány gombot és öt centimet. *Collard*ot a bíróság kigunyolása miatt fogják felelősségre vonni.

Az esküdtbírók elnöke a tegnapi tárgyalás befejezése előtt rátért a tintafoltokra, amelyeket a gyilkosság után Steinheilné térdén találtak.

— Honnan kerültek térdére ezek a tintafoltok? — kérdezte az elnök.

— Nem tudom, — felelte a vádlott asszony — megkötöztek és néhány pillanattal később eszméletlen lettem.

Az elnök: Mi történt itt?

Steinheilné (izgatottan): Hogy mi történt? Ez egy törvénykezési kifejezés, amelyet nem értek.

Az elnök: Ha a tintafolt a büntettől eredt volna, akkor az ágytakarón vagy az ágyneműn is kellett volna látni tintafoltokat.

Steinheilné: Erre nem tudok felelni. Ezt nem tudom, erre feleljenek a szakértők.

Az elnök ezután fölolvasta több tanu vallomását, amely szerint a kötözés nagyon laza volt és nem vágott bele a vádlott asszony husába.

Steinheilné a legnagyobb energiával tagadta, hogy a kötözést szimulálta volna s nyomban rá kijelentette, hogy nagyon fáradtnak érzi magát.

A mai tárgyalás.

Steinheilné a mai tárgyaláson is bámulatos energiával védekezett és olyan ügyesen polemizált az elnökkel, hogy bármely ügyvédnek becsületére vált volna. Főleg az elablott és ismét megtalált ékszerek körül folyt ma a szó, de megelőzőleg *De Valles* elnök jónak látta az esküdteket figyelmeztetni:

— Az a fiatalember, aki tegnap jelentkezett, *Danó Collard*. Mindenáron látni akarta Steinheilnéét. A rendőrség jól ismeri. Ez a fiatalember nemrég a rendőrfőnöknöknek levelet írt, amelyben szóról-szóra elmondta ugyanazt, mint itt tegnap. Most pedig térjünk át ismét arra a zsidószínházra. (Az elnök a három kaftános emberről szóló zsidó mesére célezett ezzel.) Bizony jó későn jutott eszébe a dolog.

Steinheilné: Ha a rendőrség hamarabb kezdte volna a kutatást, talán eredménye lett volna a vizsgálataknak.

Elnök: Most beszéljünk magáról a gyilkosságról. Élt-e még az anyja éjjelkor?

Steinheilné: Élt.

Elnök: Az órát 12 óra 12 perczkor állították meg.

Steinheilné: Ez csak azt bizonyítja, hogy hamar végeztek vele a gyilkosok.

Elnök: Ön mindig más és másképpen sorolta föl az elablott értékeket.

Steinheilné: Elvittek az egyik csomagban 5000 frankot, a másikban 25.000 frankot.

Elnök: És háztartási könyvét miért égette el?

Steinheilné: Hogy eltitkoljam jövedelmeim forrását. Férjemet és anyámat nem én öltem meg.

Elnök: Ön mindig ugyanazt mondja.

Aubin védő: Ehhez joga van a vádlottnak.

Elnök: Szavahihető tanuk fogják bizonyítani, hogy önnek a gyilkosság idején legföljebb 25.000 frankja lehetett.

Steinheilné: Szegény férjem agyondolgozta magát. Szívülről sajnálom.

Még egy ideig vitatta az elnök az elrablott ékszerek dolgát, ami belenyúlt az esti órákba.

Mikor **Steinheilné** ismét leánya életére esküdözve erősködött, hogy nem ő ölte meg férjét és anyját, az elnök idegesen rászólt:

— Ugyan ne ismétlegesse mindig, hogy nem ölte meg férjét és anyját, valahányszor határozott kérdést intézek önhöz

Steinheilné: Ön nem akarja megengedni, hogy tiltakozzam és ártatlanságomat kikiáltssam a világba. Mit tenne ön, ha azzal vádolnák, hogy feleségét és atyját meggyilkolta! Ha tiltakozom, nem ön ellen, hanem az igazságszolgáltatás ellen tiltakozom.

Most ismét heves jelenet következett. Az elnök azt kérdezi a vádlottnól, hogy mit tett, miután megszabadult a kötelekektől. Törődött férjével és anyjával?

Steinheilné (szenvedélyesen): Mindjárt tudakoltam, hogy mint van anyám és férjem után is akartam nézni, de nem engedték.

Elnök: Kik nem engedték?

Steinheilné: Az emberek, akik ott voltak.

Elnök: Majd meghallja a tanuktól az ellenkezőjét.

Steinheilné: Ugyan mit tudnak most már a tanuk arról a borzasztó dologról elbeszélni. Ők épp úgy elvesztették fejüket akkor, mint én.

A mai tárgyalás vége felé az elrablott ékszerek még egyszer szóba kerültek és az elnök iparkodott sarokba szorítani Steinheilné azzal, hogy ő maga vitette a nyaralóba az ékszereket, egy nagy gyöngyös gyűrűt pedig Remy Couillard komornyiknak a pénztárczájába csempészett, hogy őt keverje a gyilkosság gyanújába.

Odakünn ezalatt izgatott jelenet történt. Egy férfi, aki semmiképen sem tudott bejutni a tárgyalásra, hirtelen kihuzta egy rendőr kardját és a karddal hadonászva, utat vágott magának a tárgyalási teremig. De kihozták és letartóztatták.

Feleséggyilkos czipészegéd.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 5.

Szürke, esős novemberi napon sötét tragédiákat dobott föl az élet az emberek elé. Kiirtott család, megölt kislány, — és a borzalmakhoz odacsapódik még egy családi dráma. És a tragédiákat elszenvedettekhez egy különös alak: egy hatvanöt éves öregember, aki meggyilkolta ötvenhat éves feleségét. Az asszony, Krausz Ignáczné, meghalt, a férje pedig, Krausz Ignác czipészegéd, maga adta föl magát a rendőrségre.

A gyilkosság részletei a következők:

Ma délelőtt tíz órakor megjelent a főkapitányságon Krausz Ignác 65 éves czipész munkás és kérte, hogy vezessék Tóth János rendőrkapitány elé, mert rendkívül fontos közölni valója van.

Amikor bevezették Tóth János, a bűnügyi osztály helyettes vezetője elé, izgatottságtól remegő hangon így szólt:

— Nagyon szerencsétlen vagyok, megöltem a feleségemet. Bejöttem a kapitány urhoz jelentkezni. Miután mindenre nem emlékszem, sziveskedjék a tényállást megállapítani. Az ajtót, ablakot bezártam.

— Kicsoda ön és hol lakik? — kérdezte a ziháló mellü, izgatott embert, aki ezután elmondta, hogy Krausz Ignác a neve és a Király-utca 28. számú lakásban lakott s ott van most bezárva a felesége, akit baltával vert agyon.

Tóth János kapitány erre nyomban kiküldte a jelzett helyre dr. Császik Pál rendőrfogalmazót és dr. Faludy Imre segédfogalmazót, hogy állapítsák meg, mi történt Krausz lakásában.

A rendőrség küldötteit bezárt ajtó fogadta Krausz lakásában. Dörömbölni kezdtek az ajtón, de nem válaszolt senki, csak valami vonagló, hörgésszerű hang szűrődött ki a szobából. Egy élet utolsó megnyilatkozása, utolsó kétségbeesett tusája az elmulással. Nem volt veszteni való idő: benyomták az ablakot és bemásztak a lakásba.

A konyha egyetlen vértenger volt, a közepén ott fetrengett Bleier Julia szétroncsolt teste. A reflexmozgások megrázták még egyszer-kétszer, a fájdalom végigkigyózott rajta, de megmenteni már nem lehetett. Rettenetes sebe volt a fején. A fávágó balta, amelylyel Krausz a feleségét meggyilkolta, átvágta a koponyát a fej baloldalán s a tizcentiméteres nyílásból csak úgy ömlött a vér. Hiába is volt már minden. Hiába adott Karikás József mentőorvos az asszonynak ótherinjekciót, hiába volt már a kötözés, — mire az asszonyt a Rókus kórházra tették, a teste kihűlt — tetem volt.

A szomszédokat mind kihallgatta dr. Császik Pál fogalmazó az esetről.

Deutsch Jakabné, aki közvetlenül Krauszék mellett lakik, elmondta, hogy ma reggel, amikor Krauszék albrőlői eltávoztak, veszekedést hallott, át a szomszédból. Nem is igen ügyelt a lármára, mert már eléggé hozzászokott ahhoz, hogy Krauszéknál napirenden vannak az összetűzések. Különösen azóta, hogy Krausz féltékenykedett egyik albrőlőjére. Egyszerre aztán elcsendesedett Krauszéknál a láрма és az ablakon át látta, hogy Krausz kijön a lakásból, bezárja az ajtót, a kulcsot leviszi a házmesterhez és eltávozik.

A főkapitányságon ezalatt Tóth János rendőrkapitány kihallgatta a gyilkos czipész munkást.

Krausz Ignác elmondotta, hogy több, mint négy esztendeje, hogy feleségül vette Bleier Julitát, egy öszeres özvegyét. Az asszony most 56 éves. Évek óta a Király-utca 28. szám alatt laktak egy alkóvos szobából és konyhából álló harmadik emeleti lakásban. Krausz öregsége miatt csak keveset keresett és hogy megélhessenek, állandóan 9—10 albrőlőt tartottak. A felesége ingerült, házsártos nő volt, aki kezdetül fogva rosszul bánt az öreg emberrel, folyvást perlekedett vele és akárhányszor kést fogott reá.

Különösen türethetlenné vált a helyzete, amióta egy Mégay János nevű 21 éves kárpitósegéd költözött hozzájuk albréletbe. Az asszony ugyanis a csinos fiatalembert mindenféle kedvezményben részesítette, sőt utóbb a férj már a szobából is kiszorult és a konyhában kellett egy szalmazsákon aludnia.

Krausz féltékenykedni kezdett s hogy az örök veszekedésnek véget vessen, a mult szerdán felmondott a veszélyes albrőlőnek és lépéseket is tett albrőlőjének kilakoltatása miatt. Mikor ezt a felesége megtudta, nagy lármát csapott és azóta az öregét éhezette, nem adott neki sem reggelit, sem vacsorát, a napokban pedig az asszony Mégay segítségével megkötözte Krauszt és alaposan elverték.

Ma reggel 8 órakor Krausz kérlelni kezdte az asszonyt, hogy változzék meg és ne bánjon vele úgy, mint egy kutyával. A felesége erre dühösen rátámadt, nagy patáliát csapott, lehordta mindenek s amikor Krausz nem hagyta magát, felkapta a konyhakést, mivel libát transzirozott és nekirohant férjének.

Ami ezután történt, azt a gyilkos aggyastyán így mondta el Tóth János kapitánynak:

— Már máskor is megtörtént, hogy megszurkált, tehát megijedtem és összeszedtem minden erőmet, kicsavartam a kezéből a kést. Most a tűzhely mellett heverő baltát kapta fel. Elöntött a düh. A baltát kiragadtam az asszony kezéből s most már magam sem tudom, mi történt ezután. Ugy elfogott a méreg, hogy a baltával az asszonyra rohantam és addig vagdaltam a fejébe a baltát, amíg össze nem esett. Azt hiszem, hárcmszor, négyszer vágtam fejbe. Amikor láttam,

hogy nincs élet benne, bezártam az ajtót, a kulcsot átadtam Klánik Károlyné házmesternének, azután eljöttem ide jelentkezni.

A hitvesgyilkost a rendőrség letartóztatta.

UIDONSÁGOK.

NAPIREND. Napár: szombat, november 6. — Róm. kath.: Lénárd. — Görög-orosz: okt. 24. Arét. és trs. — Zsidó: March. 22. — A nap kel reggel 6 óra 51 perczkor, nyugszik este 4 óra 34 perczkor. — A hold kel éjjel 12 órakor, nyugszik délután 2 óra 30 perczkor. A miniszterek nem fogadnak.

A „Magyarok bejövetele” a Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — A Vakokat Gyámolító Országos Egylet kiállítása (Hungaria-körut 16.) Megtekinthető egész nap. — Oszki kiállítás a Könyves Kálmán szalonjában. Nyitva 9—7 óráig. Belépődíj nincs. — Gulácsy-Fáy-kiállítás az Uránia Kégy-téri szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uj Művészeti Szalon (Keeskeméti-utca 3.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: A Nemzeti Múzeum ásványtára 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 1—2 óráig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig és 3—7-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — A Ráth György Múzeum 10—4-ig. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—1-ig. — Az Akadémia könyvtára 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 3—6-ig.

— **A király látogatása Erbach-Schönberg hercegnőnél.** A király tegnap délután egy órakor meglátogatta Erbach-Schönberg Mária hercegnőt Imperialszállóban levő lakásán. A király az 1. gyalogezred ezredtulajdonosi egyenruhájában jelent meg báró Bronn főhadnagy, szárnysegéd kíséretében. A látogatás egy negyedóránál tovább tartott és utána az uralkodó Schönbrunnba hajtott. Erbach-Schönberg hercegnő leányával, Edda hercegnővel és ennek vőlegényével, Stolberg-Wernigerode Vilmos herceggel időzik Bécsben, ahonnan Magyarországra, Somogyvárra utazik fának, Erbach-Schönberg Viktor hercegnek Széchenyi Erzsébet grófnővel tartandó esküvőjére.

— **A német császár kitüntetése.** Mitterdorfer László berlini gyárost, hazánkfiát, kinek a király nemrég a III. osztályú vaskorona-rendet adományozta, a német császár a német statisztikai hivatal tanácsában kifejtett sok évi hasznos működésének elismeréséül a vörössas-rend III. osztályával tüntette ki.

— **Molnár Viktor üdvözlése.** Az Uránia-egyesület tíz évi fennállása alkalmából az egyesület elnökét, Molnár Viktor államtitkárt a Dunántúli Közművelődési Egyesület felirathatban üdvözlölte. Az üdvözlő iratot az egyesület nevében Rákosi Jenő elnök és Fodor Oszkár főtítkárt írta alá.

— **Főúri nász.** A következő házassági értesítést vettük: Özvegy sárvár-felsővidéki gróf Széchenyi Imréné, született csik-szent-királyi és krasznahorkai Andrassy Mária grófnő örömmel tudatja az ő, valamint néhai sárvár-felsővidéki gróf Széchenyi Imre leányának, sárvár-felsővidéki Széchenyi Erzsébet grófnőnek herceg Erbach-Schönberg Viktorral, néhai herceg és gróf Erbach-Schönberg Gusztáv Ernő, Breuberg és Wildenstein ura és neje, született Battenberg Mária hercegnő fiával való egybekelését. Az egyházi szertartás november hó 9-én Somogyvárt lesz.

— **Nász a Karagyorgyeveci-családban.** Szerb udvari körökben híre jár, hogy Helena hercegnőt nemsokára egy orosz nagyherceg fogja eljegyezni. A házasság állítólag Miklós czár műve, aki ezzel akarja kifejezni jóindulatát a Karagyorgyeveci-család iránt. Helena hercegnő Péter király legidősebb gyermeke, jelenleg 26 éves és a királynak a mentenegrói fejedelem leányával kötött házasságából származik. Pasics miniszterelnök pétervári utja, ugy látszik, kapcsolatban van ezzel az eljegyzéssel, amelyről óradikális körökben sokat beszélnek.

— **Zichy Nándor gróf ünneplése.** Nyolcvanadik születésnapja alkalmából gróf Zichy Nándort a katolikus egyesületek november 18-án a Vigadóban fogják ünnepleni. Városv Gyula kalocsai érsek, Rakovszky István néppárti képviselő és Radnai Farkas besztercebányai püspök fog az ünnepen beszédet mondani.

— **Az igazságügyi orvosi tanács elnöke.** A király dr. báró Korányi Frigyeszt az igazságügyi orvosi tanács elnökévé három év tartamára újból kinevezte.

— **Uj magyar nemes.** A király személye körüli magyar miniszter elöljáróságára Gesell Sándor főbányatanácsosi címmel és jelleggel felruházott nyugalmazott főbányageológusnak, valamint törvényes utódainak sok évi sikeres szolgálata elismerésül a magyar nemességet „Terebesfehérpataki” előnévvel díjmentesen adományozta.

— **A magyar tengerpart jövője.** A Tudományos Akadémiában igen népes értekezlet volt egy társaság megalapítása ügyében, amelynek célja az Adria és a magyar tengerpart földrajzi és természet-tudományi viszonyainak tanulmányozása s a tengerészet, tengeri halászat és tengeri kereskedelem iránt az érdeklődés fülkeltése. Az értekezlet az Akadémiának számos előkelő tagja s az érdekelt tudományos intézményeknek vezetői csaknem teljes számban vettek részt. *Berzeviczy Albert*, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke vezette az értekezletet, amelyen *Szterényi József* kereskedelmi államtitkár, *Nagy Ferencz* nyug. államtitkár és *Rákosi Jenő* főrendiházi tag is jelen voltak. Az értekezlet elnökévé *Horváth Géza* akadémiai rendes tag, nemzeti muzeumi osztályigazgató indítványára *Berzeviczy Albert*et választották meg.

Berzeviczy Albert az értekezletet megnyitva kijelentette, hogy igen melegen rokonszenvezik az eszmével, amelynek megvalósításában igen szívesen működik közre; nagyon megokoltnak tartja, hogy az Adriával, mely a magyarnak egyetlen tengeri útja, a legrégebb kulturbefolyások hordozója volt, amelynek partvidékéhez ősi közjogi kapcsolatok fűznek és amely közgazdasági fejlődésünk szempontjából a jövőben is nagy szerepre van hivatva, behatóbban foglalkozzunk, jobban megismerkedjünk s a közönség figyelmét és érdeklődését ráirányozzuk. Az általános tetszéssel fogadott megnyitó-beszéd után *Szterényi József* államtitkár szólalt fel. Alig van, — ugymond — elhanyagoltabb területe a magyar tudományos életnek, sőt gazdasági életünknek is, mint a mi kis tengerpartunk. Abban nem lehet nézeteltérés, hogy a tudomány férfiai, akik a maguk tudományos kutatásaival akarnak szolgálatot tenni hazájuknak, érzik a szükségét egy ily társaságnak, vagy bizottságnak és létrehozatalát egyértelműen helyeslik. Ennek a megállapításával a mai értekezlet már elérte célját. Egy szűkebb bizottság azután készítse el az alapszabályokat és gondoskodjék már eleve megfelelő eszközökről, melyekkel a társaság céljai elérhetők. A társaság programjait között van a biológiai állomás és egy akvárium fentartása és a tengeri halászat fejlesztése is. Most egy nagyobb vállalat van alakulóban, mely a gőzcsónakokkal való halászatot akarja kultiválni. Ez is oly pont, hol támogathatóan léphet közbe a kormány, amelynek közreműködése kívánatos, szükséges és feltétlenül célszerű. Méltóztassék kimondani — ugymond az államtitkár — hogy az értekezlet a magyar tengerpart tudományos kutatását, gyakorlati s gazdasági értékesítését, ide beleértve az idegenforgalom minden részét is, örömmel üdvözlöi és a maga részéről egy ily társulat létesítését kívánatosnak és szükségesnek tartja, a részletek megállapítására és az alapszabályok kidolgozására pedig bizottságot küld ki, amelyet felkér, hogy lépjen érintkezésbe a kormánynak azon ágazataival és azokkal a vállalatokkal, amelyek működési köre a tengerpartra is kiterjed; ha ez a bizottság munkáját befejezte, akkor újabb értekezletet lehet majd tartani. (Zajos helyeslés.)

Nagy Ferencz nyug. államtitkár szerint már az is nagyon fontos lépés, ha az egyesület elvileg kimondja, hogy egy ily társaság létesítését szükségesnek tartja. Az új társaság legyen a központja minden érdeknek és törekvésnek, mely bennünket az Adriával összeköt.

Entz Géza udvari tanácsos, *Hermann Ottó*, *Csánky Dezső* országos levéltáros és *Reményi Antal* felszólalása után a *Szterényi* államtitkár által ajánlott előkészítő bizottságba beválasztották *Berzeviczy Albert*et, *Szterényi József* államtitkárt, *Nagy Ferencz*et, *Fejérváry László*, *Horváth Géza*, *Kövesligethy Radó*, *Entz Géza*, *Csánky Dezső*, *Koch Antal*, *Filarszky Nándor* akadémiai tagokat, *Reményi Antalt*, *Erődy Béla* udv. tanácsos, főigazgatót és *Szabó László*t. Ezzel az értekezlet véget ért.

— **Gyilkos boszu.** Tartaglia Péter, a grahóvi kerületi kirendeltség vezetőjét egy paraszt tegnapelőtt késsel megsebesítette. Tartaglia ma meghalt. A tettest letartóztatták. Hír szerint boszu a tett indító oka.

— **A fumei bankrablók elfogásáért.** A fumei bankrablók egyikének, Orloffnak elfogatására a bankigazgatóság által kitűzött 1000 korona jutalomból 500 koronát a zürichi és 500-at a budapesti rendőrség kap.

— **Kohl Medárd püspök ötvenedik születésnapja.** A budavári primási palotában ma ünnepelték dr. Kohl Medárd felszentelt püspök születésének ötvenedik évfordulóját. Ma reggel Kohl püspök házikápolnájában misét mondott, majd tíz órakor meglátogatta a Hungária-szállóban Izabella főhercegnőasszonyt, aki táviratilag kérte magához a püspököt, hogy a pozsonyi gyermekvédelmi ügyekről tanácskozzék vele. A fenséges asszony ezt az alkalmat arra is felhasználta, hogy gratuláljon a püspöknek ötvenedik születésnapja alkalmából. Miután a püspök visszatért a primási palotába, egymást követték nála a tisztelgő látogatók és küldöttsek.

— **Kezdődnek a havazások.** Ma már zimankóra fordult az idő a fővárosban. Reggel hideg eső esett s a kora délelőtti órákban az esőben már hószilánkok mutatkoztak. A hőfok tetemesen alászállt. Kétségtelen, hogy a tél sarkányai felvonul az éjben vannak. Estefelől az eső elállt s az atmoszféra nyomása is megnyihült. Ellenben vidékről havazások híre érkezik. Így Orosházáról azt táviratozzák, hogy hajnal óta itt erősen havazik; a hőfok süllyedt. — **Magyarkanizsáról táviratozzák, hogy ott éjfél óta sűrű hó esik.**

— **Perczel Mór emléke.** Bonyhádon Molnár Kálmán főgimnáziumi tanár és ifj. Weber János orsz. képviselő kezdeményezésére mozgalom indult meg, hogy a Zrinyi-csapat alapítójának, Róth tábornok vitéz elfogójának, a szerbek leverőjének, Szent Tamás hősének: Perczel Mór honvédtábornoknak emlékét egy Bonyhádon emelendő szobor hirdesse. A megindított mozgalom első hangos szavára testületek, községek és törvényhatóságok, épp úgy, mint a magánosok siettek a vitéz tábornok emlékének áldozni. Eddig összesen befolyt 3357 korona 91 fillér; ebben szerepel Tolna vármegye 300 koronával, Zombor város 100 koronával és a bonyhádi kaszinó 200 koronával.

— **Mérő Jolán sikere.** Newyorkban Mérő Jolán művésznő fellépett a Mahler által dirigált filharmoniai hangversenyen és ez alkalommal nagy sikert aratott.

— **A postaszák tolvaja.** Királyhalmon történt az alább elmondandó, nem egészen mindennapi lopás. *Busbacher* nevű királyhalmi állomásfőnök, aki egyszersmind postamester is, kedden este annak rendje-módja szerint elkészítette a postaszákokat, amelyet a másnap hajnalban induló vonatnak kellett továbbítani. Éjjel ott volt a hivatalban *Bende Mátyás* nevű málházó. Láta, amint az állomásfőnök egy 400 koronát tartalmazó pénzeslevelet tett a postaszákba. Amikor az állomásfőnök lefeküdt és elaludt, a málházó visszatért az irodába. Kinyitotta a postaszákokat, kivette a pénzeslevelet. Azután az ellenőrző czédulára ráhamisította az állomásfőnök nevét. Szerdán délelőtt ért a lovászák Szegedre, de a pénz nem volt benne. A szegedi postahivatal nyomban jelentette ezt Királyhalmára. A gyanu mindjárt Bende terelődött, de ő a nyomozó csendőrök előtt ártatlanságát haugoztatta s azt kiáltozta:

— Himát is gyanusították, kizsolták, pedig nem ő volt a tolvaj! En ártatlan vagyok.

Szerdán este Szegedről megérkezett a postaszák s rajta volt a hamisított ellenőrzési jegy egyik darabkája. Felismerték Bende irását, aki a bizonyítékok hatása alatt bevallotta, hogy ő a tolvaj. A pénzt elásta apja istállójában, ahol meg is találták a négy darab százkoronást, mire a postatolvajt letartóztatták.

— **Ápolónői tanulók felvétele.** A Magyar Vörös Kereszt Egyesület a tulajdonát képező Erzsébet-kórházban Budapest és a borsodvármegyei Erzsébet-kórházban Miskolcon 1910. évi január hó 2-án új betegápolónői tanfolyamokat nyit. Az úresésben levő 14, illetve 7 helyre csak azt lehet rendes tanulónak felvenni, aki 1. Elettének 18-ik évét betöltötte, de 40-ik évét még nem haladta túl. 2. Magyar állampolgár és magyar nyelven tökéletesen beszél, olvas és ír. 3. Megfelelő értelmi képességgel és elemi ismeretekkel rendelkezik. 4. Testileg és szellemileg teljesen egészséges és himlőtápasban részesült. 5. Erkölcsei tekintetben kifogás alá nem esik. A budapesti tanfolyamra való felvétel iránti folyamodványt akár közvetlenül, akár valamely főkegyesület útján, a Magyar Vörös Kereszt Egyesület igazgatóságához (J. Vár, Disz-tér 1. szám) legkésőbb december 20-ig kell benyújtani. Ugyanott kapható felvilágosítás a kérvényhez csatolandó okiratok és a felvételre vonatkozó egyéb feltételek felől is. Ellenben azok, akik a miskolci tanfolyamban kívánnak részt venni kérvényüket a Miskolc városi Vörös Kereszt választmányhoz közvetlenül és pedig dr. *Köllner* Károly kórházi igazgató kezéhez Miskolcra legkésőbb december hó 10-ig intézik.

— **Izabella főhercegnő Budapest.** Izabella főhercegnő tegnap este Budapestre érkezett és fél napi itt tartózkodása alatt gróf Wimpffen Karolina főudvarmesternő kíséretében ma délelőtt felkereste az Országos Magyar Házipari Szövetség kigyó-téri üzletét. A főhercegnő, akit a hölgybizottság élén gróf Batthyány Lajosné elnök és Koperly Döme igazgató fogadtak, igen behatóan megtekintette a legújabb háziipari készítményeket.

— **Kinevezések.** Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi miniszter *Kallós József* statisztikai hivatali főtitkár statisztikai tanácsos, *Orosz Lajos* IX. fizetési osztálybeli statisztikai hivatali főtitkár VIII. fizetési osztálybeli statisztikai hivatali főtitkár, *Jánszky Jenő* László statisztikai hivatali tisztet a IX. fizetési osztálybeli statisztikai főtitkár, *Szentiványi István* XI. fizetési osztálybeli hivatali tiszté, végül *Farkas János* statisztikai gyakornokot XI. fizetési osztálybeli statisztikai hivatali tiszté nevezte ki.

— **Öngyilkos esperes.** Szikszay Zoltán marmaroszigeti ref. lelkész, a Mármaros-Ugocsa egyházmegye esperese, ma bátyjának, Szikszay Lajos ügyvédnek látogatására Nagyszalontára érkezett. Szikszay Zoltán nemsokára megérkezése után bátyja lakásán egy beretvával felvágta nyakán az ereket és csakhamar meghalt. Tettét idegességből követte el.

— **Magyar aviatikusok felszállása.** A rákosmezei lovassági gyakorlóterén javában folynak dr. Kutassy Ágoston repülési kísérletei. A repülőgépe, mely Farman egyik legsikerültebb alkotása, jelenlegi tulajdonosának ötvenhatezer koronájába került és sok tekintetben felette áll az eddig készült repülőgépeknek. Nagy a stabilitása, amit a tegnapi kísérletek is bizonyítottak. Hogy milyen könnyű és kintűn a gép leszállása, azt Paulhan egyik vakmerő leszállása is fényesen igazolja. Paulhan ugyanis, aki akkor Farman gépével egy francia gróf kíséretében szállott fel, 350 méter magasságban eloltotta a motor gyújtókészülékét s a gép mégis lassan és biztosan a földre szállt. Nagyon fontos azonkívül, hogy könnyű szerrel szabályozható a gép felszállásának hossza s hogy az egész hatalmas alkotmány egy kézzel kormányozható. Ha az időjárás megengedi, dr. Kutassy Ágoston november 14-én, vasárnap délután fog felszállani először a nagy nyilvánosság előtt. Felszállása iránt az egész fővárosban igen nagy az érdeklődés. Dr. Kutassy hír szerint egy kiváló trükkel akarja meglepni Budapest közönségét, trükkjét azonban egyelőre nem akarja elárulni.

— **Mikor hire járt.** — mondotta Kutassy egy újságírónak — hogy Bleriot Budapest felől, Mourmelonban kísérletezett s 31 perces repüléssel egész Franciaország figyelmét felkeltettem. Feltett szándékom volt, hogy versenyre kelek a merész francziával, csak hogy mindössze 30.000 korona állott rendelkezésemre, gépenem pedig 56.000 koronát kellett fizetnem. Több magyar főurhoz és államférfihoz fordultam. Mourmelonból megírtam nekik, hogy itt nemcsak a tömegek kíváncsiságának kielégítéséről, hanem a magyarság diadaláról van szó, ők azonban csak azt felelték, hogy ez idő szerint nincsenek abban a helyzetben, hogy a repülés problémájával foglalkozzanak. Más országban százezreket költenek hasonló célokra, nekünk pár koronánk sincs arra, hogy lépést tartunk a külfölddel. Pedig, ha kissé megnyirbálhattam volna Bleriotnak üzleti alapra fektetett dicsőségét, tán több hasznot hajtottam volna Magyarországnak s tán inkább ide fordítottam volna az egész művelt világ figyelmét, mint bárki más. November 14-iki felszállásommal azonban, ha csak az idő megengedi, be fogom bizonyítani, hogy a saját erőmből is elértem azt, amit akartam.

— **Ezüstlakodalmom.** Somossy Zsigmond magy. kir. posta- és távirdafelügyelő és felesége, szül. Bihar Antónia tegnap ünnepelték ezüstlakodalmukat. A közönségtelenül álló házaspárt ebből az alkalomból számosan üdvözölték.

— **Báró Vecsere emlékiratait lefoglalták.** Newyorkból jelentik nekünk, hogy a Denverben elhunyt báró Vecsere Lajos emlékiratait, melyek Rudolf trónörökös halála körülményeiről érdekes részleteket tartalmaztak, a denveri osztrák-magyar konzulátus konfiskáltatta.

— **Házasság.** Lázár Albert okl. mérnök eljegyezte *Mihály Fannyt*.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műtörés ékszerterepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezték be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— A kiírtott család. A Lovag-utca 6. számú házában tegnap éjjel történt családi dráma áldozatai az orvostani épületben fekszenek. Ma reggel a dráma halottainak száma megszorodott. A Rókus-kórházban hajnali három óraker meghalt *Lévai-Löv Mór* is. A rendőrségen folytatják még a vizsgálatot, főleg annak a megállapítására, hogy mi lehetett indító oka és hogy az asszony belegegyező sével történt-e a családirtás? Minden jel arra vall, hogy a boldogtalan ember feleségével megbeszélve követte el iszonyu tettét. A rendőrség indítványára a törvényszék elrendelte a halottak fölbontóztatását. A meggyilkolt gyermekek sérüléseiről a rendőrorvosi jelentés a következőket konstatálta: *Lévai Lenke* tarkóján tompa kemény tárgyól eredő több koponya-csonttörés; *Irénen* a tarkó fölött koponyacsonttörés; *Lajoson* a tarkó jobb oldalán koponya-csonttörés; *Klárán* külső sértés nyoma nincsen. Kétségtelenül megállapítható különben, hogy a vérfürdőre a mérhetetlen nagy nyomor adott okot.

— Rablógyilkosság Rétságon. A hírhedt Rétságon, amely az utóbbi évek több szenzációs bűntényének volt a színhelye, az éjszaka újra megdöbbenő rablógyilkosság történt. Balassagyarmatról táviratozzák ugyanis, hogy tegnap éjjel egy eddig ismeretlen tettes behatolt *Elfer Sarolta* jó módú rétsági lakos szatácsüzetébe, a szerencsétlen asszonyt *hurokkal megfojtotta*, holttestét bevonszolta a lakoszobába, ahol feltörte a szekrényeket. A rémes gyilkosságot *Elfer Sarolta* huga vette észre. A borzalmas esetről nyomban jelentést tett, mire a legenergikusabb vizsgálat indult meg. Kiderült, hogy a gyilkos az egész lakást kifosztotta a nagyobb összeget rabolta el. A gyilkosság nagy megdöbbenést keltett Rétságon. Nagy csoportokban gyűltek össze az emberek a szerencsétlen *Elferék* lakása elé, ahol elfojtott lélekzettel lesték a gyilkosság részleteiről szóló híreket. Az éjszakai nyomozás eddig semmi pozitívumot se eredményezett, mert a lakásban semmiféle bűnjel nem találtak. A vácsi főszolgabíróság ma reggel táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot a rétsági rablógyilkosságról. A büntény elkövetésével egy magas termetű férfit gyanúsítanak, akinek fekete bajusza van, kemény kalapot és sötétkék télikabátot viselt. A főkapitányság detektívjei e gyér adatok nyomán megindították a nyomozást.

A rendőrség intézkedett, hogy a detektívek a rablógyilkost, ha a fővárosba jönne, azonnal megtalálják.

— Dinamittal dolgozó tolvajok. Nyilván ez is példátlanul áll a lopások történetében. Az utóbbi évek bűnkronikája legalább ilyenmit nem tartalmaz. Newyorkból érkezik a hír, hogy a „Prinz Joachim“ nevű gőzösön tegnap éjjel tolvajok *dinamittal felrobbantották a pénzszekrényt* és ötvenezer dollárt elraboltak. A lopást csak mánap fedezték fel. Addig, amíg a nyomozást be nem fejezik, senki sem távozhatik a hajóról.

— Vonatok összeütközése. Albertiirsa és Pilis állomások között e hónap 4-én este a 7153. számú személyvonat a 830. számú tehervonatot, mely kerekaszúság miatt a megszokott sebességgel haladni nem tudott, utolérte és abba beleütközött. A tehervonat egyik fekezője megsérült és több kocsi kisiklott. Az utasok közül senkisé sem sérült meg.

— Él-e még Gapon? Annak idejében világszenzáció számba ment *Gapon* orosz lelkesnek meggyilkolása. Az egykori forradalmárt azok végezték ki, akiknek ügyét pénzért elárulta. Most Poltavából, *Gapon* szülővárosából az a hír érkezik, hogy *Gapon* még életben van és rokonaival sűrűn levelez. Az egész dolog nyilván nem egyéb kőszá hirnél, de azért több ujság tudósítót küldött Poltavába, hogy fűrkészzék ki, mi igaz a dologban.

— Kirabolták a buccari postát. Buccari község előjárósága értesítette ma a fumei rendőrséget, hogy az elmúlt éjjel ismeretlen tettesek az ottani postahivatal falába nyílást törve, behatoltak a hivatalos helyiségbe, kizipelték a Wertheim-szekrényt és az udvaron felfeszítették, majd kétezer korona elrablása után elmenekültek.

— A gyónás titka alatt. Közöltük, hogy hetekkel ezelőtt a trentói Banca Cooperativa-nál nagy sikkasztásnak jöttek a nyomára. Az elsikkasztott összeg meghaladta a negyedfélszázezer koronát s minthogy a sikkasztásnak irredentista politikai háttere is volt, több szenzációs letartóztatás történt. Most, mint Trentóból táviratozzák, a sikkasztás ügyében szenzációs fordulat következett el. Egy trentói kolostor szerzetese tegnap este közölte a bank vezetőségével, hogy az elsikkasztott 370.000 koronát nála valaki a gyónás titkának peccsétje alatt letétbe helyezte. A bank már át is vette az összeget.

Híres emberek a hosszú életéről. Moltke, a híres hadvezér az egészség titkát abban leli, hogy minden testi és szellemi munkában mindig a legnagyobb mértékletességet tartjuk szem előtt s emellett sokat mozogjunk a szabadban. Ő maga — mint tudjuk — kilenczvennégy évet ért el. Chevreuil, a híres francia vegyész igen mértékletes volt az étkezésben s képes volt ebéd közben, midőn legjobban ízlett neki valamely étel, az evést rögtön abbahagyni. Cornaro Luigi, a híres velencei kalador, ki 1467-ben született s ifjú korában rendkívül kicsapongó életet élt, később észre tért s épp az ellenkező életmódot kezdte s folytatta. Ennek köszönhető, hogy százegek éves kort ért el. Az ő makrobiotikai titkait egy munkában rakta le, mely először a XVI. század közepe felé látott napvilágot Discorsi della vita sobria címmel, mely azonban azóta számos kiadást ért el s majdnem valamennyi európai nyelvre lefordították. Az irányelv, mely ebben a munkában végig húzódik, a szigorú mértékletesség s állandó jókedv. Hugo Viktor, a langeszü költő, haute villei kastélyának egyik falába a következő feliratot vésette be: „Kelj föl hat óraker, ebédelj tízker, vacsorázz hat óraker és fekjüdjél le tíz óraker, akkor tiszter tíz évig fogsz élni“. Sawyer James receptje a következő: „Feküdjél nyolcz óra hosszút a jobboldaladon, szabadon álló ágyban; korán reggel kerülj a hideg lemosásokat, hanem fürödj meg ehelyett a test hőmérsékének megfelelő vízben; reggelizés előtt végezz egy kis testmozgást, egyél kevés húst s ezt is jól megfőzve. Felneveltek ne igyanak tejet, hanem egyenek sok zsiros ételt, mely a betegség csirait elpusztító sejtek táplálására szükséges; azonkívül kerüljék a szeszes italt, mely épp eme sejtekre károsan hat. Végezz mindennap elegendő testmozgást a szabadban; élő állatokat ne tarts a lakásodban, mert ezek különböző betegségek csirait képesek átterjeszteni; amennyire lehet, tartózkodjál faluhelyen és gondoskodjál jó ivóvízről, száraz lakásról és helyes csatornáról; azon légy, hogy foglalkozásod némileg változatos legyen, rövid, de ismételt szünetekkel; becsúgyatad le kell küzdened; légy mindig derült és jó kedvedet ne engedj eltűnni.“

Cumming az agyműködést, tehát a szellemi foglalkozást tekintette a hosszú életkor szabályozójának. Szerinte a szellemi munkások mindig nagyobb kort érnek el, mint a testi munkások. Az agynak folytonos és állandó működésben kell lenni. A tapasztalat azt mutatja, hogy azok, kik nyugalomba vonulnak s más foglalkozást nem keresnek, hanem ehelyett testi élvezeteket hajhásznak, csakhamar tönkre mennek. Emellett szigorú mértékletességet kell tartani. Legtöbb esetben a korai halált a kicsapongó mértékletenség okozza. Egy emberre, aki táplálék híján halt meg, több ezer olyan ember esik, aki túlságos táplálkozás folytán száll koraírba. Végre ideiktatjuk még Richardson Benjáminnak következő tanácsát: „Aki száz évig akar élni, az ne dohányozzzék és ne igyék szeszes italt; húst csak keveset egyék; keljen föl korán, amennyire lehet, keveset dolgozzék mesterséges világításnál; munkáját mértékkel és jókedvvel végezze; ne vágyakozzzék kincs és gazdaság után, ne bosszankodjék és becsúgyat fékezze meg.“

— Öngyilkos gimnázista. Segesvárott történt az alábbi dráma, mely már azért is megdöbbenő, mert egy sok reményekre jogosító ifju minden komoly ok nélkül vált meg az életől. Az erre vonatkozó lakonikus hír így szól: Drotleff Samu, a száz fögimnázium VII. oszt. tanulója öngyilkossá lett, mert Weber Arnold tanár figyelmeztette, hogy éjjeli idejét ne töltse a kávéházban.

— Halálozás. Cziráki és dénesfalvi Cziráky Antalné grófné, született *Keglevich Róza* ma délután elhunyt. Temetése vasárnap d. u. 3 óraker lesz az I. Vár, Tárnok-utca 7. sz. gyászházból. Az engesztelő szentmise-áldozatot a koronázó Mátyás-templomban mutatják be a Mindenhatónak kedden délelőtt 10 óraker. A gyászszertől a család a következő gyászjelentést adta ki:

Cziráki és dénesfalvi Cziráky Antal, császári és kir. kamarás, v. b. t. t. a maga, valamint gyermekei: Mar-

git, férj, herceg Eszterházy Miklósné, esillagkereszt- és palotahölgy, László, csász. és kir. kamarás, követség; attaché, tartalékos huszárfőhadnagy, Mária, férj, gróf Eszterházy Pálné, valamint vejei, herceg Eszterházy Miklós, csász. és kir. kamarás, v. b. t. t., az arany-paiszos-rend lovagja, tartalékos csász. és kir. huszárfőhadnagy és gróf Eszterházy Pál, csász. és kir. kamarás és tartalékos csász. és kir. huszárfőhadnagy úgy az összes rokonság nevében is megtört szívvel jelenti, hogy forrón szeretett hitvese, a legjobb anyja és rokon, öziróki és dénesfalvi gróf Cziráky Antalné, született gróf Keglevich Róza esillagkereszt és palotahölgy a halálklók szentségének ismételt felvétele után, folyó évi november hó 5-én példás életének 50-ik, legboldogabb házasságának 25-ik évében jobblétre szenderült. A megboldogult hült tetemei a római katolikus szertartás szerint vasárnap, folyó hó 7-én délután 3 óraker fognak a gyászházban (Vár, Tárnok-utca 7. szám alatt) bezenletetni és Börgöndön hétfőn, f. hó 8-án délelőtt 11 óraker újabbi bezenletés után a családi sírboltba örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise-áldozat, kedden f. hó 9-én d. e. 10-kor fog a budavári koronázó Mátyás-templomban, azonkívül az összes kegyuri templomokban a Mindenhatónak bemutatattani.

Pócsi Miksa volt városi hivatalnok, népies író 54 éves korában Hódmezővásárhelyen meghalt.

Báró *Piret de Bihain Puberta* életének 18-ik évében hosszas szenvedés után Budapesten meghalt. A bezenletés e hó 6-án délután 3 óraker lesz az Ullői-uti 8-ik számú palotában. A megboldogult hült tetemei november 7-én, vasárnap fognak Mezőkövesden a családi sírboltban örök nyugalomra tétetni.

Lengyel János újfehértói gör. kat. lelkész, szent-
széki ülnök életének 75-ik évében elhunyt.

Krassay Félix apátkanonok, Eger városi díszpolgára 67 éves korában Egerben meghalt.

Id. ménesi *Lócs* Rezső, nyug. pénzügyi tanácsos 77 éves korában Mésénen meghalt.

Gáspár Albert, nyug. aldobolyi református lelkész 88 éves korában Aldobolyban meghalt.

Id. *Tarisznyás* János kereskedő és birtokos életének 69-ik évében rövid szenvedés után 27-én elhunyt Ditrón.

— Sipisták a vonaton. Két sipistát tartóztat-
tak le a berettyóújfalui pályaudvaron. A Nagy-
váradról Budapest felé robogó személyvonaton
utazott Klein I. Béla budapesti és Dombi Károly
nagyváradi ember. Mindkettő notorius sipista.
Közrekapták Kelemen András lókereskedőt és el-
nyerték hamarosan 500 koronára rugó készpén-
zét. Egy Kardos nevű kereskedőségét, aki a já-
téknál kibicizelt, észrevette a csalást. Ebből zajos
veszekedés, sőt dulakodás támadt s mikor a vonat
Berettyóújfaluba ért, jelentést tettek az állomá-
son levő csendőröknek, akik igazolásra szólították
a két csalót s kiderült hogy mind a kettő vesze-
delmes szélhámós, akiket a brassói rendőrség
körtörtet.

— A Budapesti Bonbonniere Cabaret-ban
estéről-estére nagy és előkelő közönség előtt perdül le a
Cabaret szenzációs mulatságos új műsora. Különösen
nagy sikere van az „Éjjel“ című apache-jelenetnek,
melyben *Szentgyörgyi Lenke* és *Virág Jenő* rendkívül
hatásos tánczait tapsolja nagy lelkesedéssel a közönség.
Harsogó nevetés kíséri *Molnár Ferenc* „Elsője“ és
„Kíméletesen“ című két kis jelenését, melyet *Keleti
Júlika* és *Kováry Gyula* játszanak bravurosán. Az öt-
letes színpadi tréfák és különösen az új kuplék és az
aktuális stórfák biztosítják a Cabaret e havi műsorá-
nak szenzációs sikerét, amelyből *Keleti Júlika*,
Szentgyörgyi Lenke, *Virág Jenő* és *Kováry Gyula*
kívül a Cabaret többi jeles tagjai, mint *Balogh Bőke*,
Csaba Zsófi, *Seress Aranka* és *Tarján Vilmos* is méltán
részt kérnek. Az új és keleti kényelemmel berendezett
társalgóban, mely nemesak a színházi publikum, hanem
a nagyközönség számára is nyitva áll, már a délutáni
órákban zajos élet folyik, ugy, hogy éjjel táján, a Cab-
aret-előadás után, ugyszólván alig lehet helyet kapni az
intim bájos kis helyiségben. A Cabaret személyzete
most a *Taijun* paródiájára készül, melyet a napokban
mutatnak be.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróvel.

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-
utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban
felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik
a gyermektorna- és vivásra.

x Fülzúgás, nehéz hallás (ideges alapon) sok-
szor egész életen át végig kíséri a beteget, holott dr.
Hönig Izó Villanygyógyító Intézetében egyszerű, fájd-
almatlan és kényelmes gyógykezeléssel sikerült sok
esetben bámulatos rövid idő alatt a bajt csillapítani,
vagy teljesen meg is szüntetni, még olyan esetekben is,
melyek évekig dacoltak minden orvosi kezeléssel.

x Lakbészabályzat. A november elsején köl-
tözködött lakók és házmesterek között a házmester-
penzt illetőleg sok vita van. — Az új lakbérleti sza-
bályzat 40 filléres zöld füzet a lakó által fizetendő ösz-
szegzet világosan megmondja. Kapható minden dohány-
üzletben és a kiadónál, V., Honvéd-utca 10.

AZ „EGYETÉRTÉS“
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788

A kiadóhivatal telefonja 706.

A mostoha apa büne.

— Megmérgezte a kislányát. —

Budapest, november 5.

A külvárosok apróbb nyomorúságai, tragédiái közül sötétben emelkedik ki a mai nap bünkrónikájából egy borzalmas eset. Egy vasuti fékező négy éves kislányát megfertőzte, azután pedig megmérgezte.

A rémes eset részletei a következők:

Öt nappal ezelőtt egy névtelen levél érkezett a rendőrséghez, amelyben ez áll:

A Fűrj-utca 26. szám alatt egy mostoha apa kétszer fel akarta akasztani négy éves kislányát. Az anya nem mer férje ellen följelentést tenni. Kutassák ki, a gyermek eltűnt hazulról.

Dr. Koródy Béla rendőrfogalmazó vette az ügyet kezébe s ő derítette ki, amint itt következik.

Weiser Károly huszonnégy éves államvasuti fékező ez év február havában nőül vette özv. Grünwald Ferencné, született Huschek Henrikát. A fiatal, szintén huszonnégy éves asszonynak első férjétől egy négy éves kis leánya maradt. Az esküvő után az új pár ugyanabba a háza költözött, amelyben az asszony anyjának szatócsüzlete és hánytőrszéje van. Ez a Fűrj-utca 26. számú ház. A mostohaapa és a gyermek, a négy éves Zseni között kezdettől fogva ellenséges viszony volt, amit két eset bőven magyaráz meg. Még márcziusban volt, hogy Weiser egy Zsolli nevű kis kutyáját, — amely voltaképpen a leánykái volt — az udvar kerítésére fölakasztotta, mert nem akart neki engedelmessé válni. A kis leány hába könyörgött s ettől fogva nem tudott ránézni nevelőapjára. Ebből fejlődött azután ki a másik eset, hogy a kis Zseni nemsokára rá besugta nagyanyjának, hogy ha ő nincs az üzletben, Weiser bejön és őt elküldi, de azért ő látta, hogy cigarettát vesz magához és pénzt is. Mikor ezt a családban tárgyalták: a lelketlen ember megragadta a kis leányt és szemtanuk állítása szerint, lábánál fogva verte az ágy lábához. Máskor pedig Zsenike sikoltozva szaladt ki az udvarra:

— Ne hagyjanak, apuka föl akar akasztani, mint a Zsolit.

Nap-nap után rettenetes sikoltozások hallatszottak ki a Weiserok lakásából s a fiatal beteg asszony teljesen férje hatalma alatt állva, semmit sem mert gyermeke érdekében tenni. Ha szólt, őt is megverték. Hallván azokat a rémes kínzásokat, amikkel a bestiális ember a gyermeket illette, el kezd csodálkozni rajta, hogy soha senki nem mert közbelépni. Most legutóbb, október 13-án történt, hogy a fiatal asszony ismét beteg feküdt. Azt tudta, hogy az ura cigarettáért küldi a gyermeket. Tíz perc múlva, az előszobából a gyermek velőt rászó szót hallotta, s mikor nagynehezen kikelt az ágyból s megkérdezte a leányt, hogy mi történt, a kis Zseni nem akarta megmondani. Csak suttogva keservesen óraszámra. Szokás volt ez már náluk. Estére lázas lett a gyermek, reggel az anya orvost hívatott: dr. Kerényi Zoltánt. Három napi kezelése alatt a gyermek mind rosszabbul lett, mérgezés jelei mutatkoztak és miután a kis Zseni, akit a mostoha már teljesen magába zárkóztatta, semmit vallani nem akart: elrendelte, hogy a gyermeket a Szent János-kórházba szállítsák.

A kórházban azután kiderült, hogy a kis leány tönkre van téve, amely fertőzéstől ered és innen van nagyfokú láza. Azonnal a lakásra küldötték, de Weiser ekkorra megszökött, sem a hivatalába nem jelentkezett.

Még aznap este az ápoló-apóca kanalas orvosságot akart beadni a kis Zseninek. Mikor ez a két üveget meglátta, göresöket kapott s irtózáttal tartva kezét maga elé, így sikoltozott:

— Ne, ne! Apuska is ilyenekkel itatott!

A négy éves kislányka, aki rövid kis életében annyit szenvedett, november 3-án meghalt a kórházi ágyon. Weiser különben gyakran mondta családjában:

— Nekem van egy olyan mérgelem, amivel négy embert is megölök és senki sem gyanakszik.

Ugy látszik, hogy feleségének is ebből a méregből adott be, mert az asszony már hetek óta beteg fekszik. Mikor a leánykát a kórházba vitték, azon a napon eltűnt Weiser a lakásáról. Csak egyszer jelentkezett még, november elsején és csak ennyit mondott:

— Mi történt a leánynyal?

Mikor megmondták neki, hogy kórházban van, elment és azóta senki sem tudta hol van.

Ma a detektívek megvárták a lakásán, hátha visszajön. Weiser estefelé haza is ment, ekkor a detektívek elfogták és bevitték a rendőrségre, ahol letartóztatták a bestiális embert.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Wiener Tonkünstler-Orchester Budapest.

Budapest, november 5.

Érdekes zenekar: csupa fiatal muzsikus a tagja és megérett, mélységéig elhatoló művészet az interpretálásuk. A vezérük Nedbal Oszkár, ez a szubjektív, különös egyéniségű dirigens és a zenekar szinte egybe olvad játékában a karmesterrel. És mégis, — külön kell venni dirigent és az orchesterét és önmagukban kell őket meglátni. Nedbal Oszkár nagyszabású muzsikus, sokszor valóssággal imponáló nagysága. Uralkodói biztonsággal vezeti a zenekart, van benne valami parancsoló, amely rákényszeríti az orchesterre a saját egyéniségét. Ez az ember csupa szuggesztív erő, a pillantása, a karjának minden lendülete, minden vonal, amelyet megrajzol a keze a levegőben, kérdés, rábeszélés, parancsolás. És az egyénisége beszéd, lágyan csalogatja ki zenekarából a melódiákat és parancsoló mozdulatokkal dübörögteti meg a fortissimókat. A lelkéből föl-fölcsap a temperamentum és tüzzel rakja tele a zenekart. Nagy nuanceirozó talentum, aki részleteket kihoz, árnyékol, aláhúz, elsimit, de mindezt összehozza valami nagyvonalú egésszé. Mindenekfölött azonban igazi művészember Nedbal Oszkár, aki művészetet interpretál és akinek a muzsikai elbeszélése tiszta, őszinte és művészi.

Természetes, hogy ekkora dirigensi egyéniség a zenekart is a maga képására teremti meg. A Tonkünstler Orchesterben Nedbal Oszkár művészi karaktere kristályosodik meg. Gyönyörű dolgokat produkálnak, finomságok nem rekednek bent a partitúrákban és árnyalatok sem semmisülnek meg azért, mert a kottairás nem tudta őket kifejezni. Erős munkát és rendkívüli összetanultságot lehet meglátni a játékokon, amelyben csak itt-ott tűnik föl aprócska bizonytalanság. Az erősebb része a zenekarnak a vonások, — a rézfúvókánál nem egyszer hallottunk ki kellemetlen kapkodást. Különösen észre lehetett venni a fúvósok gyöngöseségét a Herzfeld Ünnepi nyitányában, ahol rájuk hárul a nehezebb szerep. Viszont egyes részeket mesterien hozták ki és nem tikkadt el a kezük alatt a subtilitásoknak egyetlen árnyalata sem.

A programot Herzfeld „Ünnepi nyitány”-a vezette be. Leszámitva a hazafias érzelmeket, amelyeket az ouverture finálójában a Himnusz nem fölötté izléses megcsendítésével kelt, ez a szimfónikus mű nem marok bele valami nagyon a lelkekbe. Zenei gondolatokban meglehetősen szegény, a fölépítésben pedig sokszor tulságosan súlyos. Igaz: azt, amit elmond, el tudja mondani. A hangszerelése mesteri technikájú, — de istenem, melyik modern nem tud ma mesterien hangszerezni? A nyitány a vonások megszagattott crescendoival kezdődik, amelyet a fúvósok könnyű, tincezserű témája vált föl. Lassanként kiszélesedik ez a téma és fölesendül az egész zenekaron. A bevezető akkordok erőteljes motívuma összefonódik a fúvókán fuvott tincezserű variánsaival, a muzsika hangulata melegebb, kicsapóbb lesz, a finálóban pedig a Himnusz jelenik meg annyi rézfúvón, amennyi csak volt a zenekarban.

Határozottan értékeesebb — ámbár ez sem valami rendkívüli — Sinigagliának, az olaszok egyik modernjének az opera-ouvertureja, amelyet először

hallott most a budapesti közönség. Sinigagliának sok csillogó színe van, meleg és ötletes melódiák is megcsillannak nála, a témáiban is van egy kis olaszos melegség. Modernül meghangszerezve, — de az invenzió vérszegény és a melódiákban sok a sebélyesség. A tematikusan megcsinált munka nem keltett valami nagy hatást.

Nem is az újdonság volt a mai koncert szenzációja, hanem Csajkovszkynak a fis-moll szimfóniája, amelyet csodaszépen játszott el a Tonkünstler-zenekar. Itt valóssággal exzellált Nedbal nagy egyénisége, végtelen sok művészettel dolgozott ki minden kis részletet és igazi Csajkovszky-szenvedélyek forrását hintette el a zenekarban. A második tétel után percenkig tapsolta a közönség őt és zenekarát, a pizzicato harmadik tételben pedig talán még több volt a finomság és az ötlet. A koncertet a „Hollandi” nyitányának kissé szintelen eljátszásával fejezték be.

dé.

(*) „A betyárkirálynő.” (Bemutató a Városligeti Színházban.) A mai estére Berczik Árpád és Toldy László szövetkeztek egymással, hogy ötletes librettóju és eredeti muzsikájú, telivér operettel szerezzenek egy sikeres premiére-estét a Városligeti Színháznak. Mind a két szerző sokat adott. Berczik Árpád librettója friss, fordulatos és érdekes meséjű, hajlékony a muzsikával szemben és azt pompás aláfestésekhez és önálló piéce-ekhez juttatja. A cselekmény mindvégig lekötö a figyelmet, egy percre sem fásaszt és nem lesz unalmassá sehol. Amellett az igazi operetthangulatok derűs, naiv, kedves hangulatával van teleshözve az egész darab. Ez a hangulat aztán, elfogja a közönséget is és ez már operettnél biztos sikert jelent. A darab technikai fölépítésében van csak egy-két apróbb hiba; az első felvonás egy kissé lassan perdül, a tömegek gyakori szereplése pedig néha megbontja a mese lüktető gürdülését. Pedig ez a mese már a maga nyers anyagában is kerek és könnyed.

Clifford Lili, a vigkedélyű, pajkos, romantika felé erősen hajló fiatal angol leány esküvője előtt beleszeret egy fiatal magyar mágnásba, Koppány grófba, kiről azt hiszi, hogy betyárbanda-főnök. Esküvőjét elhalasztja, találkat ad szerelmesének, aki el is jön és maga is megszereti a vigkedélyű misszt. A leány anyja azonban tudni sem akar arról, hogy leányát egy rablóvezér vegye nőül s a szerelmesek kénytelenek elválni. Koppány gróf hazajön, hogy itthon elfelejtse szerelmét. A leány azonban utánnaszökök s a gróf képzelt bandájába be akar lépni. A miss megtudja, hogy a gróf is épp olyan frakkos gentleman, mint akármelyik angol lord, családottan vissza akar térni Angliába. A gróf azonban cselled él, hogy visszahódítsa a leányt. Szinlelt rablóbandát alakít és elfogja az utazásra készülő leányt. A szegény miss újra felfedezi a grófban a rablóvezéri tulajdonságokat, ismét beleszeret s felesége lesz.

Ehhez a meséhez Toldy László ötletes és eredeti muzsikát írt. Az alapotívumokban sok a magyarosság, sokszor tisztán népi elemekből épülnek fel nagy részletek. A keringők behízogók, anélkül, hogy banálisak lennének. Az egész muzsika, minden könnyedsége dacára is, teljesen eredeti, sok benne a frissesség és az ötlet.

A darabot, amelyet a színház ensembleja, Küry Klárával az élén, pompás előadásban hozott színre, a közönség rendkívül melegen fogadta és a felvonásvégeken sokat tapsolta a szerzőket és a szereplőket.

(*) Az operaházi karszemélyzet mozgalma. Az Operaház zenekarának tagjai ma reggel kilenc órákor gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy szolidaritást vállalnak a férfikórus mozgalomával. Mészáros Imre, az Operaház igazgatója, kijelentette, hogy már kezében van gróf Apponyi közoktatási miniszternek a kórus memorandumára adott válasza, de mindaddig nem nyilatkozik róla, míg a kórus megbízottjai meg nem kérdezik tőle, mert megfélemlíteni nem hagyja magát. A kórus negyvennyolc óra határidőt adott az igazgatónak, az ultimátum elintézésére. Ez a határidő ma este kilenc órákor járt le, amikor is a karszemélyzeti

nevében hárman megjelentek az igazgatónál, aki zárt borítékot adott át nekik azzal, hogy azt az előadás után bontsák föl. A borítékban benne van a válasz a memorandumukra. Ez a válasz a következő volt:

Az operaházi csoportos személyzet (ének-, zene-, tánczkar és munkások) fizetésének rendezésére vonatkozó kérdést az összes erre illetékes tényezőktől méltányos alapon a legjobb indulattal óhajtnák megoldani. Bizonyítja ezt egyebeken kívül az a tény, hogy a személyzet anyagi helyzetének javítására drágasági pótlék címén már az 1908. év július 1-e óta évi 75,000 koronának megfelelő többletet folyósítanak az érdekelt tagok részére. A fizetésnek rendszerbefoglalása czéljából szükséges széleskörű tárgyalások és nagyszabású számvetési munkálatok hosszabb idő óta folyamatban vannak. Ilyen körülmények között az illetékes tényezők nincsenek abban a helyzetben, hogy a karénkeseknek terminushoz kötött bármilyen nyilatkozatot tehesse.

Az Operaház ének- és zenekarának tagjai erre a válasza értekezletet tartottak. Értekezletükön elhatározták, hogy az igazgató e hó 5-én kelt levele felett való határozathozatal időpontjának megállapítását fentartják maguknak.

Szóval nem váltják be azt a fenyegetésüket, amelylyel tálihandabandázták a világot, hogy többet nem lépnek fel, hogy vidékre mennek vendégszerepelni és hogy véres sztrájkba állnak. Az utolsó pillanatban mégis meggondolták a dolgot. Ez teljesen igazolja a mi álláspontunkat. A miniszternek nem szabad engednie eddigi lojális és talán túlméltányos felfogásából. Ujabb és újabb engedményekkel még jobban elmérgesíti az ügyet, mert még jobban megnöveszti a követelők bátorságát és telhetetlenségét. És ha arra kerül a sor, ám sztrájkoljon a karszemélyzet, ha hiányosan is, pótolni tudják s ha végső esetben az Operaházat is bezárják, még ez se lesz olyan nagy országos veszedelem. De nem szabad az egyre megújuló jogtalan követeléseknek engedni, mert az ilyen engedékenység csak növeszténé a zavargók bátorságát és telhetetlenségét. Ha a miniszter és Mészáros igazgató szilárdul megállanak ezekkel a követelésekkel szemben, a karszemélyzet nagyon is meggondolja, hogy a vidékre menjen-e, vagy lemondjon amugy is czéltalan és eredménytelen pressziójáról.

(*) **Álhir Tóth Imre lemondásáról.** Egy reggeli lap azt a hírt bocsátotta ma világgá, hogy Tóth Imre, a Nemzeti Színház igazgatója lemondott állásáról, s hogy a kulturális miniszter minden kapacitására megmaradt szándéka mellett. A hírt még a délelőtti folyamán hivatalosan megczáfolták. Maga Tóth Imre igazgató egy hozzáintézett kérdésre a hírre vonatkozólag így nyilatkozott:

— Az egész hiből egyetlen szó sem igaz. Az illető lapot valaki félrevezette. A vallás- és közoktatásügyi minisztériumban nem is jártam tegnap; sőt már jó pár napja sem. A minisztérium soha szavát nem tettem előttem ezt az ügyet; nekem pedig eszem ágában sincs lemondani. Ugy látszik, vannak emberek, akiknek nagyon fáj a Nemzeti Színház kétségtelen fellendülése és főleg a „Szent-ivánéji álom” nagy sikere. Ezek az emberek sietnek megbolygatni azt a csendet s azt a rendet, amely a Nemzeti Színház művészi munkáját kíséri. Lesz az idén még egy pár nagy sikerünk s előre meg merem jósolni, hogy akkor újra, meg újra felbukkannak majd a pletykácsinálók és a pletykák. Ismétlem: az egészről egy szó sem igaz. Nem mondtam le és nem mondok le — legnagyobb sikereink dacára sem!

Molnár Viktor kultuszminiszteri államtitkár szintén nyilatkozott a dologról, mondván a következőket:

— A hír teljesen valótlan. Nem is volna semmi értelme; hiszen a Nemzeti Színház nivója Tóth Imre alatt nagyot emelkedett, a Nemzeti

Színháznak sikerei vannak, a Nemzeti Színház határozottan kitünő. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium teljesen meg van elégedve a Tóth Imre igazgatásával, aminthogy láthatólag meg van vele elégedve a nagyközönség és a sajtó is. Hogy mért kerülnek forgalomba mégis ilyen híresztelések, az előttem érthetetlen és érthetetlen lehet mindenki előtt, aki figyelemmel kíséri azt a művészi munkát, amelyet a Nemzeti Színház most kifejt s amely, ismétlem, elsőrangú.

(*) **Az Operaházban holnap, szombaton az előre hirdetett Tannhaeuser előadása** Anthes György közbejött megbetegedése folytán elmarad s helyette „A bolygó hollandi”, dalmü kerül színre a következő szereposztással: Senta — Medek Anna, Mari — N. Valent Vilma, a hollandi — Szemere, Erik — Arányi, Daland — Erdős, kormányos — Déri. Vezénylő karmester: Márkus Dezső, rendező Alszegey Kálmán főrendező (Évi bérlés 124. sz.) — Vasárnap, november 7-én Erkel Ferenc születésének 99. évfordulján Hunyadi Lászlót adják a czimszerepben Dr. Székelyhidy Ferenczel, akinek ez lesz az első színpadi fellépése. A többi szerepben Sebeők, Sándor Erzsébet, Payer, Palóczyné, Szemere, Erdős, Pichler, Kárpát működik közre. (Évi bérlés 125. szám.)

(*) **A Vigszínházban** holnapután, vasárnap, két előadás lesz. Délután a „Tatárjárás”-t, Bakonyi Károly és Kálmán Imre dallamos operettjéből játszzák, amelyet Komlóssy Emmának, a jeles operettevésnek vendégszereplése új érdekességgel ruházott fel. Magyarországi önkéntes Kornaj Berta személyesíti, Lörenthey főhadnagyot pedig Tanay Frigyes. Este a „Taifun”-t, Lengyel Menyhért szenzációs színművét ismétlik. A nagyérdemű újdonságot a berlini Berliner Theater és a bécsi Volkstheater már kéziratban fogadta el előadásra. A vigszínházi nagy siker hatása alatt a tervezett időpontnál előbb, még újév előtt fogják színrehozni, ugy, hogy a „Taifun” még az idén kezdheti meg külföldi diadalutját. Holnap, szombaton, a „Buridán számára”, Floss és Caillavet hájos vígjátéka kerül színre.

(*) **József Ferenc főherceg az iparművészeti iskolában.** József Ferenc főherceg, akinek tanulmányi rendjében a művészettörténet külön tárgyként szerepel, tegnap délután dr. Czákó Elemér és Kratochvil Károly százados kíséretében látogatást tett az iparművészeti iskola műtermében. A kis főherceg maga is munkaköpenybe öltözve mintázott és gipszformákat öntött, hogy így a művészi munka menetéről közvetlen tapasztalatot szerezzon. Az ipariskola részéről Fittler Kamill udv. tanácsos, igazgató és Mátrai Lajos szobrásztanár fogadta a fenséges vendéget.

(*) **Szobor Mikszáth Kálmánról.** Kaeskovics Géza országgyűlési képviselő kezdeményezésére többen elhatározták, hogy Mikszáth Kálmánról, negyvenéves irói jubileuma alkalmából, elkészítetik a portraitszobrát, hogy a nagy írónak tiszteletül azt másodlatokban, maradandó emlékkül maguknak minden fáradság nélkül megszerzhessék. A szobor megmintázására Holló Barnabás jeles szobrászművészt, a Rákóczi-síremlékpályázat nyertesét szólították fel, aki készséggel vállalta a megterhelő feladatot. A szoborhoz hozzá is fogott s Mikszáth Kálmán naponta modellt ül neki vár-bazári műtermében. A szobor legelsőben a Képzőművészeti Társulat tavaszi tárlatán kerül kiállításra.

(*) **Strauss Richárd-bemutató.** A szimfónikusok második estélyének nevezetes programm pontja lesz Strauss Richárdnak, a modern szimfónia kiváló mesterének „Macbeth”-je, amely ezuttal először kerül Budapesten előadásra. Az Országos Szimfóniai Zenekar Kún László vezetése mellett a legnagyobb gondossággal készül erre az elsőrangú érdekességű, erősen drámai lüktetésű zenekölteményre, amelyre Shakespeare halhatatlan tragédiája ihlette meg Strauss Richárdot. — Az e hó 21-én tartandó hangversenyen magyar bemutató is lesz, amennyiben először játszzák Antalffy-Zsirocs Dezső Lyrai suitejét. — Vasárnap, e hó 7-én délelőtt 11 órakor a szimfónikusok ugyancsak a Zeneakadémia dísztermében ifjúsági hangversenyt tartanak 40 filléres egységes belépti díj mellett a következő műsorral: I. Wagner: A nürnbergi mesterdalnokok előjátéka. II. Debussy: Petite suite. III. Fenyves Jenő: Parasztlakodalom. IV. Beethoven: III. Szimfonia. Es-dur. (Eroica.) Erre a matinéra az összes jegyek már napokkal ezelőtt elkeltek.

(*) **Nemes Marelz új alapítványa.** Nemes Marelz kir. tanácsos, a műpártolásáról ismert amatőr, abból az alkalmából, hogy a Nemzeti Szalon decemberben tölti be 15 éves fennállását, három évben egymásután kiadandó 500—500 ko-

ronás díjat tűzött ki a Nemzeti Szalon kiállítására. Az első 500 koronás díj már most a december hóban megnyíló jubiláris téli kiállításon kiosztásra kerül, még pedig a tárlaton levő legjobb — figurális festmény vagy szobor díjazására. A magyar művészet bőkezű pártfogója ma adta át az alapító levelet a Szalon új vezetőkének.

(*) **A Nemzeti Szalon és a főváros.** A Nemzeti Szalon a tanács azon határozatát, hogy a szerződést egyoldalul felbontja, már megkapta. Ebben az ügyben esütörtökön Sohr Manó tanácsjegyző az V. kerületi előljáróság képviselőjében megjelent a Nemzeti Szalonban, ahol Déry Béla ügyvezető titkár bejelentette, hogy a tanács határozatát az egyesület megfőlebbezte s egyben kérte a hatóság képviselőjét, hogy az eljárást a főlebbezés eldőltségéig függesztesse fel. Ez meg is történt. A főváros vezetőinél és művészkörökben általános az a vélemény, hogy sikerülni fog olyan megegyezési alapot találni, melynek alapján a Nemzeti Szalon további zavartalan működése biztosítva lesz.

(*) **Svéd kiállítás az Iparművészeti Múzeumban.** Az Iparművészeti Múzeum igazgatósága a közel jövőben igen érdekes gyűjteményt mutat be. Radács Jenő miniszteri tanácsos, az Iparművészeti Múzeum igazgatója megbízta dr. Czákó Elemér muzeumi őrt, hogy Stockholmban tegyen lépéseket arra nézve, hogy a svéd népiparról egy kimerítő és tanulságos gyűjtemény legyen bemutatható a magyar fővárosban. Dr. Czákó eleget tett a megbízásnak s most már a svéd kiállítás előreláthatólag még november hó folyamán megnyitható lesz.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE
Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift
Telefon 102-39.

gyógytényezők:	Főbb javallatok:
Finsen-féle lóvilámpa fürdők szív- és veredényelmeszedés ellen.	Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
Elektromágnesesgyógyítás	Ideggyengeségi állapotok. Álmatlanság, Felfűtés. Hűdések (Paralysis).
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Idegfájdalmak, Idegzsébak (Neuralgiák, ischiás).
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Gerincvelősorvadás (Tabes).
Kék fenylóval való kezelés.	Szívbetegségek. Veredényelmeszedés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Köszvény és osz, reuma, ízületi és onobajok.
Villamos fenyfürdők.	Székrekedés. Daganatok.
Villamos massage (Vibratio).	Anyagcserehajok (Elhízó czukorhaj, vérszegénység) Bőrbajok. Bőrviszketeg.
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	Lupus.
Villamos vízfürdők.	Hajhullás, kopaszodás.
Szénsavas fürdők.	Szörtelenítés (nőknél az arczon).
	Aranyeres osomók.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus

FŐVÁROS.

(*) **A jövő évi költségvetés.** A tanács csem-delte, hogy a pénzügyi osztály által kidolgozott költségeloirányzatot a törvény rendelkezésének megfelelően közszemlére tegyék ki. A törvény szerint minden polgárnak joga van arra, hogy az eloirányzatot betekintse és észrevételeit írásban megtegye. A költségvetést november 6-tól 20-ig tezik közszemlére a tanács pénzügyi osztályának a központi városházán levő helyiségében.

(*) **A tejkérdés.** Minap közöltük a közigazdasági és közlelmezési ügyosztály nagyszabású tervét, amely a tejkereskedelmet házikelésbe akarja venni. Az ügyosztály előterjesztését ugy a főváros illetékes köreiben, valamint a nagyközönség körében megnyugvással és örömmel fogadták. A közigazdasági és közlelmezési bizottság november 9-én, kedden tárgyalja e nagyfontosságú kérdést.

(*) **A községi választás.** Az igazoló-választmány november 8-án tart ülést és akkor állapítja meg a községi választás napját. Ma a Sasok felhívást küldtek a belvárosi választóknak, amelyben tudatják, hogy november 9-én este a Saskörben választó-közgyűlést tartanak.

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle

használatra valódi áldás gyomorhajosoknak és székeszervi szerveneknek

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

(A) Ajánlat tízmillió téglára. Ma reggel megjelent a városi háznál egy mohácsi téglagyáros és tízmillió téglának azonnal való szállítására tett ajánlatot. A város az ajánlatot nem tárgyalta, hanem az építő-vállalkozókhoz utasította az ajánlattevőt, mert a vállalkozó köteles gondoskodni a szükséges téglák megszerzéséről.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Urinők Egyesülete ma délután 6 órakor a régi országház nagytermében felolvasó-estet tartott, amelyen szépszámu közönség jelent meg. Az ülés első felolvasója Pap Mariska volt, aki „Tűz” című novelláját olvasta fel, nagy hatást keltve. Utána Hercegh Mihály udvari tanácsos, egyetemi tanár tartott hosszabb szabad előadást „Nemzeti szocializmus” címen. Az előadást nagy tetszéssel fogadta a közönség. A legközelebbi ülés november 12-én lesz.

(—) Az Általános Közjótékonyági Egyesület látva a pusztító hatást, amely az alkohol élvezete következtében mutatkozik, elhatározta, hogy alkoholfogyasztást tiltó étermetek állít fel. Első ilyen étermet már másfél év előtt nyitotta meg a Királyi Pál-utczában, folyó hó 1-én pedig a Váci-ut 49. sz. alatt munkásétermet létesített, hol igen jól és olcsón lehet étkezni. Ebéd három tál ételből 60 fillér, vacsora 40 fillér, kenyér ingyen, borralal nincs. E rendkívüli kedvezményekre felhívja a munkások figyelmét, akiknek érdekében létesítette kizárólag e nagyfotosságu szocialis intézményt.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A losonczi nábó végrendelete. Néhai Wohl Hermann állítólag meghamisított végrendelete ügyében tartott legutóbbi szakértői szemlén a mellőzött örökösök jogi képviselői, dr. Gál Jenő dr. Lengyel Zoltán, dr. Győző Dezső és dr. Nagy Emil jegyzőkönyvi panaszt emeltek dr. Szlavék Ferenc vizsgálóbíró ellen, mert ez az ő előzetes tudtuk és megkérdezésük nélkül három irásközvetítőnek, és pedig Pinterics Károlynak, Németh Károlynak és dr. Gottlieb Tivadar bécsi cs. kir. törvényszéki szakértőnek szakvéleményeit csatolta a bűnper irataihoz. Ezen kívül az eljáró és a szakértői szemlét foganatosító vizsgálóbíró intézkedései ellen több felfolyamodást is jelentettek be a mellőzött örökösök jogi képviselői. Ezen jegyzőkönyvi panasz következtében a vizsgálóbíró nyomban beterjesztette az összes iratokat a törvényszék vádtanácsához. A vádtanács ma foglalkozott ezen panasszal dr. Langer táblai bíró elnöklété és dr. Csáder bíró előadása alapján. A vádtanács úgy a jegyzőkönyvi panaszt, valamint a bejelentett felfolyamodásokat mint alapelőkeket elutasította és kimondotta, hogy a vizsgálóbíró intézkedéseiben nem lépte túl a törvényes hatáskörét és nem sértett törvényt. A vádtanács döntése után, amely ellen jogorvoslatnak helye nincs, az iratok újból vizsgálóbiróhoz dr. Szlavék vizsgálóbíróhoz az eljárás folytatása céljából.

§ Eladott menyasszony. Dusák Vilmos zeneautomatagyári alkalmazottat ez év július 3-án a rendőrség a nyugati pályaudvaron letartóztatta, mert menyasszonya, R. Lujza feljelentette, hogy egy nyilvános házba el akarta adni. A letartóztatáskor Dusák tagadta menyasszonyának ezt a vádját, tagadásával szemben azonban a rendőrség megmozdításakor egy Tordai Dániel aláírású levelet talált nála, mely megerősítette a leány vádjait. A nyomozás kiderítette, hogy Tordai Dániel egy sepsiszentgyörgyi nyilvános ház tulajdonosa, Dusák Vilmos pedig az ügynöke volt, aki a megrendelő lapban körülírt nő helyett, saját menyasszonyát akarta eladni Tordai Dániel részére. A nyomozás folyamán a leány előadta, hogy vőlegénye rábeszélte, hogy utazzék Sepsiszentgyörgyre, ott elhagyja egy kávéházban pénztárosnőnek. A pályaudvaron már megváltoztatta a vőlegény előbbi előadását és azt mondotta menyasszonyának, hogy nem kávéházban fogja elhelyezni, hanem egy szalonban, ahol selyemben és bársonyban fog járhatni és ahol fodrász is rendelkezésre áll. Erre az előadásra a leány észbe kapott, átlátott a szitán és a pályaudvaron rögtön jelentést tett a legközelebbi rendőrnél. Amikor a vőlegény visszatért a leányhoz a megváltott jeggyel, a rendőrség letartóztatta. A kir. ügyészség indítványára kerítés büntetése miatt került Dusák Vilmos a vádlottak padjára. Büntetését ma tárgyalta a büntető törvényszék dr. Füzesi bíró elnöklésével zárt ajtó mellett. A bíróság dr. Kis Ferenc védelme után Dusák Vilmost kerítés büntetéseért hét hónapi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős.

§ A nagyszerb-pör költsége. Zágrábból jelentik, hogy a nagyszerb pör összes költségei 342.719 koronát tesznek ki. A költségeket a 36 vádlott köteles fedezni.

§ Letartóztatott számellenőr. A rendőrség két nappal ezelőtt letartóztatta Pollák Ágoston 34 éves kereskedelmi miniszteri számellenőrt 31 rendbeli magánokirathamisítás büntetése miatt. Polláknak az Osztrák-Magyar Első Általános Tisztviselői Egyesület Pesti Takaréka és Előlegetársulatnál is volt mellékfoglalkozása s itt mint számfejtőnek minden kiutalás keresztül ment a kezén. Ebben a minőségében mintegy 2200 korona erejéig károsította meg a szövetséget, meghamisítva 31 betéti könyvet. A pénzt éjjeli mulatóhelyeken lumpolta el. A letartóztatott számellenőrt ma délből hallgatta ki dr. Kendi vizsgálóbíró. A kihallgatás után a vizsgálóbíró elrendelte a bűnös tisztviselő ellen a vizsgálatot a vizsgálati fogsággal együtt.

SPORT.

Alagi versenyek.

— Második nap. —

Elég változatos és élénk programnak nézünk elébe a második napon is. A pályázók ugyan jóformán mindazok, melyek már a megnyitó napon szerepeltek, azonban most változott súlyviszonyok és körülmények között.

A Sikatori gátverseny képezi a nap főszámát, melyben professzionátusok szállnak nyeregbe. A tizenöt indulásra jogosult között több kipróbált hurdlerünk veheti fel a harcot gátakon még nem szerepeltekkel. Az eddigi formákat vizsgálva mi Campanile pártjára állunk Tiny Tim előtt. Azonban egy cseppet sem lenne meglepő, ha a szélső Edömér minden számításunkat keresztül huzná.

A Tilay akadályverseny-handicap bir még némi vonzerővel. Tizenhat steeplernek van benne kötelezettsége. A verseny távja 3600 méter. A súlyelosztást vizsgálva, nekünk Tiny Tim shance-ai tűnnek legelőször szembe: ha itt indulna, őt favorizáljuk első sorban Pilis és Ifjasszony előtt.

Jelöltjeink:

- I. Napagodi—Grasshopper.
- II. Meglehet—Mérge.
- III. Tiny Tim—Pilis.
- IV. Campanile—Tiny Tim.
- V. Fruska—Royalist—Puszi.
- VI. Lady Cornélie—Hiu—Esz.

Bécsi pót-meeting.

— Második nap. —

A második napra is sok ló van névezve és ezek javarésze indul is s így a fogadóknak tág tér nyílik passziójuk kielégítésére.

Legjobb díjazása a Novemberi handicap-nak van s Derby-távján népes mezőnyt várhatunk. A sikerült súlyelosztás ugyan megnehezíti helyzetünket a győztes megállapításánál s csak saját véleményünket hangoztatjuk, midőn Theophrastust jelöljük elsőnek Tengelicé előtt. Jó futást Margittól várunk.

A Viadukt-verseny 1300 méterén hároméves és idősebb lovak találkozhatnak. A verseny sorsát Belle Reine, Krikerl és Grammaire közé helyezzük:

Jelöltjeink:

- I. Velezta—Add ide.
- II. Belle Reine—Krikerl.
- III. Hajmáskér—Osman—Aifa.
- IV. Theophrastus—Tengelicé.
- V. Cap Horn—Gounod.
- VI. Floridsdorf Polpetta.
- VII. Mi ez—Mautner-ist.

() A vasárnap labdarúgó sportja. November 7-én csupán egy mérkőzés lesz a fővárosban; az osztrák-magyar szövetségi mérkőzés. A mérkőzés színhelye a legnépszerűbb football-pályánk: a millonaris versenypálya lesz. Az előjelekből ítélve, óriási érdeklődés lesz és a millonaris pálya hatalmas tribünjei minden bizonnyal nehezen fogják majd befogadni a rengeteg tömeget. Erre való tekintettel a szövetség a kerékpár-pályára korzó-jegyeket bocsátott ki.

KÖZGAZDASÁG.

Sérült pénzemek.

Budapest, november 5.

A sérült bankjegyekről kevés mondani való van, mert ezek az Osztrák-Magyar Bank által hiányzó részre eső összeg levonásával beváltak. Itt csak az a baj, hogy a közönség legnagyobb része sérült papírpénzt a helybeli m. kir. állami pénztárhoz viszi, nem gondolva arra, hogy nem maga az állam, hanem az Osztrák-Magyar Bank bocsátja ki és váltja be ma már az összes papírpénzeket. Már most, amikor ezt megtudja, akkor hogy a sok időtöltéstől, szalagálástól, esetleg postaköltségtől megmenekedjen, inkább úgy kézalattul ad sérült bankjegyét, mert mindenütt és mindenkor akadnak lelketlen üzerek, akik busás haszon mellett beváltják a sérült bankjegyeket. Ezért czélszerű, sőt szükséges lenne, hogy mint azelőtt, mikor még államjegyek is voltak, ha nem is valamennyi, de legalább a nagyobb állami pénztárak (adóhivatalok) — különösen ott, ahol az Osztrák-Magyar Banknak fiókjai nincsen — biztatnák meg szintén a sérült vagy kopott bankjegyek beváltásával.

A hálózat segélyével a levonást űk is megállapíthatják és tömegesen küldhetnek aztán az így beváltott sérült bankjegyeket időszakonként az Osztrák-Magyar Bankhoz.

De még fontosabb a sérült fémpenzek körül az állami pénztárak által követett eljárás módosítása. A koronaérték pénztári kezelését az 1892. 17—19. törvények értelmében szabályozó 1893. évi 8899. számú pénzügyminiszteri körrendelet intézkedik a sérült aranyérmék körüli eljárásról. Eszerint a súlyban nem a rendes forgalom, hanem átlukasztás, megnyirbálás, savakkal való kezelés, vagy törés folytán megfogyott koronaértékű aranyérmék a felektől elismervény mellett bevonva, tüzetes leírás kíséretében vétbizonyítvány ellenében a körmöczbányai m. kir. pénzverő hivatalhoz küldetnek. E hivatal az érmékben foglalt belső értéket a nyers súly alapján megállapítja, de a beváltás alá kerülő érmékre eső megtérítési összeget csak havonta számolja el az állami pénztár javára, amely tehát azt a félnek csak aztán fizetheti ki az általa adott elismervénynek bevonása mellett.

Eszerint tehát, ha sérült aranyérmék van és azt beváltani akarom valamelyik állami pénztárnál, csak hosszú idő után juthatok a megtérítési összeghez, ha ugyan nem untam meg az állami pénztárnál a kifizetés bizonytalan időpontja iránti kérdézősködéseket, ha ugyan tudom, hogy ez a kifizetés immár a megvalósulás stádiumában van. Ez az eljárás amily hosszadalmas, oly bosszantó az ügyes megkárosult embernek, és be sem várhatja a végét az, akinek szüksége van a kevés pénzére is. Ez bizony, mikor meghallja a sérült aranyérméjével történendő procedurát, veszi inkább a sérült pénzt és eladja azt tetemes veszteséggel egy aranyművesnek, vagy a magyar kir. főfémjelző és fémbevaltó hivatalnak. Tetemes veszteséggel azért, mert ezek a pénzt nem mint pénzt, hanem mint nyersanyagot veszik.

Ezen a szabályon kellene változtatni olyformán, hogy az állam tekintene adófizető polgárainak érdekeire; akkor a sérült pénze miatt való veszteségtől könnyen megkímélhetné, egyszerűen úgy, hogy az aranyérme beváltást bizná magára az állampénztárra. A módszer szerint, melylyel annak értékét a körmöczbányai pénzverő hivatal megállapítja, megállapíthatja azt a m. kir. állampénztár is, mely aztán azokat időszakonként küldhetné a körmöczbányai pénzverő hivatalhoz s ez esetleg felülvizsgálati joggal felruházva, a hibás megállapításért az illető állampénztárt térítéssel megújítaná. Így tehát az állam megkárosítása ki volna zárva és az állampolgárok megkárosítása is kiküszöböltetné.

Ha az állampénztárnak ez a hatásköre meg volna, akkor az ezüstpenzek miatt sem kellene s

közönségnek annyi kárt szenvednie. Mert ezeknél olyan szabály van, amely miatt az állami pénztárak akár sohasem fogadjanak el sérült ezüstérmét. Ezekről ugyanis az utasítás úgy intézkedik, hogy nem lehet megállapítani az elfogadás vagy el nem fogadás lehetőségét. A „szándékos sérülés” úgy van meghatározva, hogy akár minden érmét e fogalom alá lehet állítani. A „szándékos sérülés felismerhető nyoma” pedig lehetnek az ezüstpénz egyik oldalán, míg a másik oldala hibátlan. Megtörténhet tehát, hogy ezt a hibátlan oldalát látja az ember, mikor a pénzt kapja és csak aztán jön rá, hogy megkárosult. Annál kevésbé van ez a megkárosulás kizárva, mert ez csakugyan nehezen állapítható meg, hogy melyik sérülés a szándékos. Megtörtént elégszer, hogy az állami pénztár a sérülést nem szándékosnak minősítve, elfogadott a féltől ily véletlenül megsérültnek hitt érmét és a m. kir. központi állampénztár vagy a körmőcbányai pénzverőhivatal ugyanazt a sérülést szándékosnak tekintve, az érmét levonással beválthatónak jelezte. Tehát mikor egyik hivatal a másiknak ellentmond, mikor a sérülés minőségét az arra utalt hivatalok sem tudják egyformán eldönteni, hogyan legyen képes akkor a pénzkezelési szabályokat nem ismerő laikus a pénz elfogadhatóságát megállapítani? hogyan tudja ő magát a megkárosodástól megvédeni, ha erre hivatott hivatalnokok sem eléggé tájékozottak, hogy elbírálni tudják a koronaértékű érmék sérüléseit?

Az sem egyeztethető össze az állampolgárok érdekeivel, hogy az átlukasztott vagy forgalmi elhasználaton kívül bármiként megcsontított fémpénzek szétvágás által eltorzítva adatnak vissza a félnek, hogy így forgalomképtelenek legyenek. Az állampénztárak ezen a más tulajdonjogába ütköző művelet helyett inkább ruházatot, azaz a sérült ezüstérmék beváltásával. Az ezüstérméknél ezt éppen lehetne minden scrupulus nélkül tenni, mert ott aránylag nagyon kevés levonni való van. Ezt a sérülésért levonandó összeget valami fix összegben lehetne megállapítani. Sok szegény ember keserves fillérei maradnának akkor a zsebben, míg a mai szabályok mellett, a sérült fémpénzek nehézkeseen történő beváltása miatt, azokon a szegény ember féláron, vagy sokszor azon alul igyekszik tudni, mikor, ahova beváltásért fordul, a m. kir. állampénztár, pénzt minden kimerítő magyarázat vagy bővebb felvilágosítás nélkül átvágja és ő ebből tudja meg, hogy pénze most már, mint ilyen, nem számít.

Ezt a szabályzatot hatályon kívül lehetne helyezni és ezt az eljárást beszüntetni, mert az állam nem akarja vagy legalább nem akarhatja, hogy az állami pénztárak a polgárokat ily módon károsítsák meg.

Szigeti József.

A kereskedelemügyi kormány iparvállalata. Az iparfejlesztési törvény rendelkezései értelmében a kereskedelemügyi kormány eddig csak iparpártolással foglalkozott s azoknak a magyar ipartelepeknek, amelyek az iparfejlesztési rendelkezéseknek megfeleltek, állami támogatást nyújtott részben gépek átengedésével, részben anyagi segítséssel. Kissé szokatlannak látszik, hogy a kormány szakit most ezzel a gyakorlattal és nemcsak támogat, hanem alapít is ipartelepeket. Az első lépés már megtörtént. A kereskedelemügyi miniszter — értesülünk, — a Somoskőújfalunál levő sátozói kőbányák kihasználására közúti-telepet létesít. A szükséges építményekre, gőzgép, motor, zúzógépek és osztályozók szállítására árlejtést hirdet, amely e hó 30-án jár le.

Uj gőzmalom-részvénytársaság. Első Kétféle Hengermalom Részvénytársaság cég alatt a temesmegyei Kétféle új gőzmalom létesítettek 100.000 korona alaptőkével (500 darab 200 koro-

nás részvény), a Temesvári Kereskedelmi Részvénytársaság égisze alatt. Az igazgatóság tagjai Lebovits Dániel, Iványi Géza, Ritter Péter, dr. Vértés Adolf és Szana Zsigmond.

A Hungária Esernyőgyár R.-T. szanalása. A Hungária Hazai Esernyőgyár Részvénytársaság 1906-ban alakult meg 250.000 korona alaptőkével. A kedvezőtlen üzleti viszonyok következtében felmerült veszteségek fedezésére a társaság 1908-ban az alaptőkét 175.000 koronára bélyegezte le, s egyúttal a leszállított alaptőkét új részvények kibocsátásával 273.000 koronára felemelte. Ugy látszik, a társaság anyagi helyzete még most sincs rendben, erre vall legalább az, hogy a társaság igazgatósága — mint értesülünk — elhatározta, hogy 200.000 korona újabb elsőbbségi részvényt bocsájt ki, ami által szanalni óhajta a társaság zavaros pénzügyi helyzetét.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket jelenti: Strausz és Rosenbaum, kereskedő, Budapest. — Kohn Márkus, kereskedő, Nagykároly. — Bauer Erdre, kereskedő, Nagykőrös. — Pintarics János, kereskedő, Bagonya. — Klein Lipót, kereskedő, Nagymihály. — Benedek Mártonné, kereskedő, Orosháza.

A malomtröszt botránya. Az a hallatlan merénylet, mit Burchard-Béla-vári Konrád közreműködésével a malomtröszt intéz most a Pesti Hengermalom R.-T. ellen, egyre nagyobb port ver föl. Lapunk mai kimerítő közlése, melyben a dolgok legmélyebben fekvő rugóira mutatunk rá, mindenfelé élénk feltűnést keltett s általános volt az a nézet, hogy a készülő merénylet minden lehetséges eszközzel meg kell akadályozni. Általában mindenki lehetetlennek tartja azt, hogy Burchard-Béla-vári Konrád, aki különösen a legutóbbi években annyi jelét adta annak, hogy szíven viseli a Hengermalom fölvirágoztatásának ügyét, most egyszerre annak sirját ássa meg. Eljárása annál súlyosabb megítélés alá esnék, mert hiszen alapos számítás után beláthatja maga is, hogy még saját önző anyagi érdekeit sem szolgálja a malomtrösztön kívül oly fényes jövő vár, hogy a papírosok a mostani pillanatnyi nyereséget jóval meghaladó jövődelmet hajthatnak. A közgazdasági körök most egyesült erővel sietnek a részvényesek kisebbségének támogatására s a Kereskedelmi R.-T. vezetése alatt mindent elkövetnek a csunya terv meghusítására. Arra törekszenek, hogy az egész magyar ipart ért eme támadás meghusítására Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter támogatását is megnyerjék, mert hiszen kétségtelenül fontos közérdek az, hogy az ország legrégibb lisztgyára, mely lisztiparunk mai nagyságának megteremtője volt, tovább működjen és a trösztön kívül igyekezzen véget vetni annak a hallatlan lisztvárosnak, amit a tröszt okozott.

Csöd a Felsőmagyarországi Petroleumfinomító R.-T. ellen. A beszerkezési törvényszék elrendelte a csödtől a „Felsőmagyarországi Petroleumfinomító Részvénytársaság” ellen. A társaság 1905-ben alakult meg 400.000 korona alaptőkével s megvásárolta Perl Henrik petroleumgyárát, később 800.000 koronára emelte fel alaptőkéjét, de sehogysem tudott zöldregra vergődni. Folyton fizetési zavarokkal küzdött s többször kért moratóriumot, de egyszer sem tudott a kitűzött határidőre fizetni, úgy hogy végre is be kellett következnie a csöddnek. A részvénytársaság tartozásai néhány százezer koronára rúgnak.

Ujabb talpfaszállítási pályázat. Annak idején minden oldalról heves támadások érték a kormányt a talpfaszállítási pályázatok fölött történt döntések miatt. Azóta lecsendesült a háborgó közvélemény. Most a m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége hirdet 15.000 darab harmad-

rangu tölgytalpfa szállítására pályázatot, amely november 25-én jár le.

Uj pénzügyi intézet a vidéken. Ipari és Kereskedelmi Bank Részvénytársaság cég alatt új pénzügyi intézet alakult Nagybecskerekben. A részvénytársaság alaptőkéje 200.000 korona, 100 koronás részjegyekben.

Olasz bankalapítás Fiumében. Több milánói és genuai bankár — mint nekünk Fiuméből jelentik — Fiumében nagyszabású bank létesítését tervezik. Az alapítandó bank alaptőkéje egyelőre kétféle millió korona volna. Az alapítók több előkelő fiumei kereskedőt szólítottak föl, hogy az alapításban részt vegyenek.

A postatakarékpénztár októberi forgalma. A takarékküzetben 109.651 tételben elhelyeztetett 5.745.644 K 02 f., 51.493 tételben visszafizettetett 5.246.953 K 61 f. A betétek állománya ez üzletágban október végén 95.228.197 K 28 f. A betevők száma e hónapban 3963-al gyarapodott s összes számuk e hó végén 722.187. Zárttá nyilvánított 933 betétkönyvecske. A csekk- és clearing üzletben 983.843 tételben elhelyeztetett 313.042.855 K 52 f. és 206.160 tételben visszafizettetett 308.919.356 K 17 f. A betétek állománya ez üzletágban október végén 71.691.308 K 81 f. A csekkszámátulajdonosok száma e hónapban 136-al növekedett s a fennálló csekkszámok száma e hó végén 18.610. A m. kir. postatakarékpénztár havi összeforgalma a két üzletágban 1.354.147 tétel s 632.954.814 K 32 f. teljes betétálladéka pedig a hó végén 166.919.506 K 09 f. Az értékpapírüzletben 1909. október hó végéig kiállított 5091 járadékkönyvecske, melyekre összesen 16.639.752 K névértékű értékpapír van az intézetnél elhelyezve. A részjáradékküzetben vásárolt október végéig 374.200 K névértékű 4 százalékos koronárészjáradék.

Az ipartörvény revíziója. Amióta az ipartörvény módosításáról szóló törvénytervezet, Szevényi József kereskedelemügyi államtitkár hatalmas alkotása napvilágot látott, állandóan foglalkozik a magyar gazdasági közvélemény a reform kérdésével. A kereskedelemügyi kormánynak nem is volt célja a nagy horderejű törvénytervezetet a parlament elé terjeszteni, mielőtt meg nem hallgatta volna az ország érdeklő köreit. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter 1908-ban írásbeli hozzászólás végett az érdekeltség legszélesebb köröknek megküldte a törvénytervezetet. Egyúttal — amint ismeretes — az érdekeltség képviselőinek részvételével széleskörű ankétát hívott össze, hogy szóbeli tárgyalás útján is módot adjon a törvénytervezetben foglalt intézkedések megbeszélésére és a különböző érdekeltségi körök álláspontjának összeegyeztetésére. Az írásbeli és szóbeli véleményeket a minisztérium feldolgozta s most a kereskedelemügyi miniszter kiadásában három kötetes munkában láttak napvilágot. A munka „Vélemények az ipar gyakorlásáról, valamint az ipari és kereskedelmi alkalmazottak védelméről szóló törvényjavaslat előadó tervezetéről” ezímen jelent meg. A véleményeknek ez a rendszeres feldolgozása nagy szolgálatot tesz már azzal is, hogy élesen megvilágítja azt a nagy ellentétet, mely az érdekeltség különböző körökben az ipari és munkaadói kérdések megoldásának módjai tekintetében ma még nálunk uralkodik. E részben valóságos kortörténeti dokumentumul szolgál. Mindenesetre becses alapot és anyagot nyújt azonban a további törvényalkotás céljaira. A munka e maga három kötetével tízennégy kötetre egészíti ki az eddigi törvényhozási anyagot, melynek I. és II. kötete az eddigi hazai törvényeket és elvi határozatokat, III. kötete az ipartörvénytervezet előkészítésének megindításáig az érdekeltség körében felmerült kívánásokat, IV.—IX. kötete a külföldi anyagot, X. kötete a szükséges statisztikát, végül XI. kötete magát a törvénytervezetet tartalmazza. Itt említjük meg egyúttal, hogy a fővárosi ipari körökben most mozgalom indult meg, amelynek az a célja, hogy a revízió kérdését újból napirendre tűzze s mihelyt alkalom nyílik reá, a parlament is foglalkozzék vele. A mozgalom arra támaszko-

TÉLIKABÁT 35, selyem vagy angol bé.éssel **45,** prima ölt. vagy átmeneti kabát **30 frt.** Caakis mérték szerint, első-rangu kivitelben Angol kőspénzrendszerű uriszabótermek **ZÉLINGER SAMU** Budapest, IV. ker., Belvaros Magyar-u. 3., l. em. Kossuth Lajos-utca mellett. — Telefon 116-59.

Élik, hogy az ipari helyzet folyton rosszabbodik s az avult ipartörvény mindig nyomasztóbban sújtja az ipart s az iparosokat.

Vidéki pénzügyek tokeemelése. A Szegedi Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság 300.000 korona alaptőkéjét 500.000 koronára emeli fel. — A Szegedi Hitelbank Részvénytársaság elhatározta, hogy 450.000 korona alaptőkéjét 1250 darab 200 koronás részvény kibocsátásával 700.000 koronára emeli fel.

A Pesti Hengermalmi R.-T. ülése. A Pesti Hengermalom-részvénytársaság hétfőn, a hó 8-án igazgatósági ülést tart.

Az új osztrák tarifareform. Az új osztrák tarifareform tárgyában a budapesti kereskedelmi és iparkamarában ma délután tartotta ülését a kiküldött albizottság Lánosz Leó kamarai elnök elnöklése mellett. Jelen voltak a kereskedelmiügyi miniszter által kiküldött Hajnal Vilmos min. osztálytanácsos, továbbá a magyar kir. államvasutak képviselőjében Szájbély Kálmán udvari tanácsos, Méhely Pál főfelügyelő, Halász Jenő főellenőr és dr. Urbanovich Tihomér titkár. Az albizottság az államvasuti szakértők utbaigazító felvilágosításai alapján behatóan megvitatta a kérdést és végül Jellinek Lajos igazgatót és Havas Mórt bízta meg azzal, hogy az egyes üzleti ágak képviselőivel érintkezésbe lépve, szakzerű és részletesen megokolt javaslatot terjesszenek elő.

Schonka Ferenc lovag, az osztrák vasúti miniszterium osztályfőnöke, aki az utóbbi napokban Budapesten időzött, visszautazott Bécsbe. Azok a tárgyalások, amelyeket Schonka lovag osztályfőnök budapesti tartózkodása alatt a Déli Vasut és a Kassa-Oderbergi vasut tarifaemelésének kérdésében Sztérenyi József kereskedelmiügyi államtitkárral folytatott, itt befejeződtek. Abban történt megegyezés, hogy a Déli Vasut és a Kassa-Oderbergi vasut tarifaemelésének ügyében az osztrák vasúti miniszterium végleges elhatározását írásbeli úton a legközelebbi napokban közli a magyar kormányval. Ennek az iratnak ideérkezését a jövő hét első felében várják.

A mezőgazdasági helyzet. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tudósítói az általános mezőgazdasági helyzetet illetőleg november 4. kelettel a következőket jelentik:

Arad. Az időjárás a vetések fejlődésére kedvező, amelyek ennek folytán szépen erősödnek és a jövő évi termésre kedvező kilátást nyújtanak.

Baja. Beállt az őszi nedves, ködös idő. Az őszi vetések, tengeritörés, szüret és más gazdasági munkák kedvező időjárás mellett befejeződtek. Gabona csak kevés jön a piacra.

Debreczen. A vetési munkálatokkal a gazdák nagyon előrehaladtak, a vetőmag a legkedvezőbb körülmények között jutott a földre. Az időjárás kedvező, az állatállomány nagy része még a legelőn van.

Észék. Derős, hűvös időjárásunk kedvez a mezei munkáknak. Rovar nem mutatkozik.

Győr. Az időjárás őszi jelleget öltött. Az őszi vetések szépek, mezei munkák befejezettek.

Kaposvár. Az időjárás hűvös, borus, itt-ott esendős esőkkel. Répaszállítás, tengeritörés folyik. A tengeri kat. holdankint 15—16 q termést ad. Burgonyaszedés befejezve, termés kat. holdankint 70—75 q.

Léva. Az időjárás meleg és száraz, a mezei munkálatokra nagyon kedvező, de az őszi vetéseknek eső kellene. A cukorrépa jó termést adott.

Losonc. Az időjárás jó, a vetések szépen kelnek, rovarkárók nincsenek.

Miskolc. A múlt héten esős, nyirkos időnk volt. E héten azonban szép kellemesre fordult. A vetésre az eső megfizetetlen volt.

Nagyberek. A tavaszi vetés már teljesen befejeződött és már ki is kelt. Idő kedvező.

Nagykanizsa. Enyhe meleg nappalainkat hűvös éj követi. A vetések nagyon szépek. Itt-ott elvélve egérszirtitásról panaszkodnak.

Nagyszentmiklós. Hűvös, borult időnk van. A most megereedt esőt nagyon vártuk, mert a buza még nem kelt ki mindenütt.

Nagyvárad. A kedvező időjárás mellett az őszi székpen kelték és fejlődnek. A vetésekben rovarkárók mutatkoznak, különösen a hosszani légynek fellépte több helyt lényegesebb károkat okozott.

Nyiregyháza. Állandóan a legremekőbb enyhe, csapadéknélküli s bő harmatos őszi derült az idő, csak az utóbbi reggeleken ködös. Vetéseink nagyobbára igen szépek s szinte tulerősek. Homokon félős, hogy szára indul, úgy hogy csakis erős fagy után jövő hótakarót lesz képes nevezetes kár nélkül telen át viselni. Összes őszi munkák szépen bevégeztek.

Nyitra. Az időjárás állandóan száraz. Az őszi székpen kivánatos volna az eső. A cukorrépa ásás befejeződött. Szántás tavasziak alá mindenütt folyik.

N.-Szécheny. Ma reggel kevés esőnk volt, hűvös és borult az időjárás. Az őszi vetések szépen kikeltek és fejlődtek, de az egerek helyenként már is nagy kárt tesznek.

Pancsova. A vetések a hét vége felé elkészültek. A bevetett buza nagyon szép. Tegnap némi meleg esőnk volt.

Pápa. Az elmúlt hét végével a szüret mindenütt befejezést nyert. Az eredmény mennyiségileg a közepesnél is jóval alul van. Somlyón azonban kielégítő termés volt. Minőségre nézve az idei termés 30%-al rosszabb a tavalyinál. A vetések állása és fejlődése kifogástalan.

Szatmárnémeti. Az időjárás derült, enyhe. Gazdasági munkák közül szántás és trágyahordás van folyamatban, mivel a vetés be van fejezve.

Sopron. Az időjárás ködös, száraz. Az őszi mezei munkák akadálytalanul folynak.

Temesvár. Az idő enyhe és esős. Az őszi vetések mindenütt szépen kelték és erőteljesek.

Versec. Időjárás borult, a tegnapi eső után még többre is van kilátás. Az őszi munkálatok nagyrésze befejezve, csupán nagyobb gazdaságoknál tarthatnak el még a jövő hétig.

Zalaegerszeg. Időjárás állandóan enyhe, az őszi szántások kiválóan alkalmas. Vetések szépen fejlődnek, egyes helyeken azonban a osimasz, a gabonafutrinka azokban sok kárt okoznak.

Zenta. Időjárás borus. Tegnap egész nap esett. A buzáknak gyönyörűen kikeltek.

A Déli Vasut tarifaemelése. Bécsből jelentik: A Déli Vasut tarifaemelése ügyében a vasutügyi bizottság által kiküldött albizottság beható tárgyalás után a következő határozatot hozta: A tervezett, az államvasutak új tarifáinál 7 százalékkal magasabb tarifaemelés sajnálatos, mert egy bizonyos forgalmi területet egyoldalúan terhel meg, mert a gazdasági testületek megkérdőjeztetése nélkül történnék és mert különben sem jelenti a vállalat helyzetének szanálását. A kormánynak az a kijelentése, hogy a tarifaemelést csak ideiglenesen egy évre rendelnek el és az időközben arra használnak fel, hogy a Déli Vasut helyzetének szanálását valamiképpen elérjék, ugyszintén az a kijelentés, amely szerint a triestri export- és import-forgalomra nézve a tarifákra nem vonatkoznak a fel-emelés, tudomásul vétetik. A bizottság ezzel szemben azon várakozásának ad kifejezést, hogy a déli vasutakra utalt ipari vállalatok fennállását, amennyire az a tarifáktól függ, kielégítő módon megvédelmestetik. A leghatározottabban felszólítatik a kormány, hogy tekintettel az uralkodó élelmiszer-drágaságra, az élelmiszerek szállítási tarifáinak felemelésébe semmiesetre se menjen bele. Az alkotmányosság határain belül fennálló határok túllépése nem volt megállapítható, mert eltekintve az engedélykirattól, a tarifa-tételek összehasonlítása a bizottságnak nem állott módjában. Mastalka képviselőnek azt az indítványát, hogy a bizottság szavazzon a vasutügyi miniszternek bizalmatlanságot, mert az már megadta hozzájárulását a tarifaemeléshez, — a többség nem fogadta el.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Nyilttér.

Érvényben kizárólag nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE Gabonátőzsde.

Budapest, november 5.

A készáru piacra ma kifejezetten szilárd volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malomok elég jó vételkedvet mutattak, mivel azonban az eladók kissé tartózkodók voltak, a forgalom korlátozott maradt. — Mindössze mintegy 11.000 q buza kelt el a tegnapiaknál 10 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 29.25 korona volt 82 kilós román búzáért, a legolcsóbb pedig 26.90 korona 75 kilós szorb búzáért. Egyéb gabonantűk közül a rozs és a zab 10—10 fillérrel drágább, a többi változatlan. Forgalomba került 5000 q rozs 19.60—19.80 koronás áron, egyéb semmi. A határidőpiacra a mai üzlet csendesen és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg, a forgalom folyamán azonban elég jó vételkedvet kezdett mutatkozni, amely később még fokozódott is, mire aztán barátságosabb hangulat mellett mérsékelt emelkedtek az árfolyamok. Az áprilisi buza 27.92 koronán indult, lassan 28.16-ig emelkedett és záratkor 28.08 koronán maradt. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza tizennégy fillérrel, a májusi buza tizenkét fillérrel, az új októberi buza tizenhat fillérrel, az áprilisi rozs tizennégy fillérrel, az áprilisi zab nyolcz fillérrel emelkedett, a májusi tengeri változatlan maradt.

Eladatok:

Buza. Fejérmegyei: 1000 q 78 k 29.20 K.

Román: 960 q 82 k 29.25 K, 2500 q 78 k 28.84 K.

Szorb: 4300 q 75 k 26.90 K.

Rozs: 100 q 19.70 K, 300 q 19.70 K, 100 q 19.70 K, 500 q 19.80 K, 500 q 19.75 K, 3500 q 19.70 K mind kpr. par.

Az árak 100 kilogrammonként, koronaértékben értendők.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	29.—29.50
"	76	—	80	29.—29.60
"	77	28.55—28.90	81	—
"	78	28.75—29.10	82	—
Fejérmegye	75	—	79	29.—29.20
"	76	—	80	29.20—29.50
"	77	28.40—28.70	81	—
"	78	28.60—29.—	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.90—29.25
"	76	—	80	29.20—29.40
"	77	28.50—28.55	81	—
"	78	28.65—29.10	82	—
Bánsági	75	—	79	29.—29.30
"	76	—	80	29.20—29.40
"	77	28.55—28.80	81	—
"	78	28.70—29.—	82	—
Bácskai	75	—	79	29.—29.40
"	76	28.20—28.70	80	—
"	77	28.45—29.90	81	—
"	78	28.70—29.10	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	19.70—19.95
" középminőségű új	—	—	—	19.50—19.60
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.45—14.65
" II-rendű	—	—	—	14.10—15.35
Zab I-rendű	—	—	—	15.70—16.—
" II-rendű	—	—	—	15.80—15.50
Tengeri belföldi új	—	—	—	14.70—14.80
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

Szén, koks, téli fűtéshez briket és antracit

téli fűtéshez
a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.
Telefon: ^{által.} 78-26, ^{éj.} 26-27. 164 interurban.

Radnay Károly
Budapest, Váci-körút 78. sz.
Sürgőnyozim: **ANTRACIT Budapest**

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtti:
Előforduló kötések (1000 kg.-kint) 1909-re:
Buza ápr. 27.92-27.90 28.16-28.05.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra 28.08-28.10
Buza májusra 27.82-27.84
Buza októberre 23.32-23.34

Budapesti gabonaforgalom.

1909. november 3-tól 1909. november 4-ig.

Table with columns: Buza, Rozs, Zab, Arpa, Tengeri, Liszt, Korpa. Rows show quantities and prices.

Értéktőzsde.

Ugy a helyi, mint a nemzetközi értékek piacozán igen mérsékelt volt ma a forgalom, s a déli tőzsde zárata felé a vezető értékekben némi visszacsúszás is mutatkozott.

Az előtőzsdén előfordult kötések:
Osztárk hitel 659.75-661-660, Magyar hitel 773.50-774-772.50.

A déli tőzsdén előfordult kötések:
Osztárk hitel 659.50, Magyar hitel 773.-, Osztárk-magyar államvasut 747.

Díjbiztosítások osztárk hitelrészvényre: holnapra 4-5 korona, nyolcz napra 6-8 korona, november hónap végére 18-20 korona.

Utóelőzde délután 4 órakor:
Osztárk hitel 658.25, Magyar hitel 772, Leszámitoló 488, Államv. 746.50.

Minden nap vegyen magához egy pohárka Dr. Hommel-féle Haematogent, közvetlenül a fő étkezés előtt.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, november 5. (Saját tudósítónktól.) Az üzleti tevékenység és a forgalom majdnem egészen megakadt.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 15.20-15.55, bánáti 14.85-15.20, mozoni 14.45-14.75.

Rozs: tótfelvidéki 10.10-10.30, csepeli 10.05-10.20, külföldi magyar 10.5-10.20.

Arpa: morvaországi 8.10-9.0, marchfeldi 7.50-8.50, tótfelvidéki 7.30-9.75.

Magyar tengeri 7.75-8.0, Cinquantin 8.90-9.25, Magyar zab 7.90-8.50.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, november 5. Az ausztriai és magyarországi politikai viszonyokat a piac nyugodtabban ítélte meg ma és ennek következtében az előtőzsde irányzata is kedvezőbb lett.

Tizenegy órakor: Osztárk hitel 660.25, Laenderbank 492.50, Államvasut 747.50.

Egy óra 30 p. Osztárk hitel 669.25, Magyar hitel 771, Union 574.50, Anglo 308.

Bécs, nov. 5. (Magyar értékek zárata). 4 százalékos arany-járadék 112.55, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 146.15.

Bécs, nov. 5. (Osztárk értékek zárata). 4.2 százalékos papír-járadék 94.80, 4 százalékos osztárk arany-járadék 116.0.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, november 5. (Tőzsdejelentés.) A mai tőzsde forgalmában az értékek tegnaphoz viszonyítva, csökkenést mutattak.

Berlin, (Zárlat). nov. 5. (Saját tudósítónktól). Zárathor jegyzetelt: 4.2 százalékos papír-járadék 94.0.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Table with columns: Allamadósság, Záloglevelek, elsőbbsegek. Lists various securities and their prices.

Mai záró árfolyam

Table with columns: Záloglevelek, elsőbbsegek. Lists securities and their closing prices.

Mai záró árfolyam

Table with columns: Gőzmalomok, Iparvállalatok. Lists industrial companies and their closing prices.

Mai záró árfolyam

Table with columns: Iparvállalatok, Sorsjegyek. Lists industrial companies and lottery tickets.

mai záró árfolyam

Table with columns: Pénz-árak és váltók. Lists exchange rates and other financial data.

94.50, 4 százalékos magyar aranyjárdék 94.40, Magyar koronajárdék 91.0, Osztrák-magyar államvasut 1.9. 0, Bécsi váltóár 848.2t, Olasz járdék —, Alt. villamosági Edison 250.—, Gelsenkirchoni 208.00, Laurakohó 192.10, Gyengo.

Frankfurt, (Zárlat) nov. 5. 4.2 száz. os papírjárdék —, 4 száz. os osztr. ar. jár. 98.90, Magy. ar. jár. 94.85, Osztr. hitelint. részv. 207.10, Osztrák-magyar államvasut 159.60, Északnyugati vasut 848.8, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.3t, Bécsi Bankverein 136.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.—, 4.2 százalékos ezüstjárdék 97.5, Osztrák koronajárdék 94.45, Magyar koronajárdék 91.35, Osztrák-magyar bank 127.10, Déli vasut részvény 24.10, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 848.15, Párisi váltóár 81.83, Union bankrészvény —, Alpisi részv. —, Szilard.

Hamburg, (Zárlat) nov. 5. 4.2 százalékos ezüst járdék 97.40, 1860. sorsjegy 166.50, Déli vasut 24.10, 4 százalékos aranyjárdék 98.60, Osztrák hitelrészvény 206.75, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járdék 104.—, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 94.10 Nyugodt.

London, nov. 5. Angol consol 82 1/2, Paris. (Zárlat) nov. 6. 3 százalékos francia járdék 98.12, Osztr. aranyjárdék 99.70, Magyar aranyjárdék 96.90, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 509.— 3/4 százalékos Olasz járdék 104.30, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 291.—, 5 százalékos marokkói járdék 523.—, 4 százalékos 1890. román jár. 97.90, 4 százalékos amort. román jár. —, 5 százalékos orosz járdék 105.85, 4 és fél százalékos 1909. orosz járdék 98.52, 4 százalékos spanyol jár. 96.10, 4 százalékos unifikált török jár. 93.83, Török sorsjegy —, Török dohányrészvény 372.—, Osztrák földhitelintézet 12.5 Osztr. Länderbank —, Magyar jelzálogbank 482.—, Banque de Paris 17.55, Banque Ottomane 786.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 129.—, Meridionalvasut 687.—, Hartman gépgyár 563.—, Rio Tinto 19.70, Snocerie d'Egydet 39.—, Tula 329.—, Urkányi kőszén 173, Chartered 47.25, De Beers 485.—, East Rand 140.—, Jagersfontein 192.50, Trans. Land Comp. 78.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.56, Váltó német piacokra (rövid) 123.12, Váltó Bécsre (rövid) 104.50, Váltó Belgiumra (rövid) 3/, Olasz aranyváltó rövid —, Váltó Svájcra (Rövid) 5/14, Csekk Londonra 252.25 Magakamatlab 2 /-. Bányadt.

Üzleti tudósítások.

Kőbányai sertéspiac.

November 5. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 149—150 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 149—150 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 145—146 fillérig. Könnyű (páronként 240 kgr.) 146—150 fillérig.

Sertésleltár: 1909. évi nov. hó 3. napján volt készlet 22909 drb. — 1909. nov. hó 4-én felhajtott 58 drb. — 1909. nov. hó 4-én elszállított 328 drb. — 1909. nov. hó 5. napjára maradt készletben 22639 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: élénk.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztosági igazgatóság.) November 5-én. Előző napi eladatlan maradvány 565 drb sertés, 14 drb süldő. Pótelhajtás 75 drb sertés. Mai felhajtás 980 drb sertés, összesen 1620 drb sertés, 14 drb süldő. Eladott 1262 drb sertés, 14 drb süldő. Mai maradvány 358 drb sertés.

Következő árak jegyzetelték: Zsirsértés: Oreg I. rendű 350 kilogrammon felüli életsúlyban 116—120 fillér, II-odrendű 280—350 kilogrammig 112—114 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül életsúlyonál 144—156 fillérig, fiatal közép 220—300 klg.-ig életsúlyonál 144—156 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammig levonással 146—156. Husserítés, belföldi süldő 112—24 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Heti lóvásár.

A Tattershall telepen tegnap megtartott heti lóvásárra felhajtottak 242 drb I. osztályu, 599 drb II. oszt., összesen 841 drb lovat. Ebből eladottak 450 drb ló. A székesfőváros megvásárolt 103 drb vágólovat 50—120 korona között váltakozó árban.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Dunna, Tisza, etc.), date (nov. 4, nov. 5), and water level (méter). It lists water levels for various rivers and locations across Hungary.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 5. —

Kinevezések. A Bosznia és Hercegovina ügyeinek vezetésével megbízott közös pénzügyminisztérium a szarajevói főgimnáziumnál alkalmazásban levő dr. Dujmzics Iván hittanárt a VIII. fizetési osztályba;

a bosnyák-hercegovinai országos kormány főnöke Draganovics Péter és Zsulijes Mijo travnikai kereskedelmi iskolai tanítókat a IX. fizetési osztályba;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter a budapesti tudományegyetem könyvtáránál Kudora Károly könyvtári másodort első könyvtárré léptette elő, Deák Crescenso Lajos könyvtárréi címzettel és jelleggel felruházott könyvtárát pedig másodortra nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Borus Ferenc hajduböszörményi járásbírói irnokot a hajdunánási járásbíróshoz helyezte át.

Pályázatok. A petrozsényi járásban pénzügyi számtisztviselői járási számvevői, a székesfővárosi pénzügyigazgatóságnál fogalmazói, a székesfővárosi adófelügyelőszéknél fogalmazó-gyakornoki állásra 2 hét; Csengerimán (Szatmár), Kusalyon (Szilágymegye), Biharszentandrás és Bakonszeg (Biharvámegye) postai ügynöki állásra 3 hét; a gyulafehérvári törvényszéknél szolgáló állásra 4 hét és a sátoraljaújhegyi pénzügyigazgatóságnál ugyancsak szolgáló állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban a Dunántul és a Kis-Alföld kivételével — ahol csak átlányosan esett jelentkező eső — majdnem általánosan esett bőséges csapadék, mely az Alföldön a 20 mm.-t meghaladta (Debreczen 35 mm., Szentes 25 mm.). Északon és az Alföldön viharos szelek jartak.

A hőmérséklet keleten lényegtelenül ingadozott, egybeitt azonban lényegesen csökkent; maximuma 16° C. volt Fiuméban, minimuma Tatarfüreden —3° C.

Prognózis a következő 24 órára:

Nyugat felől az eső csökkenése és helyenkint éjjeli fagy várható.

(Sürgöny-prognózis: Nyugaton éjjeli fagy keleten sok helyütt csapadék.)

Weather forecast table with columns: Állomás, Légnyomás, Hőmérséklet, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min. Lists various stations and their weather conditions.

„EGYETERTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

A RENEGÁT

— EREDETI REGÉNY. —

IRTA: DÉRI GYULA.

111

S mintha válaszul hangzanék a néma kérdésre, a folyosó felül léptek kopogása hallatszott. Kami! figyelni kezdett. Jól kivethette, hogy valaki közeledik a szoba felé s a halottól félreállva, az ajtó felé fordult. Künn fellegek takarták el a holdat, benn a lámpa világa, mintha még fogyatékosabb lett volna, mint előbb. A menyazetes ajtófüggönyök sötét, mély árnyékok vetettek a szögletekbe, egy pálmagaly, mely a lámpához legközelebb kinyult, tizszeresen nagy, sötét foltot festett a szemközti álló falra. Ezek közt állt Kamill balra az ajtótól, s midőn az éji vendég a leány szobájába belépett, egyedül a divánon fekvő Helént látta meg, kinek hófehér ruhája a legvilágosabb tárgy volt a szobában.

Lorrain Henri gróf volt a látogató.

Halk, nesztelen léptekkel közeledett a diván felé, fölébe hajolt Helénnek és sutogva kérdé:

— Rosszul lett?

Lorrain várt néhány másodpercig, aztán ismétlé a kérdést. Hogy ismét nem

kapott választ, megfogta a leány kezét s rázni kezdte.

— Helén! Helén! Ébredjen. Az atyja nyugtalanodik ön miatt; jöjjön vissza, a vendégek látni kívánják.

Még néhány sikertelen kísérlet, aztán a gróf elmosolyodik. Völegényétől nem ilyen költögetést várhat a menyasszonya, kétségkívül ezért nem adott választ.

S ráborul a halottra s megcsókolja az ajkát.

Csak ezt ne tette volna! Mert amikor szájával a hidegülő ajkakhoz ért s a esők után fejét megdöbbenve visszahuzta, hogy az életelen arc gyors elváltozását kémlelje, egy kéz ért hozzá s ruhája posztójánál fogva a levegőbe emelte.

— Du Charras Kamill! — kiáltott a gróf, egész testében összerázkódva s egy gyors mozdulattal ki akart siklani vetélytársa keze közül.

— Birád és hóhérod, gyilkos, aki vagy!

— Gyilkos — én?

— Menyasszonyomnak gyilkosa, kit nőddé kényszerítve eljegyeztél a halálnak! Minden napvilágra jött, büntetésaid vallottak rád, s ez öngyilkos gyermek halála elhozta vegorádát. Olvasd!

S félkézrel elébe tartá Helén utolsó sorait. Lorrain remegve olvasta s mikor készen volt vele, egy utolsó kétségbeesett kísérletet tett, hogy kiszabadítsa magát Kamill kezéből. De vasmarok volt az, szorítása alatt meg-

roppant a gróf vállcsontja, s Lorrain e fogásból megérezte, hogy nem pusztá fenyegetés volt, mit Kamill az imént mondott. A leszámolás órája ez valóban s kettőjük közül csak az egyik éli tul. A kigyó ügyességével vetette ekkor magát ellenfelére, megragadta a torkát és segítségért kiáltott.

Kiálthatott Kamill felől, és a rémes halálkoltásra jöhettek mindenfelől az emberek, vendégek, szolgák és urak vegyest, Kamillnak kidagadtak homlokán az erek, szemét vér futotta el s irtózatos ökle, mint szalmaszálat zuzta össze a grótot. Mikorra segítség érkezett, Lorrain holtan feküdt lábai előtt, ő pedig összeszorított ököllel tovább küzdelemre készen nézett farkasszemet az első belépőkkel.

A rémület kiáltása hangzott föl ezek ajkán. Hogy Helén és a gróf meg vannak halva, mindenki fölismerte fekvésükből, s megítélhette Du Charras arcából, hogy itt véres munka folyt.

S a szolgálhad néhány bátrabbja már rá akarta magát Kamillra vetni, midőn egy hang megszólalt:

— Vigyázatok! Fegyver van a kezében.

Csak hogy akkor már dördült a lövés és Du Charras Kamill odarogyott, meghalt kedvese mellé.

Harmadnap a császári peesétör közös sírba temettette őket.

(Vége.)

SZÍNHÁZAK.

Szombat, 1909. november hó 6-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A szentivánéji álom.

Színmmű 5 felv. Irtá: Shakespeare. Zenejét szerzte: Mendelssohn. Fordította: Arany János.

Személyek:
 Theseus Somlai
 Egeus Mihályfi
 Lysander Garamszegby
 Demetrius Rajnai
 Philostrate Bartos
 Vazkor Petheš
 Gyalu Horváth
 Zuboly Rózsashegyi
 Duka Dező
 Orrondi Hajdu
 Oszlóvér Kovács
 Hippolyta Aczél L.
 Hermina D. Ligeti J.
 Helena Paulay E.
 Oberon Mészáros A.
 Titánia Lenkei H.
 Puck Varadi A.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

VARSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

URANIA SZÍNHÁZ.

Az orsz. m. kir. színművészeti Akadémia előadása:

Dandin György.

Utána:
A kénytelen házasság.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Jack, a senki.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: M. Somerset-Maugham. Fordította: Gábor Andor.

Személyek:
 Jack Csontos
 Parker-Jennings Vágó
 Vincent Forrai R.
 Elot Z. Molnár
 Ambrose Holland Gombászógi
 Lady Wanie Vendory
 Lord Serio Meszaros G.
 Bremer gróf Papp
 Horton Withers Rethey
 Withersné Doby
 Lewis Abbot, pap Bera P.
 Rosie, Abbotné Thuriczzy
 Tóth I.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Haszonélődésör:
Tilos a csók.

Operette 3 felvonásban. szövegét irtá Pásztor József. Zenejét Brody Miksa verselőre szerzte Vincze Zsigmond.

Személyek:
 A király Király
 Henriette Váradi Ily
 Igazságügyminiszter Papir
 Randórniszter Szirmai
 Udvarmester Fenyvesi
 Max trombitás Kovács
 Molly, dada Petráss Sári
 Korcsmáros Boross
 Katherina Orley Flóra
 Ormester Sárošy

Kezdeté 1/2 8 óraker.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Haszonélődésör:
Tilos a csók.

Operette 3 felvonásban. szövegét irtá Pásztor József. Zenejét Brody Miksa verselőre szerzte Vincze Zsigmond.

Személyek:
 A király Király
 Henriette Váradi Ily
 Igazságügyminiszter Papir
 Randórniszter Szirmai
 Udvarmester Fenyvesi
 Max trombitás Kovács
 Molly, dada Petráss Sári
 Korcsmáros Boross
 Katherina Orley Flóra
 Ormester Sárošy

Kezdeté 1/2 8 óraker.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Haszonélődésör:
Tilos a csók.

Operette 3 felvonásban. szövegét irtá Pásztor József. Zenejét Brody Miksa verselőre szerzte Vincze Zsigmond.

Személyek:
 A király Király
 Henriette Váradi Ily
 Igazságügyminiszter Papir
 Randórniszter Szirmai
 Udvarmester Fenyvesi
 Max trombitás Kovács
 Molly, dada Petráss Sári
 Korcsmáros Boross
 Katherina Orley Flóra
 Ormester Sárošy

Kezdeté 1/2 8 óraker.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Haszonélődésör:
Tilos a csók.

Operette 3 felvonásban. szövegét irtá Pásztor József. Zenejét Brody Miksa verselőre szerzte Vincze Zsigmond.

Személyek:
 A király Király
 Henriette Váradi Ily
 Igazságügyminiszter Papir
 Randórniszter Szirmai
 Udvarmester Fenyvesi
 Max trombitás Kovács
 Molly, dada Petráss Sári
 Korcsmáros Boross
 Katherina Orley Flóra
 Ormester Sárošy

Kezdeté 1/2 8 óraker.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Haszonélődésör:
Tilos a csók.

Operette 3 felvonásban. szövegét irtá Pásztor József. Zenejét Brody Miksa verselőre szerzte Vincze Zsigmond.

Személyek:
 A király Király
 Henriette Váradi Ily
 Igazságügyminiszter Papir
 Randórniszter Szirmai
 Udvarmester Fenyvesi
 Max trombitás Kovács
 Molly, dada Petráss Sári
 Korcsmáros Boross
 Katherina Orley Flóra
 Ormester Sárošy

Kezdeté 1/2 8 óraker.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Haszonélődésör:
Tilos a csók.

Operette 3 felvonásban. szövegét irtá Pásztor József. Zenejét Brody Miksa verselőre szerzte Vincze Zsigmond.

Személyek:
 A király Király
 Henriette Váradi Ily
 Igazságügyminiszter Papir
 Randórniszter Szirmai
 Udvarmester Fenyvesi
 Max trombitás Kovács
 Molly, dada Petráss Sári
 Korcsmáros Boross
 Katherina Orley Flóra
 Ormester Sárošy

Kezdeté 1/2 8 óraker.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Haszonélődésör:
Tilos a csók.

Operette 3 felvonásban. szövegét irtá Pásztor József. Zenejét Brody Miksa verselőre szerzte Vincze Zsigmond.

Személyek:
 A király Király
 Henriette Váradi Ily
 Igazságügyminiszter Papir
 Randórniszter Szirmai
 Udvarmester Fenyvesi
 Max trombitás Kovács
 Molly, dada Petráss Sári
 Korcsmáros Boross
 Katherina Orley Flóra
 Ormester Sárošy

Kezdeté 1/2 8 óraker.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Haszonélődésör:
Tilos a csók.

Operette 3 felvonásban. szövegét irtá Pásztor József. Zenejét Brody Miksa verselőre szerzte Vincze Zsigmond.

Személyek:
 A király Király
 Henriette Váradi Ily
 Igazságügyminiszter Papir
 Randórniszter Szirmai
 Udvarmester Fenyvesi
 Max trombitás Kovács
 Molly, dada Petráss Sári
 Korcsmáros Boross
 Katherina Orley Flóra
 Ormester Sárošy

Kezdeté 1/2 8 óraker.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Haszonélődésör:
Tilos a csók.

Operette 3 felvonásban. szövegét irtá Pásztor József. Zenejét Brody Miksa verselőre szerzte Vincze Zsigmond.

Személyek:
 A király Király
 Henriette Váradi Ily
 Igazságügyminiszter Papir
 Randórniszter Szirmai
 Udvarmester Fenyvesi
 Max trombitás Kovács
 Molly, dada Petráss Sári
 Korcsmáros Boross
 Katherina Orley Flóra
 Ormester Sárošy

Kezdeté 1/2 8 óraker.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Tannhäuser

és a wartburgi dalnokverseny. Regényes dalmű 3 felv. Szövegét és zenejét irtá Wagner R. Fordította id. Abrányi Kornél.

Személyek:
 Hermann Venczel
 Erzsébet Vasquezné
 Tannhäuser Aninos
 Wolfram Takács
 Walter Déri
 Eilerolf Ney B.
 Heinrich Pichler
 Reimar Kárpát
 Venus Medek A.
 Pasztorfi Bertis M.

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Buridán szamara.

Vígjáték, irták: Fiers és Cail a-ot

Személyek:
 Versannes Lucien Hegedűs
 Bouillains Georges Goth
 Morange Fenyvesi
 Adolph Tanay
 Giraud Vendrei
 Jean Bárdi Odón
 Micheline Harmath H.
 Vivette Kornai B.
 Chantal Fernando Hegedűs Gy.
 Versannes Odette Abolovazky
 De Stecke bárónő Varga Anna
 De Ligneulné Kész Rózi
 Romariné Molnár A.
 Louise Kürthi Sári

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Városligeti Színház

Kürty Klára felléptével:
A betyár király.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Herczik Arpád. Zenejét szerzte: Toldy László.

Személyek:
 Gróf Koppány Csapó
 Báro Bartokné Vörös Ily
 Lady Clifford Veszpreminé
 Lilly Kürty Klára
 Lord O'Brien Fekete
 Dr. Trunkus Ferenecz
 Zöld Iczig Szalay
 Viola Kelemen B.
 Edin Hattyay A.
 Kári Márkus L.
 Zsófi Huszár E.
 Sári Heltay O.
 Piroska Stegedy I.
 Rózsi Balázs G.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Városligeti Színház

Kürty Klára felléptével:
A betyár király.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Herczik Arpád. Zenejét szerzte: Toldy László.

Személyek:
 Gróf Koppány Csapó
 Báro Bartokné Vörös Ily
 Lady Clifford Veszpreminé
 Lilly Kürty Klára
 Lord O'Brien Fekete
 Dr. Trunkus Ferenecz
 Zöld Iczig Szalay
 Viola Kelemen B.
 Edin Hattyay A.
 Kári Márkus L.
 Zsófi Huszár E.
 Sári Heltay O.
 Piroska Stegedy I.
 Rózsi Balázs G.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Városligeti Színház

Kürty Klára felléptével:
A betyár király.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Herczik Arpád. Zenejét szerzte: Toldy László.

Személyek:
 Gróf Koppány Csapó
 Báro Bartokné Vörös Ily
 Lady Clifford Veszpreminé
 Lilly Kürty Klára
 Lord O'Brien Fekete
 Dr. Trunkus Ferenecz
 Zöld Iczig Szalay
 Viola Kelemen B.
 Edin Hattyay A.
 Kári Márkus L.
 Zsófi Huszár E.
 Sári Heltay O.
 Piroska Stegedy I.
 Rózsi Balázs G.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Városligeti Színház

Kürty Klára felléptével:
A betyár király.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Herczik Arpád. Zenejét szerzte: Toldy László.

Személyek:
 Gróf Koppány Csapó
 Báro Bartokné Vörös Ily
 Lady Clifford Veszpreminé
 Lilly Kürty Klára
 Lord O'Brien Fekete
 Dr. Trunkus Ferenecz
 Zöld Iczig Szalay
 Viola Kelemen B.
 Edin Hattyay A.
 Kári Márkus L.
 Zsófi Huszár E.
 Sári Heltay O.
 Piroska Stegedy I.
 Rózsi Balázs G.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Városligeti Színház

Kürty Klára felléptével:
A betyár király.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Herczik Arpád. Zenejét szerzte: Toldy László.

Személyek:
 Gróf Koppány Csapó
 Báro Bartokné Vörös Ily
 Lady Clifford Veszpreminé
 Lilly Kürty Klára
 Lord O'Brien Fekete
 Dr. Trunkus Ferenecz
 Zöld Iczig Szalay
 Viola Kelemen B.
 Edin Hattyay A.
 Kári Márkus L.
 Zsófi Huszár E.
 Sári Heltay O.
 Piroska Stegedy I.
 Rózsi Balázs G.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Városligeti Színház

Kürty Klára felléptével:
A betyár király.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Herczik Arpád. Zenejét szerzte: Toldy László.

Személyek:
 Gróf Koppány Csapó
 Báro Bartokné Vörös Ily
 Lady Clifford Veszpreminé
 Lilly Kürty Klára
 Lord O'Brien Fekete
 Dr. Trunkus Ferenecz
 Zöld Iczig Szalay
 Viola Kelemen B.
 Edin Hattyay A.
 Kári Márkus L.
 Zsófi Huszár E.
 Sári Heltay O.
 Piroska Stegedy I.
 Rózsi Balázs G.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Városligeti Színház

Kürty Klára felléptével:
A betyár király.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Herczik Arpád. Zenejét szerzte: Toldy László.

Személyek:
 Gróf Koppány Csapó
 Báro Bartokné Vörös Ily
 Lady Clifford Veszpreminé
 Lilly Kürty Klára
 Lord O'Brien Fekete
 Dr. Trunkus Ferenecz
 Zöld Iczig Szalay
 Viola Kelemen B.
 Edin Hattyay A.
 Kári Márkus L.
 Zsófi Huszár E.
 Sári Heltay O.
 Piroska Stegedy I.
 Rózsi Balázs G.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Városligeti Színház

Kürty Klára felléptével:
A betyár király.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Herczik Arpád. Zenejét szerzte: Toldy László.

Személyek:
 Gróf Koppány Csapó
 Báro Bartokné Vörös Ily
 Lady Clifford Veszpreminé
 Lilly Kürty Klára
 Lord O'Brien Fekete
 Dr. Trunkus Ferenecz
 Zöld Iczig Szalay
 Viola Kelemen B.
 Edin Hattyay A.
 Kári Márkus L.
 Zsófi Huszár E.
 Sári Heltay O.
 Piroska Stegedy I.
 Rózsi Balázs G.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Városligeti Színház

Kürty Klára felléptével:
A betyár király.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Herczik Arpád. Zenejét szerzte: Toldy László.

Személyek:
 Gróf Koppány Csapó
 Báro Bartokné Vörös Ily
 Lady Clifford Veszpreminé
 Lilly Kürty Klára
 Lord O'Brien Fekete
 Dr. Trunkus Ferenecz
 Zöld Iczig Szalay
 Viola Kelemen B.
 Edin Hattyay A.
 Kári Márkus L.
 Zsófi Huszár E.
 Sári Heltay O.
 Piroska Stegedy I.
 Rózsi Balázs G.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Városligeti Színház

Kürty Klára felléptével:
A betyár király.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Herczik Arpád. Zenejét szerzte: Toldy László.

Személyek:
 Gróf Koppány Csapó
 Báro Bartokné Vörös Ily
 Lady Clifford Veszpreminé
 Lilly Kürty Klára
 Lord O'Brien Fekete
 Dr. Trunkus Ferenecz
 Zöld Iczig Szalay
 Viola Kelemen B.
 Edin Hattyay A.
 Kári Márkus L.
 Zsófi Huszár E.
 Sári Heltay O.
 Piroska Stegedy I.
 Rózsi Balázs G.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Városligeti Színház

Kürty Klára felléptével:
A betyár király.

Operette 3 felvonásban. Irtá: Herczik Arpád. Zenejét szerzte: Toldy László.

Személyek:
 Gróf Koppány Csapó
 Báro Bartokné Vörös Ily
 Lady Clifford Veszpreminé
 Lilly Kürty Klára
 Lord O'Brien Fekete
 Dr. Trunkus Ferenecz
 Zöld Iczig Szalay
 Viola Kelemen B.
 Edin Hattyay A.
 Kári Márkus L.
 Zsófi Huszár E.
 Sári Heltay O.
 Piroska Stegedy I.
 Rózsi Balázs G.

Kezdeté 1/2 8 óraker.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

ÚJ MŰSOR!

CONSTANZE ZINNER

bécsi előadó-művész.

SALERNO * RUDOLPH HOCK
 mesterzsonglór * recitátor.

LOS ALMA-VIVAS

a „Vetélytársak” ozimű népies jelenetükben.

és még **12** attrakció.
 Előadás kezdete 8 óraker.

Jegyelővétel 10-1 és 3-6-ig a nappali pénztárnál.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22

Ma, szombaton, november 6-án este 8 óraker a
szenczációsi sikerű novemberi műsor!

Morcaschani. — Hero. — Zsur a legénylakásban. — Julcsa már megingt úgy van.
 Azonkívül: A fogolyhus, Aphrodite, Pesti csibészek és
16 elsőrangú attrakció.

Pont 8 óraker. Pont 8 óraker.

Czigányverseny

Ma, szombaton, **Pege Károly** és zenekara hangversenyez.
 A télikert tükörtermében **ROYAL-KABARET**. Ének és
 táncelőadás. Keringő-verseny. — Czigányzene reggeli
 5 óraker. Rendes helyárak. Elővételi díj (este 6 óraker)
 páholyoknál 5 kor., minden egyéb jegynél 1 korona.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

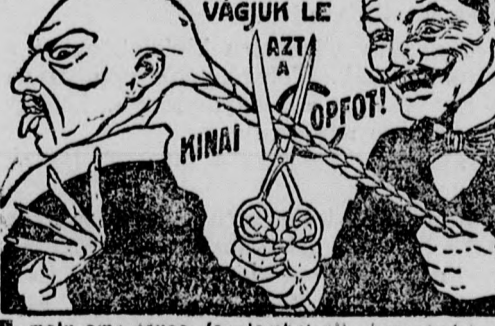
Ma és mindennap kezdete 1/2 9 óraker.

9 óraker! Az anya-jegy 9 óraker!
 Bohózat. Irták: Glinger és Taussig. Fordította: Steinhardt.

11 óraker! Simon te csalsz! 11 óraker!
 Bohózat. Irták: Glinger és Taussig. ford.: Steinhardt.

Továbbá: **Steinhardt** mint **COOK** az északarki utazó és **Gyárulás** teljesen új magánzsanakkal. Két új attrakció!
 — Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. és özy. Konti Józsefné dohánykülönlegességi áruházában Andrassy-ut 20 kapható. Esti pénztárnyitás 7 óraker. Vasár- és ünnepnap mérsékelt helyárú előadás. Kezdeté 1/2 9 óraker.
 A remek télikertben cabaret és tánc. Belépődíj nincs! — Izletes francia konyha!

IRÓGÉPTULAJDONOSOK!

mely ama reves fogalomból áll, hogy kelet keket ott vásároljunk, hol az írógépet vettük!
 Az írógép és ennek kellekei teljesen különálló dolgok!
WOLLÁK és TÁRSA
 specziális írógépkefék-üzlet
 Budapest, V., Alkotmány-utca 19.
 Telefon: 24-98. Kérjen árjegyzéket.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége Révay-utca 18. szám.
 Telefon: 11-22. Telefon: 14-22.
 Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rot Sándor.

11 óraker! MA! Ujdonság!
„ENDLICH DOCH“
 Bohózat irtá: Satyr. Rendező: Rot Sándor.
 Ezt megelőzi:
„Serenissimuss-jelenet“
 és
„FRANCIÁUL“
 Bohózat. Irtá: Rossée. Rendező: Rot Sándor.
 Jegyek kaphatók a Folies Caprice Révay-utca nappali pénztárnál, d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6

TÖRÖK legnagyobb osztálysorsjegyüzlete

elfogad megrendeléseket alant álló számokra és kéri nevét alanti táblázatban megkeresni.

Már sokan értek el ily módon választott számokkal nagy nyereményeket.

Adám 65511	Aurál 35837	Dömötör 4940	Gábor 36418	Johanna 5629	Loránt 39316	Orbán 6571	Szigríd 40491
Abrahám 6571	Attila 40491	Dorottya 7984	Gertrud 36603	József 8304	Ludmilla 40727	Olga 10340	Szidonia 40369
Adolár 10240	Balázs 40309	Edith 12119	Gáspár 4940	Jolán 17701	Lothár 41434	Oszkár 12444	Taszió 42266
Adolf 12444	Bálint 42266	Ede 17744	Gedeon 53037	Juliska 18651	Lujza 55194	Ottília 21461	Teréz 42307
Adorján 21461	Baltazár 42907	Elek 20580	Gizella 46437	Kolemen 20987	Lukács 58048	Ottó 23303	Teofil 48090
Adelheit 23033	Berta 48090	Eleonóra 28202	Győző 51375	Karolin 23095	Magdolna 64225	Ódön 7934	Tekla 65511
Adél 72340	Béla 65511	Elemér 24027	Géza 51649	Konrad 24374	Manó 66302	Paula 28325	Titus 72206
Agoston 38981	Benedek 72303	Emma 29550	Gusztáv 72340	Katinka 34430	Malvin 73004	Pál 29321	Teodora 81915
Agnes 29621	Bernát 81915	Élías 32424	Györgyk. 101353	Kálmán 32701	Manfréd 13150	Pepi 35312	Tamás 95128
Alajos 35612	Bertalan 95128	Ernesztin 32956	György 100657	Katalin 38229	Margit 6314	Péter 35634	Teresi 4035
Amália 12119	Blanka 4035	Emánuel 36412	Gyula 5591	Károly 39311	Marcel 3823	Piroska 40474	Tibor 95128
Anna 40474	Borbála 7619	Eva 36475	Hedvig 9300	Klára 36935	Mariska 12424	Pista 40302	Tinka 12110
Albin 40832	Borbála 7619	Ervin 38946	Henrik 17336	Kornél 41352	Márkus 20923	Rachel 41902	Tivadar 13150
Albrecht 41902	Boriska 12110	Evelin 42815	Holena 18184	Klotild 53710	Mária 22512	Richárd 58335	Terus 22011
Apollonia 56325	Bódóg 13150	Herman 20985	Hugó 23032	Kristóf 57939	Márton 24903	Rebeka 59502	Valéria 23076
Aladár 59502	Bogdán 22011	Hugó 23032	Hermina 24233	Kornélia 63783	Martina 28387	Rafael 65507	Vazul 26899
Albert 65507	Boldizsár 23076	Erzsébet 23580	Hilda 33934	Krisztina 52580	Máté 29817	Regina 71953	Veronika 28857
Antónia 71953	Brunó 28857	Endre 29550	Ilés 32442	Lajos 65507	Matild 35588	Rezső 92744	Venczel 35369
Aranka 92744	Betti 28857	Erzsebet 23580	Ilona 38201	Laura 101741	Menyhért 38799	Rózsika 26229	Viktória 32722
Augusta 101359	Bella 35369	Etel 101357	Imre 38981	László 5645	Melánia 40465	Róbert 4034	Virgil 36401
Álfréd 4024	Brigitta 32722	Ernő 41902	Ilka 36814	Lenke 3609	Miklós 40783	Rozália 7615	Vilma 36457
Akos 7615	Cézár 36401	Fábián 8504	István 38106	Lázár 12404	Miksa 41790	Rudolf 11904	Vendel 41203
Ambrus 11904	Cecilía 36467	Farkas 12227	Irén 6318	Leonia 20017	Milán 59502	Sári 12545	Vilhelmin 42804
Andor 12546	Cyryll 41209	Franciska 18159	Izidor 63709	Lehel 22037	Mór 59131	Salamon 21622	Viktor 42921
András 21622	Cornélia 42604	Félix 20597	Irma 51387	Leontin 23195	Mathálda 65035	Sarolta 23033	Vilmos 51152
Antal 23038	Dániel 42921	Frida 26209	Jakab 52556	Leó 27170	Nándor 67472	Samu 23389	Vince 51603
Armin 72616	Dávid 5629	Ferdinánd 24204	Janka 72616	Lidia 34491	Nelli 6318	Szeréna 28850	Zsófia 79736
Arnold 28850	Dóra 51603	Ferenc 13546	János 101741	Lipót 32709	Napoleon 8927	Sándor 29646	Zoltán 83448
Árpád 29646	Dénes 79736	Frigyes 32438		Lina 38779	Netti 21622	Szerafin 32714	Zsigmond 4035
Arthur 32714	Dezso 83448	Fülöp 33212				Simon 35637	Zsuzsana 4940
	Domokos 36935						

Használja fel ezen kedvező alkalmat, és ne tegye el az újságot, míg a kikeresett számot meg nem rendelte. Ezen számok gyorsan elkelnek.

Az I-ső osztályu sorsjegyek ára: Egy egész sorsjegy 12.- korona, Fél sorsj. 6.- korona, Negyed sorsj. 3.- korona, Nyolcad sorsj. 1,50 korona

Az eredeti sorsjegyek utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése mellett rendelhetők meg.

Török A. és Társa

Fiókok: VI. kerület, Teréz-körút 46. szám, a nyugoti pályaudvar közelében. Telefon 24-27. szám
V., Váci-körút 4. szám, a Deák-tér közelében. Telefon 11-58. Távirati cím: „Török” Budapest

Lekészett!

POLGÁR KÁLMÁN

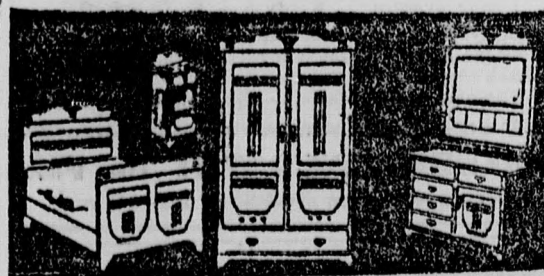
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 29. SZÁM
részletfizetésre
Képes árjegyzék ingyen és házhoz küldés

Képzőszert, vagy részletfizetésre legelőbban
Butor EHRENTREU és FUCHS
tesztvéreknél
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

Kiadó lakások

1910. májusra vagy augusztusra kiadó *uradagi lakás*: 7 szoba, nagy előszoba, csukott veranda, nyitott balkón, fürdőszoba, legkényelmesebb és legmodernebb berendezés. Kerthasználattal. Ára 4600 korona. Továbbá 3 szobás lakás, zárt veranda, nyitott balkón, fürdőszoba, minden mellékhelyiséggel, legmodernebb berendezés, kerthasználattal. Ára 2200 korona. 4 szobás lakás, zárt veranda, nyitott balkón, fürdőszoba, minden mellékhelyiséggel, kerthasználattal, 2800 korona. 6 szobás lakás, minden mellékhelyiséggel, legmodernebb berendezéssel 3700 korona. Bővebb értesítést személyesen a tulajdonosnál: Thököly-út 96. földszint 2., vagy telefonon 101-63.

Újrendszerű butorhitel!

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy az, butorvásárló közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.
Hitel esetén közpénzárat számítunk, mert előkelő bankösszeköttetéseink lévén a vevő tartozását nekünk a bank azonnal folyósítja. Kamat fejében csupán

6% fizetendő 1/4 évenként mindig csak a hátralékos csökkentő tartozás után. (Részjegy vagy mellékköltség nincs.)

Törlesztés minden 100 kor. után havi 3 korona vagy 100 " " 1/4 évi 9

MAJNAK az asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítőkben.
Balázs és Társa butorraktára Budapest,
VI., Róvay-utca 2., a Foncière-palota mellett.

Az Én Ujságom

előfizetési ára:
Negyedévre 2,50, félévre 5.-, egész évre 10.- kor.
Singer és Wolfner, Andrassy-ut 10. szám.

MEGJELENT

az ATHENAEUM r.t. kiadásában (Budapest, Rákóczi-út 54.) és úgy ott, valamint minden könyvkereskedésben kapható:

A MAGYAR BÜNTETŐJOG TANKÖNYVE

Irtá: Dr. ANGYAL PÁL. * Ára 14 korona.

Az Előszó: Bár könyvem először a jogtanuló fiatalok számára készült, szolgálatot akar tenni a gyakorlati életben működőknek is. A büntetőjog átalakulásának korát éljük, büntetőjogunk már is átrendült az egyéniség és eszméikébe a ezt az ideált nemcsak a mai fiataloknak kell magába szívnia, de át is kell éreznie ezt az eszmét a klasszikus iskola régi növendékeinek: az ügyészeknek és bíráknak is. Ezt a célt elérendő, tankönyvem nemcsak arra törekedik, hogy a büntetőjog épületébe bevezessen, hanem azt is feladatul vállalja, hogy az épületben levőket felvezesse arra a legmagasabb kilátótoronyra, melyről széles látókör nyílik az alant nyüzsgő emberekre.

ROPS

az egyetlen gyorsfűző, melynél tűzveszély teljesen ki van zárva.

Ára Budapesten 4 kor.
Kapható mindenütt.
Képes prospektus ingyen.

ROPS fémáru r.t.

Budapest, V., Váci-út 74.
Telefon 106-58.

MENJÜNK LUSTIG EDÉ-HEZ

**BUDAPEST,
RÁKÓCZI-UT 2. SZÁM,**

hol olcsón és jól leszünk kiszolgálva.

Az üzlet 33 éves fennállása óta

ezt az elvet követi:

NAGY FORGALMAT

OLCSÓ és SZABOTT ÁRAK

MELLETT ELÉRNI.

Ez a t. vevőknek mindenkor előnyére

vált, mivel kevés pénzért jó minőségű

URI, NŐI DIVATÁRUK

ÉS FEHÉRNEMÜEK

beszerezhetők.

ÁRJEGYZÉK BÉRMENTVE!

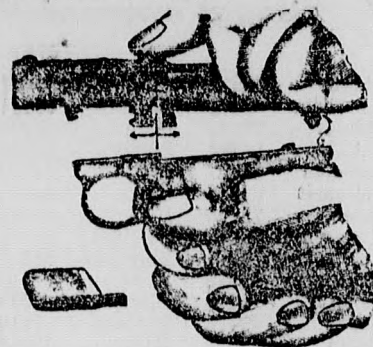
Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED betéti
társaság

Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.

Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítése 6,35 mm. Browning-patronok használatára készült. Legjobb előnye, hogy szabadkézzel minden szerzőm nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben elfér.

Ára 80 Korona. **Havirészlet 4 Kor.**
12 havi egyenlő részletre 72 Korona.

Levágandó és hozsánk beküldendő.

Megrendelési ív.

Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél
Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt — korona árban, fizetendő — kor. havi részletekben — től kezdve, Budapesten, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi.

Lakhely: _____
Kelet: _____
Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

STANDARD

életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhon
ALAPITTATOTT 1825. ALAPITTATOTT 1825

Magyarországi fiók:

Bpest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. (Standard palota.)

Évi bevétel	36.638.000 korona
Kiutalt nyereségrészek	170.000.000 "
Vagyon	297.600.000 "
Halálesetek folytán kifizetve	648.560.000 "

A „Standard“ kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. — Alacsony díjak. — Szabad világkötvények. — Kötvények érvényben tartása díjzetések elmulasztásánál. — Tökesítés és előre megállapított visszaváltási érték. — Megtámadhatatlanság. — Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. — Szabad háború-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtablázatok kívánatra küldetnek.

Dr. Kapitány Kálmán
utikönyvei:

Az osztrák császárság.
11 térképpel és 6 városi
tervrajzzal. Kötve 6 K

Eécs.
Bécs városi tervrajzával 80 f.

Karlsbad.
Három térképpel 80 f.

Merán és Arco.
Két térképpel 80 f.

Kaphatók:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Gummi óvszerek

valódi francia különlegességek

12 drb. finom minőség kisebb	2.- K.
12 drb. nagyobb	2.40
„Neverrip“ egész finom nyulékony 12 drb.	5.-
„Rekord“ legfinomabb 12 drb.	6.-
„Aida“ a jelenkor legfinomabb és legbiztosabb óvszere	6 drb. 5.- K. 12 drb. 9.-
Mintagyűjtemény 12 drb. különféle	5.-
Amerika Capot (magfogó) rövid 12 drb.	4 és 5.-
Hatholyag (nem ragasztott) 12 drb.	6 és 8.-
Suspensor (heretartó)	—60, —80, 1.—150

Szétküldés a legnagyobb titoktartás mellett.

BIENENSTOK LIPÓT és FIA
Budapest, Károly-körút 28—30 sz.

Ország-világ

előtt
a társadalom minden rétegében ismerik

GAEDICKE

szerencsegyűjtődjét
Budapest, Kossut Lajos-u. 11.

Az I. osztály húzása november hó 18 és 20-án

1/1	1/2	1/4	1/8	sorsjegy
12.-	6.-	3.-	1.50	korona.

Nagy földbirtokosok!

Románbanktól 4 1/2%-os kölcsönt kaphatnak

Érték 3/4 részig.

Képviseletőség: „Országos Földhite” Budapest, Erzsébet-körút 2, III. em. 18.

110
fűk a bel-
és kőföldön.

Feltűnő olcsók

tartósak, elegánsak és elismert jők a

„TURUL“

cipőgyár részv.-társaság TEMESVÁR

CIPŐÁRUI

Központi főraktár:

Budapest, Kossuth Lajos-utca 14-16.

1200
alkalmazott
és munkás

Magyarországi
fűk-telpek:

Arad
Debrecen
Eger
Eszék
Fluss
Kassa
Köszegvár
Komárom
Lugos
Miskolc
M.-Vásárhely
N.-Beckerek
N.-Kisvárd
N.-Kiskluda

Magyarországi
fűk-telpek:

N.-Szeged
N.-Szombathely
N.-Váradi
Pancsova
Pécs
Pozsony
Sopron
Szombathely
Szeged
Temesvár
Ujvidék
Versec
Zágráb

Heti gyártás
16.000 pár

Legszolidabb
kivitel ::

A legjobb ártékban kapható.

D. LEONHARDT & CO

gömbhegyű irótollak

Magyarországi Wian I. Plan ea-7.

Titkos betegségek.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testnedvei megvannak fertőzve és aki fiataloknál könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nem életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magasított hivatású Dr. Palócz v. kórházi orvos-specialista országos hírű intézete (Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, hügyeső-, hólyag-, ideg- és hátgerinczajokat, az onferotözés és szifilis-úobajait, magömlést, elyengült férfierőt, (impotenciát), kezdődő elmezavart, aranyeret, sérveket, vérhajókat, hóbetegeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levelére kimerítő választ (a levélbe csak válaszbélyeget kell mellékelni.) A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10 órától d. u. 5 óráig (vasárnap déli 12-ig.)

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista
Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.

Közgyűlés.

Az „Első magyar részvény serföződe“ t. cz. részvényesei ezennel tiszteletteljesen meghívotnak a folyó évi november hó 20-án délelőtt 10 órakor a társaság VIII., Esterházy-utca 6. számú saját háza első emeleti irodahelyiségében tartandó **XLII. rendes közgyűlésére.**

NAPIREND:

1. Az igazgatóság évi jelentése, a felügyelő-bizottság által megvizsgált mérleg előterjesztése, a kifizetendő osztalék megállapítása és a felmentvény feletti határozathozatal.
2. Ingatlanok vétele és eladása.
3. Egy igazgatósági tag választása.

227 Azon t. c. részvényesek, kik szavazó jogukat gyakorolni akarják, szíveskedjenek részvényeiket, azok szelvényeivel együtt, az alapszabályok 13. §-a értelmében legalább két nappal a közgyűlés előtt, a társaság pénztáránál (VIII., Esterházy-utca 6. szám, I. emelet) térítvény ellenében letenni, hol a felügyelő-bizottság által megvizsgált és helybenhagyott mérleg, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései, nyolc nappal a közgyűlés előtt a részvénytulajdonosok rendelkezésére állanak.

Budapest, 1909. október 31-én.
Az igazgatóság.

958. sorozat **Bon 028. szám**

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvosi mű- és közszerész
Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz.

köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 15%, azaz tizenöt százalékos árkedvezményt adni az ered.

F. Bergerand fils,
párisi különlegességek
(óvszerek) gyártmányából. Kimerítő képes árjegyzék díjmentesen, zárt leveleken küldet k.

Kiváratott az „Egyetértés“-ből. 25705

KÉZIMUNKA

GOBELINER!
hímzőanyagok és szövetek szabott gyári árakban. Kérjen nagy képes árjegyzéket. Telefon 109-06.

BÉRCZI D. SÁNDOR

Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. sz.
saját áruházában

Intézeti kelengyék részére
hímzett és szövött monogramok, betűk és számok rendkívüli nagy választékban.

A divat kinövéssei.

— Méltóságos uram, meghozták az automobil új kerekét! — rohant be a soffőr a grófhhoz, — de milyen hamar elkészítették!

Ezzel két szolgálta behoz egy nagy, másfél méteres dobozt. Kibontják, lát nem a kocsi kerék van benne, hanem a méltóságos asszony új kalapja.

Ez a tréfa szomorúan jellemzi a divat kinövésit. Sajnos, a mi asszonyaink nagyon is hajlandók utánozni minden divatot, amely egy-két hónapra megbolondítja Páris előkelő és — félvilág hölgyeit. Épp most mutatta be Tolnai Világlapja a legújabb kalaphóbortot és pedig az aeroplan kalapot. Csakhogy, ami még borzasztóbb ennél, amire hozzánk eljut ez a szertelen divat, addigra már ott kiábrándultak belőle és a mi férjeink bosszankodhatnak rajta — és tágra nyithatják erszényüket. Az asszonyok pedig olyan drága holmiban járnak, ami már akkor nem is divatos.

Ebből is láthatják olvasóink, hogy minő nagy szükségük van a magyar asszonyoknak olyan tanácsadóra, amely nemcsak hogy megismerteti velük az új divatot, hanem nyiltan és őszintén meg is mondja, hogy érdemes-e követni, vagy pedig várják meg a legközelebbi híreket, mert ez vagy amaz a divat csak muló hóbort. Ilyen divatlap pedig, — amely még rendkívüli olcsósága révén is arra van hivatva, hogy a legszélesebb körökben elterjedjen — csak egy van és ez a „Bazár“, amelyet közönsége bizonyára nem ok nélkül nevezett a divatlapok királyának.

A Bazár mindig közli a legújabb divatu ruhák és kalapok stb. modellképeit, de azonkívül, hogy világos utasításokat ad azok kivitelére nézve, még hasznos tanácsokkal szolgál arra vonatkozólag is, hogy mikép öltözködjünk, ha divatosan, de egyuttal észszerűen is akarunk öltözködni. Hogy ezenkívül micsoda páratlan értékes kedvezményrel szolgál és még mennyi hasznos ismertetést közöl a háztartás és gazdaság minden ágáról és végül hogy milyen érdekes a szépirodalmi melléklete, arról minden olvasónk meggyőződhetik, ha mutatványszámot kér „A Bazár“ kiadóhivatalától (Budapest, Dohány-utca 16-18. sz.) Előfizetési ára egy félre 2 frt.

Egy pompás ajándék. Tíz angolvaszon diszkötésű regényt, melynek bolti ára 15 forint, **ingyen adunk,** csupán a bekötésért való némi hozzájárulás fejében kérünk mind a tíz kötet után 95 krt, ha előfizeti fél évre 2 forinttal a „BAZÁRT“. Ezen lap szépség és kiállítás tekintetében bátran a divatlapok királyának nevezhető.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A

LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ES MŰVEK IS-
üzletében szerezhetők be.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

Pénzszekrények használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

K. Miért hallgatsz... nem mégysz?

Rizike gomba gomba, hus-, főzelék-, gyümölcs-konzervek...

Réz és vasbutor a legolcsóbb gyári árban, részleg 30 frt...

Pótvizsgálatra, javítóra, póterettségre, bármilyen vizsgálatra előkészít...

Pénzlelőget. Telefon 149-00. Butorra zongorára varrógép kereskedelmi áruka...

Csemegeszőlő legnemesebb téli fajokban, muskatalyt 5 kilót 3 kor...

Asztalosok aj jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld...

Nevelőnöket német, angol, franciaíkat zene- és nyelvismerettel mindennemzettségű bannokat belépésre ajánlok...

Amerikai porcellán powder. Az eredeti doboz tetőjén „Yes” szócéska áll...

Gyümölcsfa-oltványok szepek, olcsón Papp Gedeon gyümölcsfaiskolájában...

Vasbutor. Rézagy 35 frt, gyermekagy 11, összesukható vasagy 5...

Ha köhög vagy rekedt, Réthy-féle cukorkát vegyen 60 fillérré.

Csemegeszőlő, mézédés chasselas mázsánként 50 kor. pósta-kosaranként K. 320...

Házilag főzött baracklekvárnak klgját K. 240, mézédés szilvalekvárnak K. 120...

Fajborokat lefejtve kölesön hordóban hektoliterenként 34 korona, ismételődnak ár- engedmény...

Eladó Almáiban 3 holdas beültetetlen földön szőlőbirtok déli hegylabdában...

Ingyenes gépirás-tanítás Kedvezményes magyar, német gyorsíró- és gépiróskolában...

Pénzt rögtön butorra, zongorára, varrógépére, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra...

Tauber VI. ker., Eötvös-utca 6/B. TELEFON 84-33. Rekord hangversenylemezek legjobbak a világon!

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítései, összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi...

BUTOROK hálo-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, réz- és mahagoni butorok...

Gyümölcsfa diszfa stb. árjegyzékkel ingyen szolgál Webber falkolaja Békásmegyeren.

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellekék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi...

Legjobb likörök és rum készíthető kivonattal. Egy üveg ára 60 fillér...

„Műkedvelő” kiadóhivatalában, Rákóczi-ut 8/B. szám alatt pompás szindarabok, vídám kabarészmok, monológok, dialógok stb. kaphatók...

Akác-csemete, gyönyörűen fejlődött két éves 50-80-110-140-170-200 centiméter és ezen felüli nagyságban ezrenként 40-60-80-100-120-140 és 180 koronáért eladó őszi vagy tavaszi szállításra...

Pénzt rögtön butorra, zongorára, varrógépére, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségekbe bizonmánya beraktározza...

25 cm. mindkét oldalán bejárva db K 3.- 12 db vásárlással K 2.80. Grammofonok K 25.-, 35.-, 50.-, 300.-. Fonografok Lyra K 7.-, Fonograf hengerek K 1.30. - csakis utánvétellel SCHMUTZER TESTVÉREK gramofon és hanglemez nagyraktárban Budapest, József-körút 26/g. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80. Alapított 1886-ban.

Egyedül pontos teljes levezetése összes hirdeteimnek KALLAI LAJOS motorgyára Budapest, Gyár-utca 23. sz. Legújabb rendszerű benzinmotorokról tessék díszárjegyzéket kérni.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

Zálogozódulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Saját gyártmányú fürdőkáda 14 kor-tól felebb; fűthető káda 60 kor-tól felebb. Elvialok mindenféle kutszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás.

Neu Samu és Fia szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintezet

VALÓMI FRANCZIA GUMMIKESZTÉS HALHÓLYÁGOK Készülék 1.75, 2.3, 10 Kft. 3 db legújabb minták Kft. STERYL

+ Soványság + Az egyedül eredménytől kísért háziaszer a dr. William Harley tanár amerikai erőtáp-pora.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3 lételelet. Vétele és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és palisander butorok, uriszobák, angol börgarnitúrak és szalonbutorok, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82-13.

Brilliantot, aranyat, ezüstöt, ékszer és régiséget veszek és eladok. Kérésre ékszerész Budapest, VII. Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95-48. —

A legelőnyösebb részlettízítésre zongorát, pianinot, czimbalmot, hegedűt

készpénzbeni áron a legújabb rendszerű bankhitel utján kizárólag csakis REMENYI nagy magyar hangszerelőpén Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-u. 58.

Zálogozódulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

Neu Samu és Fia szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintezet

VALÓMI FRANCZIA GUMMIKESZTÉS HALHÓLYÁGOK Készülék 1.75, 2.3, 10 Kft. 3 db legújabb minták Kft. STERYL

+ Soványság + Az egyedül eredménytől kísért háziaszer a dr. William Harley tanár amerikai erőtáp-pora.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3 lételelet. Vétele és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és palisander butorok, uriszobák, angol börgarnitúrak és szalonbutorok, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82-13.

Mielőtt gramofont vásárol, kérje a világítú THE ROYAL

LÁNG JAKAB és FIA gramofon-nagykereskedők Budapest, József-körút 41, Főközlételeink: VIII., Baross tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Légszesz és villamos csillárok legelőnyösebben szerzhetőek be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyáran, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

Ingóságokat értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Készpenzeiölleggel beraktároz bármilyen ingóságokat, berendezéseket mintaszéri raktárba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110-08. 9984

BUTOR valóban tartós minőségben mérsékelt áron kapható Sárkány J. butoriparosnál Bpest, Erzsébet-körút 26.

Jakab Ödön könyvei. Költői művei: Nydr. Költemények. Diszkótésben 4.— Hanok az ifjúságból. Költemények. Diszkótésben 5.60 Szülői és Halmói. Költői beszély 4 énekben. Neogrady Antal művészi rajzaival. Diszkótésben 3.60 Argirus. Tündérmese 4 énekben. Nyolcz fényonnan képpel és számos szövegképpel. Diszkótésben 10.— Pástoruzek. Versgyűjtemény. Pompás diszkótésben 4.— Réza. Költemények. Neogrady Antal képpel. Disz börtésben 4.—

Próza munkái: Eret. 14 elbeszélés egy kötetben 2.— A két improztor. Elbeszélés gyermekeknek. Neogrady Antal rajzaival. Szines diszkótésben 4.— Falu. Elbeszélések Kinnach László rajzaival. Szines diszkótésben 5.60 Komédiák. Elbeszélések gyűjteménye. Tull Ödön művészi rajzaival. Pompás diszkótésben 5.60 Pihenő. Elbeszélések. Neogrady Antal rajzaival. Szines diszkótésben 5.60 A jövevények. Drama 3 felvonásban. Köve 2.— Megrendelhetők: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fial) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.